

Ekonomikas ministrija

Ekonomikas ministrijas 2016.gada publiskais pārskats

Rīga – 2017

Saturs

1. PAMATINFORMĀCIJA	3
2. MINISTRIJAS 2016.GADA ĪSTENOTĀS POLITIKAS UN DARBĪBAS REZULTĀTI	5
2.1. TAUTSAIMNIECĪBAS STRUKTŪRPOLITIKAS ĪSTENOŠANA	5
2.2. STATISTISKĀS INFORMĀCIJAS NODROŠINĀŠANA	8
2.3. UZŅĒMĒJDARBĪBAS, INVESTĪCIJU PIESAISTES UN EKSPORTA VEICINĀŠANA	9
2.4. INOVĀCIJAS VEICINĀŠANA	16
2.5. TŪRISMA NOZARES ATTĪSTĪBA	18
2.6. ĀRĒJO EKONOMISKO ATTIECĪBU VEICINĀŠANA	20
2.7. IEKŠĒJĀ TIRGUS ATTĪSTĪBAS VEICINĀŠANA	24
2.8. ENERĢĒTIKAS NOZARES ATTĪSTĪBA UN ENERGOEFEKTĪVITĀTE	32
2.9. MĀJOKĻU POLITIKAS IEVIEŠANA	37
2.10. BŪVNICĪBAS NOZARES ATTĪSTĪBA	38
2.11. PĀRSKATS PAR MINISTRIJAS VADĪBAS UN DARBĪBAS UZLABOŠANAS SISTĒMĀM	43
2.12. VEIKTĀS STRUKTURĀLĀS REFORMAS UN REORGANIZĀCIJAS	44
3. MINISTRIJAS 2016.GADA BUDŽETA IZPILDE	46
4. PERSONĀLS	48
5. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	49
6. PLĀNOTIE PASĀKUMI 2017.GADĀ	51

1. Pamatinformācija

Ekonomikas ministrija (EM) ir vadošā valsts pārvaldes iestāde ekonomiskās politikas jomā, kas izveidota 1990.gada 1.martā. Tā darbojas saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu un pamatojoties uz Ministru kabineta 2010.gada 23.marta noteikumiem Nr.271 *Ekonomikas ministrijas nolikums*. Atbilstoši nolikumam, EM funkcijas ir izstrādāt ekonomikas politiku, organizēt un koordinēt ekonomikas politikas īstenošanu, nodrošināt starptautisko ekonomisko sadarbību un veikt citas ārējos normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

Lai nodrošinātu minēto funkciju izpildi, EM izstrādā un īsteno tautsaimniecības strukturpolitiku, rūpniecības politiku, enerģētikas politiku, ārējo ekonomisko politiku, iekšējā tirgus politiku (precēm un pakalpojumiem), komercdarbības attīstības politiku, konkurētspējas un tehnoloģiju attīstības politiku, patērētāju tiesību aizsardzības politiku, būvniecības un mājokļu politiku un citu politiku normatīvajos aktos noteiktajās jomās.

2014.gada 20.augustā tika apstiprināta *Ekonomikas ministrijas darbības stratēģija 2014.-2016.gadam*, kas nodrošināja darbības plānošanu EM kompetencē esošajās politikas nozarēs atbilstoši attiecīgajā nozarē apstiprinātajiem politikas plānošanas dokumentiem, tiesību aktiem un plānotajiem budžeta izdevumiem vidējam termiņam. Ministrijas darbības stratēģija ietvēra mērķus trīs gadu periodam, galvenos pasākumus to izpildei un valsts budžeta programmu daļu. Katram darbības virzienam noteikti politikas rezultāti un to rezultatīvie rādītāji vidējā termiņā, kā arī izvirzīti attiecīgajos virzienos īstenojamie uzdevumi.

Ministrijas prioritātes

Pārskata periodā EM tika izvirzītas šādas darbības **prioritātes**:

- Tautsaimniecības strukturālās reformas un makroekonomiskā stabilitāte;
- Latvijas ārējā konkurētspēja;
- Izcila uzņēmējdarbības vide;
- Inovācija;
- Enerģētika konkurētspējīgai ekonomikai;
- Efektīvs būvniecības procesa regulējums;
- Patērētāju tiesību aizsardzības un tirgus uzraudzības sistēmas pilnveidošana;
- Mērķtiecīga ārējā ekonomiskā pārstāvniecība un Latvijas nacionālo ekonomisko interešu aizstāvība Eiropas Savienības līmenī un starptautiskajā arēnā.

Ministrijas padotībā esošās iestādes

Valsts politiku un normatīvo aktu prasības deleģētajās kompetences jomās īsteno EM padotībā esošās **valsts pārvaldes iestādes**:

- Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA);
- Tūrisma attīstības valsts aģentūra (TAVA) – līdz 2016.gada 1.februārim;
- Centrālā statistikas pārvalde (CSP);
- Konkurences padome (KP);

Kapitālsabiedrības

- Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (PTAC);
- Būvniecības valsts kontroles birojs (BVKB).

Ministrijas padotībā esošo iestāžu publiskie pārskati atrodami iestāžu mājaslapās.

EM ir valsts kapitāla daļu turētāja šādās **kapitālsabiedrībās**:

- valsts akciju sabiedrībā „Privatizācijas aģentūra” (PA) (100%);
- akciju sabiedrībā „Latvenergo” (100%);
- sabiedrībā ar ierobežotu atbildību „Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs” (SAMC) (100%);
- sabiedrībā ar ierobežotu atbildību „Latvijas Nacionālais metroloģijas centrs” (LNMC) (100%);
- akciju sabiedrībā „Attīstības finanšu institūcija Altum” (Altum) (30%);
- akciju sabiedrībā „Rīgas siltums” (48,995%);
- akciju sabiedrībā „Latvijas gāze” (0,010%);
- akciju sabiedrībā “Conexus Baltic Grid” (0,00029%) no 2016.gada 22.decembra.

Kapitālsabiedrību pārvaldības jomā EM kā valsts kapitāla daļu turētāja, ņemot vērā, ka akciju sabiedrība “Latvenergo” atbilst *Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma* 106.panta pirmajā daļā noteiktajiem kritērijiem padomes izveidošanai, 2016.gada organizēja akciju sabiedrības “Latvenergo” padomes locekļu kandidātu atlases procesu, ievērojot starptautiskās **labās korporatīvās pārvaldības prakses** piemērus. Rezultātā 2016.gada 16.decembrī akciju sabiedrībā “Latvenergo” tika izveidota padome 5 locekļu sastāvā.

2. Ministrijas 2016.gada īstenotās politikas un darbības rezultāti

2.1. Tautsaimniecības struktūrpolitikas īstenošana

Mērķis – veidot saskaņotu tautsaimniecības struktūrpolitiku, analizējot tautsaimniecības nozaru attīstības tendences, kā arī izstrādājot ekonomikas attīstības stratēģiju

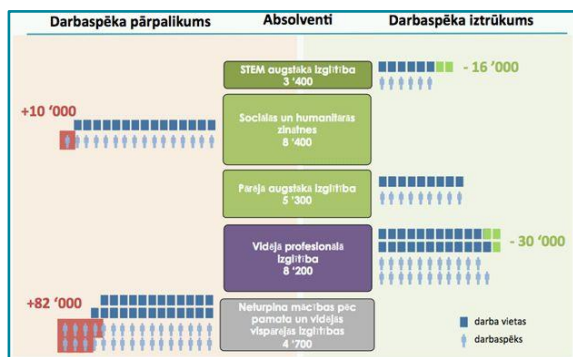
Ekonomikas ministrijas darbības stratēģijā 2014.-2016.gadam kā virsmērķis ir noteikta *līdzsvarotas un konkurētspējīgas tautsaimniecības attīstība*, izstrādājot ekonomisko politiku, organizējot un koordinējot tās īstenošanu, nodrošinot Latvijas valsts interešu pārstāvību, kā arī attīstot un pilnveidojot dialogu ar uzņēmējus un sabiedrību pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām.

Eiropa 2020 stratēģijas galvenais mērķis ir veicināt izaugsmi un nodarbinātību gan Eiropas Savienībā kopumā, gan tās dalībvalstīs. *Eiropa 2020* stratēģija ir veidota, ņemot vērā ilgtermiņa izaicinājumus - globalizāciju, ierobežotu resursu pieejamību un iedzīvotāju novecošanās procesu, lai pārveidotu Eiropas Savienību par gudru, ilgtspējīgu un iekļaujošu ekonomiku, kas nodrošina augstu nodarbinātības līmeni, ražīgumu un sociālo kohēziju. Tās īstenošanai Ministru kabinets 2016.gada 12.aprīlī apstiprināja piekto *Progresā ziņojumu par Latvijas Nacionālās reformu programmas ES 2020 stratēģijas* (Latvijas NRP) īstenošanai un *Latvijas Stabilitātes programmu 2016.-2019.gadam*. Progresā ziņojumā tika aktualizēts EM koordinētā Latvijas NRP aprakstītais vidēja termiņa makroekonomiskais scenārijs, izvērtēts Latvijas progress 2015.gada Eiropas Savienības Padomes rekomendāciju izpildē, dots detalizētāks Latvijas NRP politikas virzienu apraksts, t.sk. progress Latvijas kvantitatīvo mērķu *Eiropa 2020* stratēģijas kontekstā sasniegšanā, kā arī atspoguļota informācija par Eiropas Savienības fondu izmantošanu.

Pārskata periodā tautsaimniecības struktūrpolitikas jomā tika nodrošināta sadarbība ar Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizāciju (OECD) un uzsākta tās otrā *Ekonomikas pārskata par Latviju* informācijas sagatavošana.

2016.gadā regulāri tika veikta Latvijas tautsaimniecības nozaru attīstības un *ekonomiskās situācijas analīze, prognozētas ekonomikas attīstības perspektīvas*, izstrādājot ekonomikas attīstības scenārijus un sniedzot priekšlikumus par nepieciešamajām izmaiņām struktūrpolitikā. Pārskata periodā sagatavoti pusgada biļeteni *Ziņojums par Latvijas tautsaimniecības attīstību*, ceturkšņa *Informatīvos ziņojumus par makroekonomisko situāciju valstī* un ceturkšņa biļetenus *Latvijas tautsaimniecība: Makroekonomiskais apskats*, kā arī sagatavotas preses relīzes par dažādām tautsaimniecības struktūrpolitikas tēmām (IKP, rūpniecība, būvniecība, mazumtirdzniecības apgrozījums, darbaspēka apsekojumu rezultāti un darba izmaksas, ārējā tirdzniecība, cenas u.c.).

2016.gadā tika izveidota *Nodarbinātības padome* trīs ministru (ekonomikas, izglītības un zinātnes un labklājības) sastāvā, lai saskaņotu starpresoru sadarbību *darba tirgus reformu* plānošanā, ieviešanā un uzraudzībā. Ministri vienojās prioritārajos pārkārtojumos ietvert mūžizglītības sistēmas izveidošanu, efektīvu, modernu un kvalitatīvu vispārējo izglītību, studējošo skaita pieaugumu STEM nozarēs, darba devēju iesaisti izglītības piedāvājuma veidošanā un sniegšanā, jauniešu prasmju un nodarbinātības uzlabošanu. Padome kā galveno uzdevumu izvirzījusi veidot ilgtspējīgu un visaptverošu pieaugušo izglītības sistēmu, lai spētu ātri pielāgoties tirgus vajadzībām.

Lai raksturotu esošo situāciju darba tirgū un atspoguļotu EM vidēja termiņa darba tirgus prognozes laika periodam līdz 2020.gadam un ilgtermiņa darba tirgus prognozes līdz 2030.gadam, pārskata periodā izstrādāts *Informatīvais ziņojums par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm*. Darba tirgus prognozes ir viens no instrumentiem, kas ļauj priekšlaicīgi paredzēt darba tirgus neatbilstību veidošanos nākotnē. Tās parāda iespējamās darba tirgus attīstības tendences un ir viens no posmiem darbaspēka piedāvājuma pielāgošanas procesā. Tā ir kvantitatīva bāze tālākām diskusijām starp nodarbinātības, izglītības un struktūrpoltikas veidotājiem, sociālajiem partneriem, zinātniekiem un citām iesaistītām pusēm, lai savlaicīgi sagatavotos un pielāgotos sagaidāmajām strukturālajām izmaiņām tautsaimniecībā.

Lai izpētītu un pilnveidotu esošo *darba tirgus apsteidzošo pārkārtojumu sistēmu* (DTAPS) un nodrošinātu savlaicīgāku un saskaņotāku valsts institūciju un nevalstisko organizāciju savstarpējo sadarbību darba tirgus pārmaiņu paredzēšanā un nepieciešamo pārkārtojumu ieviešanā, t.sk., paplašinātu vidēja un ilgtermiņa darba tirgus prognožu izmantošanu rīcībpolitikas veidošanā, uzsākta Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētā projekta *Darba tirgus prognozēšanas sistēmas pilnveide* pētījuma *Darba tirgus apsteidzošo pārkārtojumu sistēmas izveides iespējas un vidēja un ilgtermiņa darba tirgus prognožu sasaiste ar rīcībpolitiku* īstenošana (to plānots pabeigt 2019.gada aprīlī). Pētījums tiek veikts saskaņā ar *Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 7.1.2. specifiskā atbalsta mērķa "Izveidot Darba tirgus apsteidzošo pārkārtojumu sistēmu, nodrošinot tās sasaisti ar Nodarbinātības barometru" 7.1.2.2. pasākuma "Darba tirgus apsteidzošo pārkārtojumu sistēmas ieviešana" īstenošanas noteikumiem* (Ministru kabineta 2016.gada 1.marta noteikumi Nr.126), tā veicējs - sabiedrība ar ierobežotu atbildību "AC Konsultācijas", līguma summa - 114 272,40 euro.

Sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju, veicināta *darba vidē balstītu (DBV) mācību* attīstība Latvijā, izveidojot motivācijas mehānismus darba devējiem aktīvāk iesaistīties šo mācību īstenošanā un nodrošinot iespēju audzēknim, kurš iesaistījies DVB mācībās, izmaksāt stipendiju, kas netiek aplikta ar nodokļiem. Lai piesaistītu plašāku sabiedrības uzmanību DBV mācībām kā vienam no profesijas ieguves veidiem Latvijā, nodrošināta sadarbība ar Vācijas-Baltijas tirdzniecības kameru (AHK) profesionālās izglītības balvas *MĒS MĀCĀMIES 2016* īstenošanā, tādējādi veicinot profesionālās izglītības tēla uzlabošanu.

2016.gada nogalē noslēdzās *Reemigrācijas atbalsta pasākumu plāna 2013.-2016.gadam* īstenošana. Plāna mērķis bija atbalstīt un palīdzēt tiem ārzemēs dzīvojošajiem Latvijas piederīgajiem un viņu ģimenes locekļiem, kuri apsver iespēju vai ir jau izlēmuši atgriezties un strādāt Latvijā vai vēlas dibināt savu uzņēmumu, vai attīstīt biznesa saiknes ar Latviju. Plāna īstenošanā bija iesaistīts plašs institūciju loks un tajā ietvertie 33 atbalsta pasākumi aptvēra dažādas jomas, galvenokārt tika nodrošināta informācija un sniegtas konsultācijas (par dzīves apstākļiem, darba tirgu, nodarbinātības un izglītības iespējām u.tml. jautājumiem) cilvēkiem, kuri apsvēra iespēju atgriezties Latvijā, jeb potenciālajiem reemigrantiem; sniegts praktisks atbalsts un mazinātas grūtības, ar kurām saskarās Latvijas piederīgie

Privatizācijas pabeigšanas process

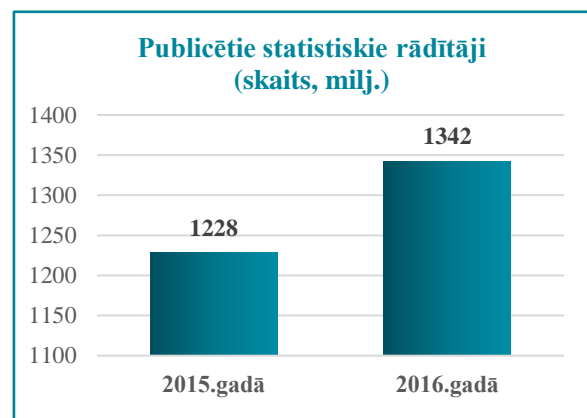
un viņu ģimenes, kas atgriezušies un iekārto dzīvi Latvijā (latviešu valodas apmācības, atbalsts skolēniem integrēties skolā u.tml.); stiprinātas saites ar latviešu diasporu kopumā, īpaši - ekonomiskās sadarbības stiprināšanai un uzturēšanai. Kopumā institūcijas savu iespēju robežās ir īstenojušas plānā ietvertos pasākumus (detalizēts pārskats par plāna izpildi pieejams: https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/reemigrācijas_atbalsta_pasakumi/).

2016.gadā tika sagatavots informatīvais ziņojums *Par valsts līdzdalību valsts akciju sabiedrībā "Privatizācijas aģentūra" un tās vispārējo stratēģisko mērķi*, kurā izvērtēta valsts līdzdalības nepieciešamība valsts akciju sabiedrībā "Privatizācijas aģentūra", kā arī piedāvāts valsts līdzdalības vispārējais stratēģiskais mērķis un arī identificētas problēmas, kas kavē zemes reformas un privatizācijas procesa pabeigšanu valstī. Ziņojumā iekļauti priekšlikumi veicamajām darbībām privatizācijas procesa pabeigšanai, tai skaitā, nepieciešamajiem grozījumiem normatīvajos aktos - par ieviestajiem un plānotajiem pasākumiem saistībā ar valsts īpašumu objektu un zemesgabalu privatizāciju, zemes izpirkšanu zemes reformas ietvaros, valsts dzīvojamo māju un dzīvokļu īpašumu privatizāciju un privatizācijas sertifikātiem. EM gatavo attiecīgus likumprojektus, lai ieviestu nosacījumus, kas nodrošinātu zemes reformas un privatizācijas procesa pabeigšanu. Vienlaikus turpinās darbs pie likumprojekta, kas paredz ar dzīvojamo māju privatizācijas procesa pabeigšanu saistītu jautājumu regulējumu.

Līdz 2016.gada 1.oktobrim valsts pārvaldes uzdevums par *privatizācijas sertifikātu kontu apkalpošanu* bija daļēji deleģēts akciju sabiedrībai „Attīstības finanšu institūcija Altum” un Privatizācijas aģentūrai, kas nodrošināja privatizācijas sertifikātu aprites administrēšanu. Ministru kabinets pieņēma EM sagatavotos *Noteikumus par privatizācijas sertifikātu kontu apkalpošanas uzdevuma deleģēšanu* (2016.gada 20.septembra noteikumi Nr.624), saskaņā ar kuriem no 2016.gada 1.oktobra Privatizācijas aģentūrai deleģēts pildīt valsts pārvaldes uzdevumu - *privatizācijas sertifikātu kontu apkalpošanu*, tostarp atvērt un uzturēt privatizācijas sertifikātu kontus, ieskaitīt privatizācijas sertifikātu kontos privatizācijas sertifikātus un sniegt citus ar privatizācijas sertifikātu kontu apkalpošanu un privatizācijas sertifikātu apgrozību saistītus pakalpojumus. Līdz ar to privatizācijas sertifikātu kontu apkalpošanu un privatizācijas sertifikātu aprites administrēšanu veic viena institūcija - Privatizācijas aģentūra.

2.2. Statistiskās informācijas nodrošināšana

Mērķis - nodrošināt iekšzemes un ārvalstu datu lietotājus ar savlaicīgu, precīzu, pilnīgu, viegli saprotamu un starptautiski salīdzināmu oficiālo statistisko informāciju par Latvijas ekonomiskajām, demogrāfiskajām, sociālajām un vides parādībām un procesiem, izmantojot labāko pieredzi nozarē

Avots: CSP dati

2016.gadā *Centrālā statistikas pārvalde* (CSP) kā oficiālās statistikas ražotājs, turpināja īstenot savu galveno uzdevumu - *nodrošināt ar statistikas datiem* dažādas lietotāju grupas, lai katrs oficiālās statistikas lietotājs varētu izmantot labas kvalitātes un starptautiskiem standartiem atbilstošus datus.

2016.gada 1.janvārī stājās spēkā jauns *Statistikas likums*, kas CSP kā vadošajai oficiālās statistikas iestādei piešķir lielākas tiesības oficiālās statistikas sistēmas koordinēšanā, īstenojot funkcionālo padotību attiecībā uz citām statistikas iestādēm, sniedzot metodiskus norādījumus, pārraugot oficiālās statistikas nodrošināšanas atbilstību tiesību aktiem, kā arī izdodot rīkojumus, kas nepieciešami oficiālās statistikas nodrošināšanai. Izveidota un darbu sāka *Statistikas padome*, kas sniedz statistikas iestādēm konsultatīvu un profesionālu atbalstu par dažādiem statistikas jomas jautājumiem.

Lai respondentu datu sniegšanu saistītā slodze būtu samērojama ar lietotāju vajadzībām, pārskata periodā tika attīstīts *administratīvo datu pielietojums* oficiālās statistikas ražošanā. Lai samazinātu administratīvo slogu, CSP ieviesa un regulāri attīstīja sociālās statistikas datu noliktavu, radot bāzes vidi 2021.gada tautas skaitīšanas datu apstrādei un analīzei. Minētā datu noliktava satur administratīvo datu kopas, kuras izmanto sociālās statistikas speciālisti, kā arī tā kalpo par datu avotu uzņēmējdarbības, lauksaimniecības un cenu statistikas jomā. Statistisko datu lietotāju nodrošināšanā ar nepieciešamo informāciju pastāvīgi tiek pilnveidotas datu izplatīšanas metodes, saīsināti termiņi, sniegta daudzpusīgāka informācija, nodrošināti datu pieprasījumi pētniecības darbiem. Saskaņā ar *Valsts statistiskās informācijas programmu 2016.gadam* pārskata periodā tika sagatavoti un CSP interneta datubāzēs publicēti *1 342 mlj. statistikas rādītāju*. Statistikas datubāzēs gadā publicētas 1950 tabulas, kas sastrukturētas pa 77 tēmām, veidojot 17 tematiskās grupas.

2016.gadā tika veikts *republikas pilsētu iekšzemes kopprodukta un pievienotās vērtības eksperimentāls aprēķins* un turpmāk šī informācija tiks publicēta katru gadu. Sagatavoti uzņēmējdarbības strukturālās un ārvalstu saistītu uzņēmumu, inovāciju apsekojuma un citi uzņēmumu statistikas dati. Pirmo reizi saražota un nodota datu lietotāju vajadzībām uzņēmējdarbības strukturālā statistika par kredītiestādēm, apdrošināšanas sabiedrībām un pensiju fondiem.

Pārskata periodā attīstītas jaunas, uz modernām tehnoloģijām veidotas, datu izplatīšanas metodes lietotāju nodrošināšanā ar nepieciešamo informāciju, turpinot virzīties uz *bezpapīra biroju* un atspoguļojot e-pārvaldes efektivitāti. Pirmo reizi sagatavota arī EU-SILC veidlapas interneta versija un organizēts pilotapsekojums respondentu elektroniskās aptaujas pārbaudei. Sekmīgi turpināts ieviest CAWI (*computer-assisted web interviewing*) datu vākšanas sistēmu mājāsaimniecības apsekojumos, sasniedzot tās izmantošanu 42 % no kopējā mājāsaimniecības apsekojumu skaita (2015.gadā - 28%). Gatavojoties 2021.gada tautas skaitīšanai, pieejamā finansējuma ietvaros pārskata periodā tika turpināts īstenot *Pasākumu plānu 2021.gada tautas skaitīšanas sagatavošanai un organizēšanai*. Pēc Eurostat aicinājuma kopā ar pārējām ES dalībvalstīm sāka vienotas metodoloģijas izstrāde īstermiņa un ilgtermiņa iedzīvotāju skaita prognozēšanai.

Programmas *Statistiskās informācijas sagatavošana jauno Eiropas Savienības iniciatīvu veidošanai* ietvaros, attīstot jaunas rādītāju iegūšanas metodes un pilnveidojot metodoloģiju, CSP pārskata periodā īstenoja 47 grantu projektus, tai skaitā 2016.gadā no jauna uzsākti 23 projekti. Sadarbībā ar Eurostat pārstāvjiem un Latvijas Bankas ekspertiem CSP iesaistījās ES dalībvalstīs sāktā jaunā nacionālā kopienākuma (NKI) aprēķina metožu un datu avotu pārbaudes cikla aktivitātēs, lai gūtu pārliecību par NKI aprēķina kvalitāti, aprēķina metodēm un datu avotiem atbilstoši EKS 2010 metodoloģijai.

Latvijā uzsākts darbs pie *ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķu* (IAM) ieviešanas nacionālajā politikas plānošanas kontekstā, kur CSP ir iesaistīta starpvalstu un reģionālā līmeņa aktivitātēs saistībā ar IAM statistiku, lai nodrošinātu nacionālo procesu sasaisti ar Latvijai būtiskākajām starptautiskā līmeņa aktivitātēm. Strādājot ANO Statistikas komisijā un darbojoties dinamiskajā Eiropas Statistikas sistēmas vidē, CSP attīsta arvien jaunus sadarbības instrumentus, kas veicina ieguldīto resursu ilgtspēju, aktīvi darbojas *Eiropas Statistikas sistēmas attīstības stratēģijas - Vision 2020* aktivitātēs, kas paredz inovatīvu risinājumu attīstīšanu statistikas sagatavošanā un izplatīšanā.

Sadarbībā ar citiem oficiālās statistikas ražotājiem tika izstrādāta un 2016.gada 20.decembrī pieņemta *Oficiālās statistikas programma 2017.-2019.gadam*. Tajā apkopota informācija par oficiālo statistiku, ko nākamo triju gadu laikā nodrošinās 51 valsts institūcija atbilstoši *Statistikas likumā* noteiktajiem mērķiem un kritērijiem.

2.3. Uzņēmējdarbības, investīciju piesaistes un eksporta veicināšana

Uzņēmējdarbības vide

Mērķis - pilnveidot uzņēmējdarbības vidi, samazinot administratīvo slogu uzņēmējiem

Efektīva un mērķtiecīga uzņēmējdarbības vides pilnveidošana sadarbībā ar uzņēmējiem ļāvusi Latvijai sasniegt augstus rezultātus Pasaules Bankas *Doing Business 2017* pētījumā, kurā 190 valstu konkurencē Latvija ierindota augstajā **14.vietā**. Uzņēmējiem labvēlīgas vides novērtējumā Latvija atrodas **6.vietā Eiropas Savienības dalībvalstu** vidū, novērtējumā piekāpjoties tikai Dānijai, Apvienotajai Karalistei, Zviedrijai, Igaunijai un Somijai.

Latvijā pasākumi uzņēmējdarbības vides uzlabošanai tiek īstenoti EM iesaistoties plašam nozaru ministriju un uzņēmēju pārstāvošo organizāciju lokam sagatavojot *Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānu*, kas tiek apstiprināts valdībā. Iepriekšējā periodā tika īstenoti 63 *Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plāna 2014.-2015.gadam* ietvaros noteiktie uzdevumi ar mērķi „vienkārši un kvalitatīvi pakalpojumi uzņēmējdarbībā: vairāk e-pakalpojumu”, pārējo iepriekš pārzēto 24 uzdevumu īstenošana tiek turpināta ar nākamajā periodā. Uzdevumi vides uzlabošanai tika īstenoti dažādos virzienos.

Uzņēmējdarbības uzsākšanā - 2016.gada ietvaros nodrošināta ātrāka un ērtāka nodokļu maksātāju un nodokļu maksātāju struktūrvienību reģistrācija Valsts ieņēmumu dienestā.

Avots: Pasaules Bankas *Doing Business 2017* pētījums *Doing Business Economy Profile 2017*

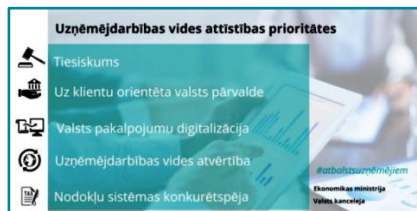
PRIORITĀTES UZŅĒMĒJDARBĪBAI
Valsts serviss ceļā uz izcilu uzņēmējdarbības vidi

<p>TIESISKUMS</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pilsnietis maksātspējas process - Ēnu ekonomikas ierobežošana - Ekonomisko nestabilitāšu efektīva izmeklēšana 	<p>PAKALPOJUMU DIGITALIZĀCIJA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Attīstīta e-pārvaldība - VID, EDS, BIS - Vienots valsts pakalpojumu portāls - Vietējo pakalpojumu digitalizācija
<p>NODOKĻU SISTĒMAS KONKURETĪSĒJA</p> <ul style="list-style-type: none"> - 0% lēmuma re-investīcijas peļņa - Vienots konts nodokļu norakstīšanai - Nodokļa atvairināšana vienotā sistēmā - Atviegota grāmatvedība - Start-up ekosistēmas attīstība - Uzņēmējdarbības uzskaites & dzīvības nodokļu režīms 	<p>UZ KLIENTU ORIENTĒTA VALSTS PĀRVALDE</p> <ul style="list-style-type: none"> - "Konkrēti vispirms" princips - 0% birokrātija
<p>#atbalstsuzņēmējiem</p>	<p>UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDES ATVĒRTĪBA</p> <ul style="list-style-type: none"> - VID sacens un ārvalstu aplikācija - Uf pakalpojumi - EDS - Papildinājumi par VID lēmumiem un apūstām - Pieeja informācijai par savu īpašumu

Būvatļauju saņemšana un nekustamā īpašuma reģistrēšana - BVKB nodrošina publisku ēku ekspluatācijas uzraudzību un būvdarbu valsts kontroli, bet no 2016.gada 1.janvāra organizē būvprojektu un būvju ekspertīzi, kā arī uzsākta patstāvīgās prakses tiesību piešķiršana speciālistiem būvekspertīzes jomā; ieviesta un tiek pilnveidota Būvniecības informācijas sistēma (BIS) - 2016.gadā ministrija turpināja sistēmas attīstību, papildus jau esošai informācijas apmaiņai ar citām valsts informācijas sistēmām, izveidota BIS un Rīgas domes Vienotās informācijas sistēmas sasaiste (plašāk skatīt www.bis.gov.lv); ieviesta elektroniskā nekustamā īpašuma reģistrēšana; nodrošināta vienas pieturas aģentūras principa ieviešana nekustamā īpašuma reģistrēšanas procesā - uzsākta datu apmaiņa starp *Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmu* un *Valsts vienoto datorizēto zemesgrāmatu* par nekustamo īpašumu un tā sastāvā esošajiem nekustamā īpašuma objektiem.

Pārskata periodā īstenoti arī uzdevumi **nodokļu un grāmatvedības jomā** (atvieglotas prasības mikro un mazajiem uzņēmumiem gada pārskatu sastādīšanā, turpinās darbs pie nodokļu maksājumu ieviešanas pēc FIFO metodes un viena konta ieviešanas visiem nodokļu maksājumiem); **pārrobežu tirdzniecībā** (ieviesti jauni e-pakalpojumi Elektroniskās muitas datu apstrādes sistēmā); **līgumsaistību izpildē** (sakārtots šķērējietas regulējums; ieviesta lietu nodošana citai tiesai ātrākas lietas izskatīšanas nodrošināšanai; turpināta atsevišķu tiesu specializācijas ieviešana, piemēram, lietās par rūpnieciskā īpašuma tiesībām (patenti, dizainparaugi, preču zīmes u.c.) specializējas Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa; ieviests vienotu elektronisko izsoļu modelis spriedumu izpildes un maksātspējas procesā).

Pārskata periodā EM nodrošināja **Uzņēmēju aptauju par administratīvo procedūru un valsts pārvaldes iestāžu un pašvaldību sniegto pakalpojumu ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi Latvijā un priekšlikumu izstrādi**, lai ar stratificētās vienkāršās nejaušās izlases metodes palīdzību izzinātu Latvijas uzņēmēju viedokli par valsts un pašvaldību administratīvajām procedūrām, īpašu uzmanību pievēršot e-pakalpojumu ieviešanai, uzņēmējdarbības uzsākšanas, būvniecības procesa, nekustamā īpašuma reģistrācijas, investoru aizsardzības, nodokļu administrēšanas, pārrobežu tirdzniecības, līgumu izpildes, uzņēmējdarbības izbeigšanas, darbinieku nodarbināšanas un elektroenerģijas pieslēguma jomā. Pētījuma ietvaros tiek turpināta iepriekšējos gados veiktā administratīvo procedūru ietekmes uz uzņēmējdarbības vidi aptauja, sadarbojoties ar *Pasaules Bankas Ārvalstu investīciju konsultatīvo dienestu* (WB/FIAS). Aptaujas rezultāti tiek salīdzināti arī ar Pasaules Bankas ekspertu izveidotā starptautiskā indeksa *Doing Business* datiem, tādējādi identificējot un apmierinot ne tikai vietējo uzņēmumu vajadzības, bet arī veidojot ārvalstu uzņēmējiem labvēlīgu uzņēmējdarbībai un investīcijām vidi Latvijā. Aptaujas rezultāti sniedz iespēju turpināt analīzi par Latvijas vērtējumu *Globalās konkurētspējas indeksā* un veicamajām reformām plašākā mērogā. Pētījuma veicējs - sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Gateway Baltic", līguma summa - 30 250,00 euro. Sagatavots ziņojums par **Administratīvo procedūru ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi Latvijā** un priekšlikumi turpmākai rīcībai, atjaunota aptaujas metodoloģijas rokasgrāmata.

Turpinot iesākto, EM 2016.gadā izstrādāja jaunu *Uzņēmējdarbības vides pilnveidošanas pasākumu plānu*. Tā izstrādē tika iesaistīti gan nozaru ministriju un to padotībā esošo iestāžu pārstāvji, gan sadarbības partneri no Latvijas Darba devēju konfederācijas, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras, kā arī ņemtas vērā Ārvalstu investoru padomes Latvijā sniegtās rekomendācijas. Galvenie prioritārie virzieni nākamā plānošanas perioda aktivitātēm, lai virzītos uz izcilu uzņēmējdarbību: (1) *konsultēt vispirms principa* ieviešana, jo īpaši uzņēmējdarbības uzsākšanas posmā; (2) vienkārši un kvalitatīvi valsts publiskie e-pakalpojumi - arvien aktīvāka *e-risinājumu integrēšana* (digitalizācija); (3) vienas pieturas aģentūras princips; (4) biznesa videi draudzīgi infrastruktūras attīstības pakalpojumi; (5) vienkāršota nodokļu nomaksa un mazināts birokrātiskais slogs; (6) stiprināta tiesiskā paļāvība investoru aizsardzības un maksātspējas jautājumos.

2016.gadā uzsākts darbs izstrādājot informatīvos materiālus (ceļa kartes), kas nodrošinās detalizētu informāciju par konkrētās nozarēs noteiktajām prasībām. Izstrādātas ceļa kartes - *Kafejnīcas atvēršana*, *Tekstilizstrādājumu ražošanas Rīgas, Jūrmalas un Salaspils pašvaldībās*, *Skaistumkopšanas salona atvēršana*, *Autoservisa atvēršana (pārskata periodā tika saskaņota)*. Lai nodrošinātu valsts un pašvaldību portālā www.latvija.lv iekļautās informācijas pārskatīšanu un aktualizēšanu, kas atvieglotu uzņēmējdarbības uzsākšanu, 2016.gadā izveidota starpinstitūciju darba grupa, kas turpinās iesākto pakāpeniski arī nākamā gada ietvaros. Rezultātā uzņēmējiem tiks nodrošināta visaptveroša, skaidri strukturēta, aktuāla un viegli pieejama informācija par visu uzņēmējdarbības dzīves ciklu.

Uzņēmējdarbības atbalsts

Mērķis - izstrādāt un īstenot uzņēmējdarbības atbalsta pasākumus Nacionālās industriālās politikas ietvaros uzņēmumu konkurētspējas uzlabošanai

Nozīmīga loma atbalsta instrumentu īstenošanā un finanšu piesaistei ir akciju sabiedrībai „Attīstības finanšu institūcija Altum” (*Altum*). *Altum* turpina īstenot dažādas valsts atbalsta programmas un piedāvā tādu finanšu instrumentus kā *aizdevumi*, *garantijas*, *eksporta kredītu garantijas*, *kapitāla instrumenti* u.c., tostarp arī dotācijas (grantus) kā papildinstrumentu. Atbalsts saimnieciskās darbības veicējiem tiek sniegts uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai segmentos, kuros finanšu tirgū ir ierobežota komercbanku piedāvātā finansējuma pieejamība un privātajiem investoriem dēļ nepietiekama nodrošinājuma, pašu kapitāla, kredīta vēstures, komercbanku kredītpolitikai neatbilstoši finanšu rādītājiem.

Pārskata periodā EM sadarbībā ar *Altum* izstrādāja un ieviesa jaunas finanšu instrumentu programmas, lai sekmētu Latvijas tautsaimniecības attīstību un finansējuma pieejamību saimnieciskās darbības veicējiem. Ministru kabinetā pieņemti *Noteikumi par mikroaizdevumiem un starta aizdevumiem* (2016.gada 31.maija noteikumi Nr.328), grozījumi *Noteikumos par garantijām komersantu un atbilstošu lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sadarbību konkurētspējas uzlabošanai* (2016.gada 31.maija noteikumi Nr.344), *Noteikumi par paralēlajiem aizdevumiem saimnieciskās darbības veicējiem konkurētspējas uzlabošanai* (2016.gada 15.jūlija noteikumi Nr.469), *Noteikumi par sēklas kapitāla, sākuma kapitāla un izaugsmes kapitāla fondiem saimnieciskās darbības veicēju izveides, attīstības un konkurētspējas veicināšanai* (2016.gada 2.augusta noteikumi Nr.518).

295,7 MILJ. EIRO

MVU KONKURĒTSPĒJAS VEICINĀŠANAI

MILJ. EIRO	ATBALSTA PROGRAMMA	KUR SAŅĒMT ATBALSTU?
15	Garantijas	Altum <small>pastāvīgi</small>
66	Aizdevumi	Altum <small>pastāvīgi</small>
32,8	Biznesa inkubatori	15 LIAA biznesa inkubatori <small>pastāvīgi</small>
60	Riska kapitāls	Altum <small>pastāvīgi</small>
6,2	Klasteri	Klasteri <small>Atļase nosēģusies</small>
60,9	Starptautiskās konkurētspējas veicināšana	LIAA <small>pastāvīgi</small>
24,8	Ražošanas telpas	CFLA <small>Atļase nosēģusies</small>
15	Tehnoloģiju akceleratori	Altum <small>pastāvīgi</small>
15	Biznesa enģeļi	Altum <small>Atļase plānota 2017.gada 2.pusē</small>

Lai nodrošinātu finansējuma pieejamību finanšu instrumentiem un uzsāktu atbalsta piešķiršanu, ko nodrošina ar *Altum* starpniecību, pieņemti arī *Noteikumi par finanšu instrumentu un fondu fonda īstenošanas kārtību darbības programmas “Izaugsmes un nodarbinātība” 3.1.1. specifiskā atbalsta mērķa “Sasmērēt mazo un vidējo komersantu izveidi un attīstību, īpaši apstrādes rūpniecībā un RIS3 prioritārajās nozarēs” un 3.1.2. specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt straujas izaugsmes komersantu skaitu” pasākumu ieviešanai* (2016.gada 1.marta noteikumi Nr.118).

2016.gadā tika pieņemti arī *Noteikumi par akcelerācijas fondu saimnieciskās darbības veicēju izveides, attīstības un konkurētspējas veicināšanai* (2016.gada 12.aprīļa noteikumi Nr.226). Jaunais finanšu instruments - *akcelerācijas fondi*, ar finanšu starpnieku līdzdalību nodrošinās saimnieciskās darbības veicējiem gan finansiālu atbalstu (investīcijas līdz 250 000 euro apmērā), gan nefinansiālu atbalstu (mentoringu, nozares ekspertu piesaisti, palīdzību partneru un nākamās kārtas investoru piesaistē u.c.).

Pārskata periodā ar *Altum* līdzdalību izstrādāts *Biznesa enģeļu* atbalsta mehānisms un ministija turpina darbu pie finanšu instrumenta izveides. Uzsākts *Altum* un biedrības “Latvijas Biznesa Enģeļu Tīkls” (LATBAN) kopīgs pilotprojekts, kura mērķis ir sniegt atbalstu biznesa uzsācējiem un uzņēmumiem ar izaugsmes potenciālu, veicinot privāto investoru piesaisti dzīvotspējīgiem projektiem.

Lai izvirzītu risinājumus jaunu uzņēmumu atbalstam, EM pārskata periodā izstrādāja konceptuālo ziņojumu *Par uzņēmējdarbības uzsākšanas un mazās uzņēmējdarbības ekosistēmu un turpmāk nepieciešamajiem atbalsta stimuliem* (Ministru kabineta 2016.gada 29.septembra rīkojums Nr.566), piedāvājot risinājumu attiecībā uz *strauji augošu tehnoloģiju (start-up) uzņēmumiem*.

Saeima 2016.gada 23.novembrī pieņēma EM izstrādāto *Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumu*, kura mērķis ir veicināt strauji augošu tehnoloģiju uzņēmumu jeb jaunuzņēmumu veidošanos Latvijā, tādējādi sekmējot inovatīvas komercdarbības attīstību un pētniecību privātajā sektorā, kā arī pētniecības produktu (inovatīvu ideju, produktu vai procesu) komercializāciju. *Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likums* ir pamats *jaunuzņēmumu jeb start-up uzņēmumu* attīstības veicināšanai. Ieviešot tieši šai grupai atbilstošas atbalsta programmas, sagaidāms, ka ik gadu Latvijā radīsies vismaz 30 šādi uzņēmumi, kas būs piesaistījuši aptuveni 160 augsti kvalificētus darbiniekus. Likumā noteiktas jaunuzņēmumu darbības atbalsta programmas un to piešķiršanas kritēriji jaunuzņēmumiem, kā arī riska kapitāla investoru kvalifikācijas nosacījumi. Jaunuzņēmumiem kļūst pieejama *atbalsta programma fiksētā maksājuma veikšanai* ar papildu iespēju saņemt iedzīvotāju ienākuma nodokļa un uzņēmumu ienākuma nodokļa atvieglojumu un *atbalsta programma augsti kvalificētu darba ņēmēju piesaistei* ar papildu iespēju piemērot uzņēmumu ienākuma nodokļa atvieglojumu.

Jaunuzņēmums tiek definēts kā kapitālsabiedrība ar augstas izaugsmes potenciālu, kura pamatdarbība saistīta ar mērogojamu biznesa modeļu un inovatīvu produktu izstrādi, ražošanu un attīstību (starptautiski lietotais apzīmējums angļu valodā - *startup*). Viens no galvenajiem kritērijiem atbalsta programmu piešķiršanai jaunuzņēmumiem ir kvalificēta riska kapitāla investoru ieguldījums vismaz 30 000 euro jaunuzņēmuma pamatkapitālā katrā atbalsta pieteikuma iesniegšanas gadā, tādējādi apliecinot pieteiktās biznesa idejas dzīvotspēju. Lēmumu par jaunuzņēmuma

atbilstību dalībai *Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumā* noteiktajās atbalsta programmās un atbalsta piešķiršanu, kā arī par riska kapitāla investora atbilstību kvalificēto riska kapitāla investoru prasībām pieņems jaunuzņēmumu darbības vērtēšanas komisija, kuras darbību nosaka pieņemtais *Jaunuzņēmumu darbības vērtēšanas komisijas nolikums*. Saskaņā ar *Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likuma* deleģējumu pārskata periodā izstrādāta arī *Jaunuzņēmumu atbalsta programmu pieteikšanas un administrēšanas kārtība*.

Investīciju piesaiste

Mērķis - veicināt uz eksportu vērstu ārvalstu investīciju piesaisti

POLARIS process®

Pārskata periodā ir izvērtētas *Latvijas preču un pakalpojumu eksporta veicināšanas un ārvalstu investīciju piesaistes pamatnostādnes 2013.-2019.gadam*. EM sagatavotajā informatīvajā ziņojumā par pamatnostādņu īstenošanas starpposma novērtējumu tika uzsvērti nepieciešamie priekšnosacījumi investīciju piesaistei un paredzēti turpmākie risinājumi (apstiprināti ar grozījumiem pamatnostādņēs). Īstenojot pamatnostādņēs paredzēto *ārvalstu tiešo investīciju piesaistes (POLARIS) procesu*, pārskata periodā noslēgti pieci jauni sadarbības līgumi ar pašvaldībām par sadarbību ārējo investīciju piesaistē. Kopumā līdz 2016.gada 31.decembrim ir noslēgti 37 sadarbības līgumi ar pašvaldībām, sekmējot papildu kanālu veidošanu investoru piesaistei. Noslēgto sadarbības līgumu ietvaros ir sagatavota informācija 17 investoriem par 30 (unikālu) pašvaldību piedāvājumiem attiecībā uz nekustamajiem īpašumiem, kā potenciālajiem investīciju objektiem.

2016.gadā notika divas *Lielo un stratēģiski nozīmīgo investīciju projektu koordinācijas padomes* sēdes, t.sk. tika apspriests Centrāleiropas un Austrumeiropas valstu un Ķīnas (16+1) vadītāju sanāksmes (samita) un Biznesa foruma rezultāti un turpmākie īstenojamie pasākumi. Padomes sēdes ietvaros tika nolemts nozares atbildīgajām ministrijām uzdot nodrošināt vairāku uzdevumu izpildi ar mērķi veicināt Latvijas-Ķīnas ekonomisko sadarbību.

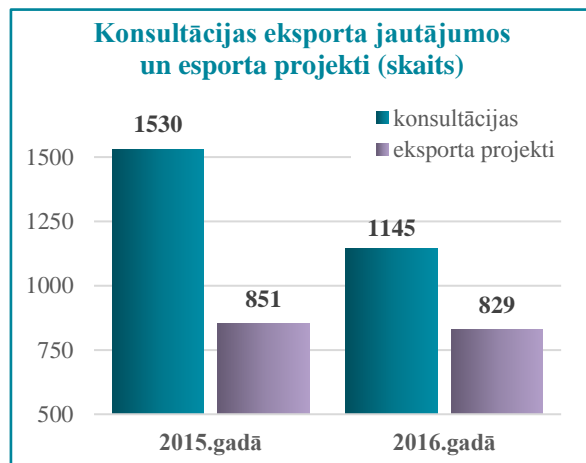
Avots: LIAA dati

Pārskata periodā LIAA nodrošināja *ienākošo investīciju projektu apkalpošanu* - apstrādāti 412 ārvalstu investoru, diplomātisko pārstāvniecību u.c. institūciju informācijas pieprasījumi. 2016.gadā noorganizētas 151 vizīte/tikšanās pie potenciālajiem investoriem un 83 potenciālo investoru vizītes/tikšanās Latvijā. Pārskata periodā kopumā strādāts ar 271 potenciālo investīciju projektu, t.sk. proaktīvi sagatavojot 108 investīciju piedāvājumus un strādājot ar 114 investīciju projektiem (ar 35 iepriekšējos periodos un 2016.gadā uzsāktajiem 79 investīciju projektiem), kā arī 49 projektiem veikta pēcapkalpošana (atbalsts un sadarbība ar jau piesaistīto investoru). 2016.gadā 21 uzņēmums pieņēma pozitīvus lēmumus īstenot investīciju projektus Latvijā. Investīciju projektiem pilnībā īstenojoties, tiks radītas vismaz 717 jaunas darba vietas un sagaidāmo investīciju apjoms ir vairāk nekā 81 milj. *euro*. Regulāri tiek nodrošināta privāto uzņēmēju un valsts investīciju projektu apkopošana, projektu „portfeļa” (datubāzes) veidošana un atjaunināšana, projektu virzība investoru piesaistei caur LIAA pārstāvniecībām. Sagatavotie privāto investīciju projektu piedāvājumi pārskata periodā iesniegti vadošo biznesa asociāciju un uzņēmumu vadībām vairākās pasaules valstīs (Ķīnā, Vācijā, Japānā, Ukrainā, Krievijā, Nīderlandē un Itālijā).

Pārskata periodā tika pilnveidota arī *Atbalstāmo investīciju projektu apstiprināšanas un īstenošanas kārtība*, jaunajos noteikumos pilnīgāk noregulējot spēkā esošo atbalstāmo investīciju projektu pieņemšanas un īstenošanas nosacījumus. Līdz 2016.gada beigām iepriekšējās kārtības ietvaros Ministru kabinets ir atbalstījis un piešķīris atbalstāmo investīciju projekta statusu 26 projektiem.

Eksporta atbalsts

Mērķis - sekmēt Latvijas uzņēmumu eksporta konkurētspēju, jaunu tirgu apgūšanu un nostiprināšanos esošajos eksporta tirgos

Avots: LIAA dati

Pārskata periodā LIAA noorganizēja dalību 25 *nacionālajos stendos starptautiskajās izstādēs ārvalstīs*. Izstādēs kopumā piedalījās 205 uzņēmumu pārstāvji. Sniegtas 1 145 konsultācijas ar eksportu saistītajos jautājumos (konsultācijas par ārējiem tirgiem, biznesa partneru meklēšana, eksporta nosacījumi, eksporta atbalsta pakalpojumi u.c.). Noorganizētas 40 dažādu nozaru un apjoma tirdzniecības misijas (t.sk. 7 uzņēmēju delegācijas valsts amatpersonu vizīšu laikā), kurās kopā piedalījušies 295 uzņēmēji.

2016.gadā apstrādāti 829 *eksporta pieprasījumi/projekti* (t.sk. nozaru griezumā visvairāk inženiernozares - 126, vieglās rūpniecības - 111, pakalpojumi - 98, pārtika - 94, kokapstrāde - 66 un būvniecība - 53, u.c. pieprasījumi/projekti). Uzņēmumi aktīvi turpina izmantot valsts atbalstu, lai piedalītos eksporta un ārējās tirdzniecības semināros - 2016.gadā noorganizēti 32 semināri par ārējās tirdzniecības jautājumiem, kurus kopumā apmeklējuši vairāk kā 1 400 dalībnieki.

Visi eksporta pakalpojumi uzņēmumiem tiek sniegti ciešā sadarbībā ar 21 Latvijas *ārējo ekonomisko pārstāvniecību* ārvalstīs - Vācijā, Polijā, Baltkrievijā, Lielbritānijā, Francijā, Dānijā, Nīderlandē, Japānā, Zviedrijā, Krievijā, Norvēģijā, Lietuvā, Ķīnā (Pekinā, Šanhajā un Ninbo), Somijā, Itālijā, Singapūrā, Apvienotajos Arābu Emirātos, Kazahstānā, Ukrainā un Azerbaidžānā (pēdējo divu pārstāvniecību darbību 2017.gadā nav plānots turpināt).

2016.gada martā uzsāka programmas *Starptautiskās konkurētspējas veicināšana* īstenošanu divos LIAA projektos - sīko (mikro), mazo un vidējo uzņēmumu *starptautiskās konkurētspējas veicināšanai* un *tūrisma nozares atbalstam prioritārajos tūrisma sektoros* (darījumu un pasākumu tūrisms, labsajūtas tūrisms). Programmas kopējais attiecināmais finansējums ir 60,9 milj. *euro*, kas pieejams līdz 2023.gadam. Programmas ietvaros atbalstu var saņemt komersanti, kooperatīvās sabiedrības, zemnieku vai zvejnieku saimniecības, individuālie uzņēmumi, biedrības, nodibinājumi, ostu pārvaldes, pašvaldības un plānošanas reģioni.

Lai nodrošinātu *eksporta kredītu garantiju* pieejamību, pārskata periodā EM izstrādāja *Īstermiņa eksporta kredīta garantiju izsniegšanas noteikumus komersantiem un atbilstošām lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvajām sabiedrībām* (Ministru kabineta 2016.gada 20.decembra noteikumi Nr.866) un *Vidēja un ilgtermiņa eksporta kredīta garantiju izsniegšanas noteikumus saimnieciskās darbības veicējiem*.

Kā liecina iepriekšējo gadu pieredze - liels eksporta potenciāls var būt no jauna izveidotiem uzņēmumiem. Lai atbalstītu jaunu dzīvotspējīgu un konkurētspējīgu komersantu izveidi un attīstību Latvijas reģionos, saskaņā ar Ministru kabineta 2016.gada 3.maija noteikumu Nr.279 nosacījumiem, 2016.gada oktobrī LIAA uzsāka **Reģionālo biznesa inkubatoru un radošo industriju inkubatora** programmas īstenošanu, izveidojot 14 **reģionālās inkubācijas** atbalsta vienības (t.sk. 9 nacionālas nozīmes attīstības centru pašvaldībās un piecās reģionālas nozīmes attīstības centru pašvaldībās) un vienu **radošo industriju inkubācijas** atbalsta vienību Rīgā. Programmas darbības periodā (līdz 2023.gada 31.decembrim) biznesa inkubatori pirmsinkubācijas un inkubācijas atbalsta veidā sniegs pakalpojumus, t.sk. apmācības un konsultācijas, organizēs uzņēmējdarbību veicinošus pasākumus, nodrošinās mentoru atbalstu, kā arī izveidos vidi (koprades telpas) un sniegs grantu līdzfinansējumu komersantu darbību izmaksām. Programmas ietvaros atbalstu var saņemt sīkie (mikro), mazie un vidējie komersanti, kā arī fiziskas personas (biznesa ideju autori), kuri veic vai tikai vēl gatavojas uzsākt saimniecisko darbību. Plānotais kopējais finansējums reģionālajiem biznesa inkubatoriem ir 25,7 milj. *euro* un radošo industriju inkubatoram 7,05 milj. *euro*.

Lai atbalstītu uz eksportu vērstas darbības un apgrozījuma pieaugumu (palielinot augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu eksporta proporciju), specializāciju uz kopīga produkta attīstīšanu vai pievienotās vērtības ķēdes attīstību (starpnozaru sadarbību), Ministru kabinetā tika pieņemta **Klasteru programma** (2016.gada 5.aprīļa noteikumi Nr.205). Pārskata periodā tika aptiprināta arī programma **Atbalsts ieguldījumiem ražošanas telpu un infrastruktūras izveidei vai rekonstrukcijai** (Ministru kabineta 2016.gada 12.aprīļa noteikumi Nr.227) ar mērķi veicināt apstrādes rūpniecības komersantu paplašināšanos un jaunu komersantu veidošanos, atbalstot industriālo telpu izveidi reģionos. 2016.gada jūnijā Centrālā finanšu un līgumu aģentūra uzsāka projektu iesniegumu pieņemšanu, CFLA tika iesniegti 77 projektu iesniegumi, no kuriem apstiprināti 39 projekti. Programmas ietvaros plānotais ERAF finansējums ir 24,8 milj. *euro*, finansējuma saņēmēji - komersanti, nodibinājumi, ostu pārvaldes.

Jau 12 gadu pēc kārtas LIAA sadarbībā ar EM rīkoja konkursu **Eksporta un inovācijas balva**, kura mērķis ir paust atzinību un godināt Latvijas komersantus, kas sasnieguši labus rezultātus jaunu un eksportspējīgu produktu ražošanā, vietējā tirgus nodrošināšanā ar augstas kvalitātes pašmāju ražojumiem, inovāciju ieviešanā un rūpnieciskā dizaina izstrādē. Kopumā 2016.gadā konkursa 4 kategorijās tika iesniegti 117 pieteikumi, no kuriem finālam izvirzīti 32 uzņēmumi (6 grupās). Konkursa **Eksporta un inovācijas balva 2016** laureāti tika paziņoti svinīgā ceremonijā 2016.gada 8.decembrī, kad laureātus sveica konkursa patrons - Valsts prezidents Raimonds Vējonis. Galvenā balva **Eksporta čempions** tika piešķirta AS "DOBELES DZIRNAVNIĒKS". Apbalvojumu **Eksportspējīgākais komersants lielo un vidējo komercsabiedrību grupā** piešķīra SIA "PRIMEKSS" (1.vieta), SIA "X INFOTECH" (2.vieta) un SIA "BIOSAN" (3.vieta). Savukārt kategorijas **Eksportspējīgākais komersants mazo komercsabiedrību grupā** laureāti ir SIA "TESTDEVLAB" (1.vieta), SIA "CROSSCHEM" (2.vieta) un SIA "PALLETERRIES" (3.vieta). Kategorijā **Importa aizstājējprodukts** balvas saņēma SIA "KNAUF" ar produktu ģipškartona plāksnes (1.vieta), AS "SPODRĪBA" ar ekoloģisku sadzīves ķīmijas produktu līniju "Eco Seal For Nature" (2.vieta) un AS "SMILTENES PIENS" ar produktu - "Mozzarella" siers (3.vieta).

Konkursa kategorijas **Inovātīvākais produkts** uzvarētāji ir SIA “UAVFACTORY” ar bezpilota lidaparātiem (1.vieta), SIA “PERUZA” ar produktiem - *autofiders* un *autonobings* /zivju pārstrādes - automātiskās ķīdāšanas un automātiskās iebarošanas iekārtas/ (2.vieta) un AS “BIOTEHNISKAIS CENTRS” ar bioreaktoru sistēmām (3.vieta). Kategorijā **Rūpnieciskais dizains** balvas piešķirtas SIA “CATCHBOX” par produktu - mētajamie mikrofoni (1.vieta), SIA “GRAVTEX” ar dekoratīviem koka sienu un žogu paneļiem (2.vieta) un SIA “VIZULO” par gaismekli “Vizulo Stork Little Brother” (3.vieta).

2.4. Inovācijas veicināšana

Mērķi - veidot inovatīvai darbībai labvēlīgu vidi, sekmēt tehnoloģiju pārnesi, lai nodrošinātu pētniecības rezultātu komercializāciju un veicinātu sadarbību starp pētniecības un rūpniecības sektoriem kopīgu liela mēroga rūpniecisko pētījumu veikšanai un jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei;

- sekmēt inovatīvu uzņēmumu attīstību, atbalstīt uzņēmumu ieguldījumus jaunu produktu un tehnoloģiju, tostarp „zaļo”, izstrādē un ieviešanā ražošanā, sekmēt investīcijas jaunu eksperimentālo ražotņu izveidē un darba spēka produktivitātes paaugstināšanā

Pārskata periodā pabeigta Eiropas Savienības fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda valsts atbalsta programmu ietvaros atbalstīto uzņēmumu projektu īstenošana, kas paredzēja jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādi un ieviešanu ražošanā. Savukārt, vairāku EM pārziņā esošo Eiropas Svienības fondu 2014.-2020. gada plānošanas perioda programmu īstenošana tika uzsākta 2016.gadā.

Norvēģijas finanšu instrumenta programmas **Inovācijas “zaļās” ražošanas jomā** ietvaros 2016.gadā tika turpināta atbalstīto projektu īstenošana, nodrošinot videi ilgtspējīgu inovatīvu tehnoloģiju un produktu ieviešanu 13 ražošanas uzņēmumos ar kopējo līdzfinansējumu 5,0 milj. *euro* apmērā, kā arī jaunuzsāktu komercdarbību aktivitāšu attīstīšanu ar mērķi komercializēt inovatīvas videi ilgtspējīgas tehnoloģijas, produktus un pakalpojumus 23 jaunuzņēmumos ar kopējo līdzfinansējumu 2,4 milj. *euro* apmērā. Vienlaikus *Zaļo tehnoloģiju inkubators* līdz 2016.gada beigām sniedza pirmsinkubācijas pakalpojumus 153 biznesa idejām un inkubācijas pakalpojumus 23 atbalstītajiem jaunuzņēmumiem. Programmas divpusējā fonda ietvaros sadarbības veicināšanai starp Latviju un Norvēģiju tika organizēts *Baltijas zaļo inovāciju forums*, jaunuzņēmumu pārstāvju delegācijas vizīte uz *Oslo inovācijas nedēļu 2016* un specifisko zināšanu apguves seminārs *TestField: Norway*.

Pārskata periodā uzsākta programmas **Atbalsts nodarbināto apmācībām** īstenošana, tajā kopumā pieejamais Eiropas Savienības struktūrfondu finansējums ir 18 milj. *euro*, t.sk. 9 milj. *euro* ir pieejami no 2016.gada sākuma, savukārt atlikušie 9 milj. *euro* būs pieejami 2018.gadā.

Apstiprināta programma **Atbalsts IKT un netehnoloģiskām apmācībām, kā arī apmācībām, lai sekmētu investoru piesaisti** (Ministru kabineta 2016.gada 14.jūnija noteikumi Nr.365) un uzsākta tās īstenošana, pieejamais Eiropas Savienības struktūrfondu finansējums ir 6,9 milj. *euro*.

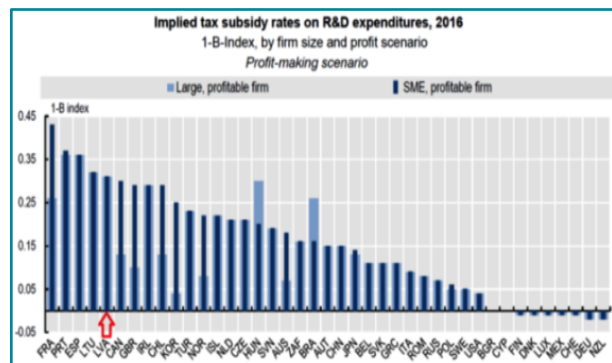
2016.gadā tika apstiprināta programma **Atbalsts jaunu produktu ieviešanai ražošanā** (Ministru kabineta 2016.gada 10.maija noteikumi Nr.293), kuras ietvaros paredzēts sniegt atbalstu uzņēmumiem pilna mēroga ražošanas iekārtu prototipu izgatavošanai un testēšanai reālā ražošanas vidē, kas tiek izstrādātas Viedās specializācijas jomās. Programmas projektu iesniegumu atlases pirmā kārtā tik apstiprināti 16 projekti ar Eiropas Savienības struktūrfondu finansējumu 23,49 milj. *euro*. Programmā kopumā paredzēts novirzīt Eiropas Savienības struktūrfondu finansējumu 52 milj. *euro* apmērā.

Pārskata periodā tika apstiprināta arī *Inovāciju motivācijas programma* (Ministru kabineta 2016.gada 10.maija noteikumi Nr.287), kuras mērķis ir veidot sabiedrības izpratni, kā arī izglītēt par inovāciju un uzņēmējdarbību, tostarp praktiski iesaistīt dažādas sabiedrības grupas uzņēmējdarbības aktivitātēs, kā arī inovatīvu ideju un risinājumu izstrādē un tālākā attīstīšanā. 2016.gada otrajā pusē tika uzsākta programmas īstenošana. Programmas kopējais Eiropas Savienības struktūrfondu finansējums plānots 5,64 milj. *euro* apmērā.

2016.gada sākumā tika apstiprināts normatīvais ietvars, lai uzsāktu *Kompetences centru* programmas īstenošanu (Ministru kabineta 2016.gada 5.janvāra noteikumi Nr.2). Kopējais programmā pieejamais Eiropas Savienības fondu finansējums līdz 2021.gada nogalei ir 72,3 milj. *euro*. 2016.gada sākumā tika organizēta kompetences centru projektu atlase, kā rezultātā ir noslēgti līgumi par 8 projektu īstenošanu un pārskata periodā uzsākta kompetenču centru darbība, izveidojot tos katrā no Latvijas Viedās specializācijas jomām vai apakšjomām - *Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju; Viedo inženiersistēmu, transporta un enerģētikas; Latvijas pārtikas nozares; Meža nozares; Mašīnbūves; Latvijas elektrisko un optisko iekārtu ražošanas nozares; Viedo materiālu un tehnoloģiju; Farmācijas, biomedicīnas un medicīnas tehnoloģiju kompetences centri*.

2016.gada nogalē tika pabeigts darbs pie tehnoloģiju pārneses sistēmas koncepcijas izstrādes (Ministru kabineta 2016.gada 25.oktobra noteikumi Nr.692 *par atbalstu tehnoloģiju pārneses sistēmas pilnveidošanai*) un uzsākta *jauno tehnoloģiju pārneses programmas* īstenošana ar Eiropas Savienības fondu finansējuma atbalstu. Kopējais programmā pieejamais Eiropas Savienības struktūrfondu finansējums plānots 40,6 milj. *euro* apmērā.

Avots: OECD vērtējums
OECD Review of national R&D tax incentives and estimates of R&D tax subsidy rates, 2016

Saskaņā ar *Noteikumiem par pētniecības un attīstības darbību uzņēmumu ienākuma nodokļa piemērošanai* komersanti var izmantot uzņēmumu ienākuma nodokļa atvieglojumu uzņēmumu pētniecības un attīstības izmaksām. Uzņēmumu ienākuma nodokļa atvieglojuma mērķis ir pētniecības un attīstības darba veicināšana jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei vietējos uzņēmumos, kā arī ārvalstu tiešo investīciju piesaistes zināšanu intensīvās nozarēs sekmēšana, aicinot ārvalstu uzņēmumus izvietot daļu no pētniecības un produktu attīstības aktivitātēm, kas nodrošina jaunu, labi atmaksātu darba vietu veidošanos, pētniecības pakalpojumu pasūtījumu zinātniskajiem institūtiem pieaugumu un jaunāko tehnoloģiju absorbciju uzņēmumos. Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizāciju (OECD) *2016.gada pētījumā par uzņēmumu ienākuma nodokļu atlaidēm pētniecībai un attīstībai* Latvijas uzņēmumu ienākuma nodokļa atlaides mehānismu ir novērtējusi kā uzņēmējiem piekto pievilcīgāko starp 44 pasaules valstīm.

2.5. Tūrisma nozares attīstība

Mērķis - ilgtspējīga Latvijas tūrisma attīstība, veicinot tūrisma produktu konkurētspējas palielināšanos ārvalstu tirgos

Avots: EM un CSP dati

Tūrisma politikas īstenošanas pasākumi tiek koncentrēti trijos galvenajos rīcības virzienos: (1) veicināt konkurētspējīgu tūrisma produktu attīstību, atbalstot jaunu, inovatīvu, ar augstāku pievienoto vērtību tūrisma produktu izstrādi, t.sk. attīstot infrastruktūru tūrisma izaugsmei, veicinot reģionālo tūrisma puduru veidošanos un Latvijas tūrisma produkta iekļaušanu kopējā Baltijas jūras reģiona valstu tūrisma piedāvājumā; (2) veicināt tūrisma produktu kvalitātes uzlabošanu, t.sk. nodrošinot labāku nozares tiesisko regulējumu un atbalstu gan tūrisma komersantiem, gan produktu patērētājiem; (3) nodrošināt Latvijas tūrisma piedāvājuma atpazīstamību mērķa tirgos, īpaši izmantojot mūsdienīgus saziņas līdzekļus.

EM uzturētajā *Tūrisma aģentu un tūrisma operatoru (TATO) datubāzē* (pieejama ministrijas mājaslapā <http://tato.em.gov.lv/>) jebkurš interesents var iepazīties ar informāciju par reģistrētajiem tūrisma aģentiem/operatoriem, kā arī to iemaksātās *drošības nadas garantijas* beigu datumu. Uz 2017.gada sākumu TATO datubāzē kopumā bija reģistrēti 730 saimnieciskās darbības veicēji, kas sniedz tūrisma aģenta un/vai tūrisma operatora pakalpojumus, no tiem 476 TATO datubāzē ir reģistrējušies kā aģenti, bet pārējie 254 sniedz tūrisma operatora vai apvienotos (tūrisma aģenta un operatora) pakalpojumus. Saskaņā ar CSP datiem tūrisma komersantu pakalpojumus 2016.gadā izmantoja 414 tūkst. klientu (ceļotāju), no kuriem 290 tūkst. bija Latvijas rezidenti. 2016.gadā Latviju apmeklēja *1,8 milj. ārvalstu vairākdienu ceļotāji* (par 11,4 % mazāk kā 2015.gadā), iztērējot 474,4 milj. euro. Kopējais pavadīto nakšu skaits sasniedza 8,8 milj., vidējais viesu uzturēšanās ilgums bija 4,9 nakts. Viesnīcās un citās tūristu mītnēs tika apkalpoti 1,57 milj. ārvalstu viesu.

Saskaņā ar grozījumiem *Tūrisma likumā* Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA) ar 2016.gada 1.februāri pārņēma visas Tūrisma attīstības valsts aģentūras (TAVA) funkcijas, pārvaldes uzdevumus un citas saistības, nodrošinot to nepārtrauktu izpildi. Tādejādi tiek ieviesta *efektīvāka tūrisma nozares pārvaldība*, radot labvēlīgākus apstākļus Latvijas tūrisma produktu un pakalpojumu attīstībai, sekmējot Latvijas kā tūristu galamērķa nostiprināšanos un konkurētspējas palielināšanos. Efektīvāk tiek izmantotas Latvijas ārējo ekonomisko pārstāvniecību sniegtās iespējas, nodrošinot tūrisma nozares pārstāvību ārvalstīs.

Starptautiskā līmenī *Latvijas interešu pārstāvniecība* tūrisma jomā pārskata periodā tika nodrošināta arī regulāri piedaloties Eiropas Komisijas Tūrisma konsultatīvās komitejas darbā, kā arī *Eiropas Ceļojumu komisijā* (ETC), kas nodarbojas ar Eiropas, tostarp Latvijas, kā tūrisma galamērķa atpazīstamības veicināšanu. Latvijas *tūrisma tēla atpazīstamībai* un tās kā tūrisma galamērķa popularizēšanai 2016.gadā tika nodrošināta Latvijas stenda dalība 7 starptautiskajās tūrisma izstādēs, izstrādāti un izgatavoti reklāmas materiāli un suvenīri stenda apmeklētāju piesaistei, nodrukāti informatīvie materiāli dažādās valodās. Pārskata periodā tika noorganizēti 12 ārvalstu specializēto tūrisma veicināšanas pasākumi; organizētas 21 ārvalstu žurnālistu un emuāristu vizīte un 8 ārvalstīs reģistrētu tūrisma pakalpojumu komercsabiedrību pārstāvju, korporatīvo un darījumu pasākumu organizētāju iepazīšanās vizītes.

2016.gadā tika veiktas arī trīs mārketinga kampaņas, organizēti 20 Latvijas tūrisma publicitātes pasākumi (tai skaitā *Baltic Connecting 2016*) un 14 ārvalstu tūristu piesaistes pasākumi Latvijas novados. LIAA 2016.gadā turpināja TAVA uzsākto darbu tūrisma informatīvo materiālu sagatavošanai, izmantojot tīmekļa resursus - oficiālo Latvijas tūrisma portālu www.latvia.travel, sociālā tīkla Facebook kontu *If you like Latvia, Latvia likes you* un sociālo tīklu Instagram. Jauna LIAA darbības iniciatīva marketinga aktivitātēs saistīta ar sadarbības izveidošanu ar emuāristiem (bloggeriem), kā arī 2016.gadā iesāktā *Instatrip tūru* organizēšana, kuru galvenais mērķis ir veicināt kvalitatīva satura par Latviju veidošanos interneta vidē un nodrošinot sekotāju skaita pieaugumu kontam @enjoylatvia.

2016.gadā turpinājās darbs pie Latvijas *tūrisma pakalpojumu kvalitātes sistēmas „Q-Latvia”* uzlabošanas procesa. Izvērtējot iepriekš paveikto, kvalitātes sistēmas līdzšinējo darbību un attīstības iespējas, plānots izveidot darba grupu, tajā iekļaujot tūrisma nozares un servisa kvalitātes ekspertus, lai rastu risinājumus zīmes *Q-Latvia* atjaunošanai vai citam efektīvam risinājumam pakalpojumu kvalitātes nodrošināšanai Latvijā, ņemot vērā tirgus tendences un izmaiņas kvalitātes zīmju piešķiršanā, servisa kvalitātes vērtēšanā, pieaugošo klientu vērtējuma nozīmi u.c.

2016.gada 24.novembrī Jūrmalā notika kārtējais *Latvijas Tūrisma forums*, ko organizēja LIAA un Jūrmalas pilsētas dome, forumu apmeklēja vairāk kā 300 interesenti un tajā tika dots ieskats jaunākajās tūrisma tendencēs, apskatīti veiksmīgāko tūrisma galamērķu noslēpumi un noteicošie faktori tūrisma izaugsmei, kā arī tika diskutēts par tūrisma produktu attīstību un veiksmes faktoriem Latvijā.

Lai veicinātu vietējā tūrisma attīstību, LIAA turpināja vietējā tūrisma veicināšanas kampaņu *Atklāj Latviju no jauna!*, nodrošinot reģionālā tūrisma atspoguļošanu Latvijas televīzijā LTV1 Latvijas jaunatklāšanas raidījuma “TE!” (2016.gadā tika sagatavoti apraidei 8 raidījumi un izveidoti 8 retrospektīvi raidījumi interneta vidē). Raidījuma mērķis ir popularizēt Latvijas tūrisma ceļošanas iespējas ārpus tūrisma sezonas un apskatīt tūrisma nozari no dažādiem skatu punktiem, kā rezultātā raidījumā ietverta gan ar tūrisma saistītās infrastruktūras analīze, gan jaunas ceļošanas idejas. Turpinot pilnveidot politiku tūrisma jomā, EM pārskata periodā uzsāka pētījumu *Priekšlikumu izstrāde kombinētā drošības garantijas modeļa ieviešanai Latvijā tūrisma pakalpojuma sniedzējiem* par garantijas fonda izveidi un individuālās apdrošināšanas garantijas piemērošanu, lai nodrošinātu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/2302 par kompleksiem ceļojumiem un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem pārņemšanu. Pētījuma veicējs - pilnsabiedrība “Civitta Latvija un ResearchCube”, līguma summa - 14 345,61 euro. Rezultātā tiks sagatavoti priekšlikumi optimālākajam risinājumam kombinētā drošības garantijas modeļa ieviešanai Latvijā, sniegts izvērtējums par septiņu Eiropas Savienības dalībvalstu dažādo drošības garantijas modeļa normatīvo regulējumu un tā piemērošanas praksi, veikta kombinētā drošības garantijas modeļa izveides ieguvumu un risku analīze, izstrādāti priekšlikumi garantijas fonda izveidei un individuālajai apdrošināšanas garantijas piemērošanai.

2.6. Ārējo ekonomisko attiecību veicināšana

Mērķi - veicināt Latvijas uzņēmumu ārējās konkurētspējas pieaugumu un mazināt ārējās tirdzniecības šķēršļus citu valstu tirgos;
- paplašināt ārējo ekonomisko sadarbību

Lai sekmētu Latvijas preču un pakalpojumu eksportētāju starptautisko konkurētspēju, EM sagatavo Latvijas un trešo valstu divpusējos ekonomiskās sadarbības līgumus un nodrošina starpvaldību komisiju (SVK) un apvienoto komiteju (AK) darbību.

Ņemot vērā komersantu vēlmi apgūt jaunus tirgus un pieaugošo interesi par Līča valstīm, īpaši investīciju piesaistē, 2016.gadā turpinājās sarunas par starpvaldību ekonomiskās sadarbības vienošanos noslēgšanu ar **Tuvo Austrumu reģiona valstīm**: Kataru un Kuveitu.

2016.gada 7.-10.maijā notika Ministru prezidenta biedra, ekonomikas ministra A.Ašeradena vizīte **Apvienotajos Arābu Emirātos (AAE)** ar mērķi veicināt Latvijas atpazīstamību reģionā un pārrunāt ar augsta līmeņa AAE amatpersonām un uzņēmumu pārstāvjiem divpusējās ekonomiskās sadarbības paplašināšanas un investīciju piesaistes jautājumus. Vizītē ministru pavadīja uzņēmēju delegācija, kurā tika pārstāvētas tādas nozares kā transports un loģistika, IKT, izglītība, finanšu un juridiskie pakalpojumi, būvmateriālu ražošana un arhitektūra, vides pakalpojumi u.c.

Vizītes ietvaros ministrs atklāja **Latvijas-AAE uzņēmēju biznesa forumu**, kuru organizēja Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra un *Šardžas tirdzniecības un rūpniecības kamera*. Ministrs tikās arī ar latviešu kopienas pārstāvjiem Dubaijā. Lai sniegtu papildu iespējas ekonomiskās sadarbības paplašināšanai un attīstībai, 2016.gada 8.maijā Abū Dabī (AAE) tika parakstīts **Latvijas Republikas valdības un Apvienoto Arābu Emirātu valdības līgums par ekonomisko sadarbību** (vēl nav stājies spēkā). Līguma mērķis ir attīstīt un nostiprināt ekonomisko, tirdzniecības un tehnisko sadarbību starp abām valstīm, aptverot sadarbību tādās jomās kā tirdzniecība, rūpniecība, lauksaimniecība, transports, telekomunikācijas, tūrisms, investīcijas u.c. Tā ietvaros tiks izveidota *Latvijas un AAE Apvienotā ekonomiskā komiteja*, kuras pirmā tikšanās abu valstu ekonomikas ministru vadībā plānota 2017.gadā.

Līdz 2016.gada beigām, lai veicinātu un padziļinātu divpusējo ekonomisko sadarbību ar nozīmīgākajiem tirdzniecības partneriem, Latvija ir noslēgusi **divpusējās ekonomiskās sadarbības līgumus** ar Krieviju, Ķīnu, Baltkrieviju, Ukrainu, Kazahstānu, Azerbaidžānu, Gruziju, Moldovu, Uzbekistānu, Kirgizstānu, Turkmenistānu, Tadžikistānu, Armēniju un Turciju. Sekmīgi organizētas SVK sēdes ar Azerbaidžānu, Turkmenistānu, Kazahstānu un Ukrainu.

Latvijas-Azerbaidžānas SVK 6.sēdē (2016.gada 15.jūnijā, Rīgā) tika pārrunāta līdzšinējā abu valstu tirdznieciski ekonomiskā sadarbība un turpmākās divpusējās ekonomiskās sadarbības veicināšanas iespējas vairākās savstarpējo interešu jomās un virzienos, t.sk. transports, IKT, zinātne un izglītība, lauksaimniecība, pārtikas rūpniecība, vides aizsardzība un reģionālā attīstība, tūrisms, veselības aprūpe, būvniecība, banku joma u.c., kā arī Latvijas-Azerbaidžānas uzņēmēju *Lietišķās sadarbības padomes* jautājumi.

Latvijas-Kazahstānas SVK 6.sēdes (2016.gada 13.oktobrī, Astanā, Kazahstānā) ietvaros darbs noritēja pie sadarbības veicināšanas dažādās jomās, t.sk. transporta un loģistikas, izglītības, tostarp augstākās un profesionālās izglītības, zinātnes, lauksaimniecības, vides pārvaldības, informācijas tehnoloģiju, tūrisma jomās u.c. Latvijas-Kazahstānas divpusējās sadarbības jautājumi pārrunāti arī EM valsts sekretāra J.Stinkas tikšanās laikā ar Kazahstānas ekonomikas ministra vietnieku, enerģētikas ministra vietnieku un Kazahstānas *Tehniskā regulējuma un metroloģijas komitejas*

Nacionālās akreditācijas centra vadītāju. Paralēli SVK sēdei notika arī vairākas Latvijas un Kazahstānas amatpersonu divpusējās tikšanās, lai pārrunātu Latvijas priekšlikumu sadarbībai Eirāzijas pārvadājumos, kā arī citus aktuālos jautājumus.

Latvijas-Turkmenistānas SVK 3.sēdes (2016.gada 21.novembrī, Rīgā) laikā puses pārrunāja ekonomiskās sadarbības paplašināšanas iespējas, kā arī iespējas sekmēt Latvijas un Turkmenistānas sadarbību transporta, t.sk. dzelzceļa, autopārvadājumu un avio satiksmes jomā, veselības aizsardzības un farmācijas, izglītības un zinātnes, informācijas tehnoloģiju, būvniecības, lauksaimniecības, tīro tehnoloģiju, tūrisma, t.sk. veselības tūrisma jomās. Līdztekus notika arī vairākas SVK Turkmenistānas delegācijas pārstāvju tikšanās ar Latvijas institūciju pārstāvjiem un uzņēmējiem, lai iepazītos ar Latvijas pieredzi tādos jautājumos kā izglītība, transports, lauksaimniecība, farmācija, banku darbība, standartizācija un akreditācija u.c.

Latvijas-Ukrainas SVK 6.sēdē (2016.gada 12.-13.decembrī, Kijevā, Ukrainā) puses pārrunāja Latvijas un Ukrainas tirdzniecības, ekonomiskās un investīciju sadarbības aktualitātes un sadarbības paplašināšanas iespējas tādās jomās kā lauksaimniecība, transports, enerģētika, IKT un inovācijas, tūrisms, tehniskais regulējums, standartizācija, metroloģija, akreditācija, izglītība, zinātne, jaunatnes politika, sports, vides aizsardzība, starpreģionālā sadarbība u.c. Tāpat Latvijas puse uzrunāja jautājumu par Latvijas uzņēmumu problēmām Ukrainā, kas saistītas ar Ukrainas institūciju darbu un investīciju aizsardzību, uzņēmējdarbības vidi. Lai pārrunātu Latvijas un Ukrainas aktuālos sadarbības veicināšanas jautājumus, papildus SVK sēdei notika arī vairākas A.Ašeradena divpusējās tikšanās ar Ukrainas augsta līmeņa amatpersonām, t.sk. pirmo vicepremieru un ekonomiskās attīstības un tirdzniecības ministru, vicepremieri Eiropas un Eiro-Atlantiskās integrācijas jautājumos u.c.

Lai veicinātu ekonomiskās sadarbības paplašināšanos, 2016.gadā notika arī citas EM **augstāko amatpersonu un uzņēmēju vizītes** uz Ķīnu, Igauniju, Lielbritāniju, Baltkrieviju, Kazahstānu, Ukrainu, kā arī tikšanās ar citu valstu augstākajām amatpersonām no Ķīnas, Gruzijas, Indijas, AAE, Tatarstānas, Baltkrievijas, Ukrainas, Turkmenistānas, Zviedrijas, Lielbritānijas, Vācijas, Turcijas u.c.

2016.gada 31.maijā-1.jūnijā notika Ministru prezidenta biedra, ekonomikas ministra A.Ašeradena vizīte uz **Lielbritāniju**. Vizītes ietvaros ministrs piedalījās Latvijas biznesa forumā *Link up and grow with Northern hubs*, tikās ar Latvijas profesionāliem un uzņēmējiem Lielbritānijā, ar viņiem diskutējot par tēmu “Latvijas valdības prioritātes ekonomikas konkurētspējas stiprināšanā”. Tāpat A.Ašeradens tikās ar vairākām britu amatpersonām, lai pārrunātu sadarbību inovāciju, biznesa atbalsta, patērētāju tiesību aizsardzības u.c. jomās.

2016.gada 6.-10.jūnijā EM parlamentārais sekretārs V.Ķirsis devās vizītē uz **Ķīnu**, lai piedalītos **Centrālās un Austrumeiropas valstu - Ķīnas sadarbības formāta (16+1) ekonomikas un tirdzniecības ministru tikšanās Ningbo** (Ķīna). Tās laikā pārrunāti tirdzniecības attīstības un ekonomiskās sadarbības jomu paplašināšanas jautājumi. Paralēli ministru sanāksei notika **16+1 valstu Tirdzniecības un investīciju izstāde**, kurā Latvijas nacionālajā stendā Latviju pārstāvēja 13 kosmētikas, izglītības, pārtikas, kokapstrādes, kravu pārvadājumu un transporta nozares uzņēmumi. Ningbo pilsētā notika arī **16+1 sadarbības formāta** investīciju un tūrisma sanāksmes, kur Latvijas Ārējo ekonomisko

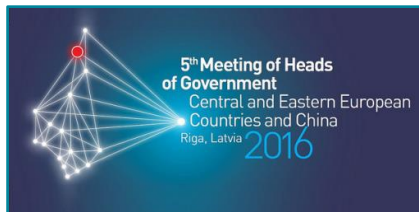
pārstāvniecību vadītāji Pekinā un Šanhajā uzstājās ar prezentācijām par Latvijas uzņēmējdarbības vidi un sadarbības iespējām. Vizītes ietvaros V.Ķirsis atklāja *Latvijas ārējās ekonomiskās pārstāvniecības biroju Ningbo un Latvijas paviljonu*, kā arī notika virkne tikšanos ar Ķīnas amatpersonām.

2016.gada 5.-9.septembrī notika Ministru prezidenta biedra, ekonomikas ministra A.Ašeradena vizīte uz *Ķīnu* (Pekina, Ningbo, Sjameņa, Šanhaja), kuras galvenais mērķis bija informēt par Latvijā 2016.gada novembra sākumā plānoto *16+1 Samitu un Biznesa forumu*. Vizītes ietvaros ministrs piedalījās *Latvijas dienu* atklāšanā Pekinā, kas tika organizētas ar mērķi sekmēt Latvijas produktu atpazīstamību, pavērt plašākus ceļus jaunajiem ražotājiem, kā arī iepazīstināt Ķīnas iedzīvotājus ar Latvijas kultūru un mākslu, kā arī tūrisma iespējām. Ministrs piedalījās arī Latvijas-Ķīnas *biznesa forumos* Pekinā, Ningbo un Šanhajā, investoru apaļā galda diskusijā Šanhajā, Tirdzniecības un investīciju izstādē CIFIT un Starptautiskajā Investīciju forumā Sjameņā.

Vizītes laikā ministrs tikās ar vairākām Ķīnas augsta līmeņa amatpersonām, t.sk. Ķīnas komercministra vietnieku, vicepremjeru, Šanhajas un Ningbo pilsētu mēriem, Sjameņas vicemēru, Ķīnas Nacionālās tūrisma pārvaldes priekšsēdētāja vietnieku, ar kuru pārrunāti sadarbības jautājumi tūrisma jomā, tostarp Ķīnas investīciju piesaiste tūrisma jomā. Savukārt tikšanās laikā ar Ķīnas Nacionālās Attīstības un reformu komisijas priekšsēdētāja vietnieku abas puses apliecināja nodomu veidot domnīcu kā divpusējās ekonomiskās sadarbības veicināšanas platformu, formalizējot šo sadarbības formu Rīgas *16+1 Samita* laikā. Līdz ar ministru vizīti uz Ķīnu bija devušies vairāk nekā 20 Latvijas uzņēmēji no transporta, kokapstrādes, pārtikas, tekstila dizaina, kā arī juridisko un tulkojumu pakalpojumu sniegšanas nozarēm.

2016.gada 4.-6.novembrī Rīgā notika *Centrāleiropas un Austrumeiropas valstu - Ķīnas sadarbības formāta 16+1 valstu Sammits un Biznesa forums*, kuru rīkoja EM un LIAA sadarbībā ar Ķīnas Republikas Komerministriju (MOFCOM). Biznesa forums tika rīkots 16+1 sadarbības formāta ietvaros notiekošās valdības vadītāju piektās sanāksmes laikā. Tas bija līdz šim pārstāvēto valstu un dalībnieku ziņā vērienīgākais biznesa forums, kurā piedalījās ap 750 augsta līmeņa valsts un uzņēmējdarbības pārstāvju no 17 valstīm, t.sk. vairāk kā 300 uzņēmēji no Ķīnas. Biznesa forumā tika diskutēts par sadarbību investīciju un finanšu, transporta un loģistikas, izglītības, tirdzniecības, tūrisma, industrializācijas un ilgtspējīgas attīstības kontekstā.

Biznesa foruma laikā parakstīts *līgums par "16+1" investīciju fonda izveidi*, ko konceptuāli atbalstījusi arī Latvijas valdība. Parakstīti arī vairāki Latvijas un Ķīnas līgumi citās jomās, t.sk. saprašanās memorands par sadarbību Zīda ceļa ekonomiskās joslas un 21.gadsimta jūras zīda ceļa iniciatīvas ietvaros, saprašanās memorands par domnīcu sadarbību, saprašanās memorands par sadarbības veicināšanu tūrisma jomā, saprašanās memorands par sadarbību mazo un vidējo uzņēmumu jomā, līgums par importa sertifikātu lietošanu/ izmantošanu, kā arī saprašanās memorands par sadarbību transporta un loģistikas nozarēs "*Viena josla, viens ceļš*" iniciatīvas ietvaros. Papildus Biznesa foruma laikā tika organizētas A.Ašeradena augsta līmeņa tikšanās ar vairākiem Ķīnas lielo uzņēmumu pārstāvjiem.

Turpinot nostiprināt attiecības arī tuvāko kaimiņvalstu starpā, 2016.gada oktobrī notika Ministru prezidenta biedra, ekonomikas ministra A.Ašeradena vizīte uz *Igauniju*, lai ar augsta līmeņa amatpersonām pārrunātu ekonomiskās sadarbības jautājumus. Vizītes ietvaros ministrs tikās ar Igaunijas ekonomiskās attīstības un infrastruktūras ministru, ar kuru pārrunāti e-pārvaldes ieviešanas, enerģētiskās drošības, kā arī tautsaimniecības attīstības un citi jautājumi. Savukārt, tiekoties ar Igaunijas Ekonomikas un sakaru ministrijas ģenerālsekretāra vietnieku, pārrunāti jautājumi saistībā ar eksporta un uzņēmējdarbības attīstību un inovāciju attīstības veicināšanu. Ministrs Tallinā apmeklēja arī finanšu institūciju *KredEx*, Igaunijas Nodokļu un muitas pārvaldi, kā arī Igaunijas Digitālās pārvaldes izstāžu centru *E-Estonia Showroom*, lai pārrunātu Igaunijas nodokļu sistēmas un finanšu instrumentu attīstības jautājumus, kā arī iepazītos ar Igaunijas e-pārvaldes pieredzi un labās prakses piemēriem.

2016.gada 10.-11.novembrī notika A.Ašeradena vizīte *Baltkrievijā*. Vizītes ietvaros tika atklātas *Latvijas dienas* Baltkrievijā, kā arī to ietvaros atklāts Latvijas-Baltkrievijas *tūrisma biznesa forums* un Latvijas-Baltkrievijas uzņēmēju tikšanās. Tāpat ministrs tikās ar vairākām Baltkrievijas augsta līmeņa amatpersonām, t.sk. premjera vietnieku, ekonomikas ministru, Prezidenta administrācijas vadītāja vietnieku u.c., ar kuriem pārrunāti ekonomiskās sadarbības paplašināšanas jautājumi. Ministru vizītē pavadīja vairāk nekā 30 Latvijas uzņēmēji no transporta un loģistikas, tūrisma un veselības tūrisma, farmācijas un kokapstrādes nozarēm, kā arī citu nozaru pārstāvji.

Visā pārskata periodā *Ārējās ekonomiskās politikas koordinācijas padomes* ietvaros apspriestas EM prioritātes ārējo ekonomisko sakaru veicināšanas jomā 2016.gadā un aktualitātes jaunu eksporta tirgu apgūšanā, Latvijas ekonomiskās sadarbības mērķa valstis 2016.-2017.gadam, kā arī Latvijas pievienošanās OECD jautājumi, sadarbība Ķīnas un Centrālās un Austrumeiropas valstu sadarbības formāta (16+1) ietvaros u.c.

2016.gada pirmajā pusē tika turpināts aktīvi strādāt pie Latvijas iestāšanās *Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (OECD)*. EM atbildībā OECD iestāšanās procesa ietvaros bija vairākas jomas: ekonomikas politika un attīstības analīze, statistika un statistikas politika, patērētāju aizsardzības politika, konkurences politika, eksporta kredīti, valsts kapitāla daļu pārvaldība, tūrisms, inovācijas, ražošana un uzņēmējdarbība, labas laboratorijas prakse. Latvijas pievienošanās līguma OECD parakstīšana notika 2016.gada 2.jūnijā Parīzē (Francijā). Pēc Latvijas iestāšanās OECD tiek turpināts aktīvi piedalīties tās darbā un strādāt pie kompetences jomu politikas veidošanas atbilstoši OECD vadlīnijām un rekomendācijām. Latvijas ekspertiem arī turpmāk ir iespējas dalīties pieredzē ar OECD dalībvalstīm, savukārt, zinātnisko pētījumu un ekonomisko politiku analīze palīdzēs Latvijai apzināt ekonomiskās prioritātes, iespējamās problēmas un labākās metodes to risināšanai.

2.7. Iekšējā tirgus attīstības veicināšana

Patērētāju tiesību aizsardzība

Mērķis - nodrošināt daudzveidīgas, drošas, labas kvalitātes preces un pakalpojumus un godīgas konkurences apstākļos

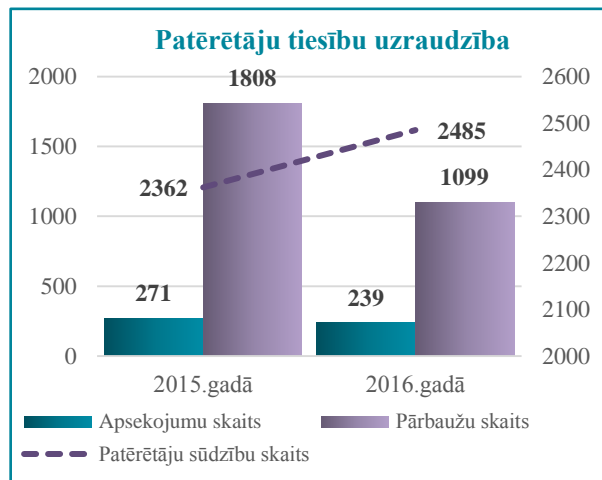
Pārskata periodā turpinājās darbs *patērētāju strīdu risināšanas* kārtības uzlabošanai un alternatīva strīdu izskatīšanas mehānisma ieviešanai. 2016.gada 1.janvārī spēkā stājās grozījumi *Patērētāju tiesību aizsardzības likumā*, ieviešot būtiskas izmaiņas patērētāju individuālo strīdu risināšanas kārtībā. Pie Patērētāju tiesību aizsardzības centra izveidota Patērētāju strīdu risināšanas komisija, kā arī nodrošināta citu ārpustiesas strīdu risinātāju izvērtēšana un iekļaušana ārpustiesas strīdu risinātāju sarakstā, tādējādi nodrošinot patērētājiem iespēju īstenot un aizsargāt savas likumīgās tiesības, izmantojot neatkarīgus, ātrus, efektīvus un taisnīgus ārpustiesas strīdu risināšanas veidus.

Administratīvo sodu sistēmas attīstības koncepcijas ietvaros veikta patērētāju nozares tiesību aktu kodifikācija, izstrādājot grozījumus nozares likumos un iekļaujot tajos Latvijas administratīvo pārkāpumu procesuālās un materiālās tiesību normas. Izstrādāti grozījumi *Patērētāju tiesību aizsardzības likumā*, *Preču un pakalpojumu drošuma likumā*, *Kredītbiroju likumā*, *Parādu ārpustiesas atgūšanas likumā* un likumā *Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem*. Pilnveidotas ir soda sankcijas, kas tika pārnestas no *Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa*, jo lielākā daļa no tiesību normām nav pārskatītas kopš kodeksa pieņemšanas. Atsevišķas soda sankcijas par licencēšanas noteikumu pārkāpšanu ir noteiktas un pielīdzinātas naudas sodiem nozares ietvaros, piemēram, par patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanu bez speciālās atļaujas (licences), kredīta starpnieka un kredīta starpnieka pārstāvja pakalpojuma sniegšanu bez speciālas atļaujas (licences) vai par parādu ārpustiesas atgūšanas pakalpojumu sniegšanu bez speciālas atļaujas (licences). Plānots, ka 2017.gadā minētie izstrādātie likumprojekti tiks pieņemti Saeimā, bet stāsies spēkā vienlaikus ar *Administratīvo pārkāpumu procesa likumu*.

Lai ieviestu *Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2014/17/ES prasības par patērētāju kredītīgumiem saistībā ar mājokļa nekustamo īpašumu*, 2016.gada 9.augustā tika apstiprināti grozījumi *Patērētāju tiesību aizsardzības likumā* un pieņemti *Kredīta starpnieku un kredīta starpnieku pārstāvju reģistrācijas noteikumi* (Ministru kabineta 2016.gada 13.decembra noteikumi Nr.772). Būtiskākās izmaiņas - ieviesta licencēšanas sistēma hipotekāro kredītu starpniekiem, stiprināta maksātspējas vērtēšana un veicināta finanšu pratība (katra iedzīvotāja izpratne par finanšu pasauli un tās sniegtajiem pakalpojumiem).

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (PTAC) pārskata periodā izsniedza divas jaunas *licences kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai* un 55 pārreģistrēja uz nenoteiktu laiku. Valsts budžetā iemaksātas valsts nodevas 1,16 milj. *euro* apmērā par speciālās atļaujas (licences) izsniegšanu un licences izsniegšanu uz nenoteiktu laiku. Lai efektīvi veiktu patērētāju kreditēšanas tirgus uzraudzību un iegūtu vispusīgu informāciju par nozares attīstību, PTAC apkopoja un izanalizēja informāciju par patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju darbības rādītājiem Latvijā. Aktuālākā informācija uz 2016.gada 30.jūniju ar secinājumiem apkopota PTAC mājaslapā publicētajā pārskatā: [2016 I pusgads pārskats par nebanku kredīt tirgu](#), kas izraisīja īpašu rezonansi, kopā ar PTAC rosinājumu patērētāju maksātspējas vērtējumu ieviest no 100 *euro* aizdevuma pamatsummas.

2016.gadā izsniegtas 5 jaunas licences, kā arī pārreģistrētas 18 *licences parādu atgūšanas pakalpojumu sniedzējiem*. Valsts budžetā iemaksāta valsts nodeva 36,3 tūkst. *euro* apmērā par licences izsniegšanu un pārreģistrāciju.

Avots: PTAC dati

INFORMĀCIJA PATĒRĒTĀJIEM

Pirms pieņemt lēmumu par pirkumu vai pretenzijas iesniegšanu, iepazīties ar savām patērētāja tiesībām un pienākumiem.

INFORMĀCIJA KOMERSANTIEM

Lai nekļūdi izpildītu normatīvu prasības, izlasi par saviem pienākumiem, piedāvājot preces un pakalpojumus patērētājiem.

SANĒM KONSULTĀCIJU

Piedāvājam patērētājiem un komersantiem konsultācijas par strīdu risinājumu neveiksmīgu pirkumu gadījumā un citām iestādes kompetentajām jomām.

ZINOT PAR PĀRKĀPUMU

Ja esi saskāries ar netaisnīgu līguma noteikumiem, maldinošu reklāmu, negodīgu komercpraksi, nedrošām precēm, ziņo PTAC.

2016.gadā PTAC īstenoja 9 preču/pakalpojumu *drošuma un atbilstības uzlabošanas* projektus patērētāju preču ķīmisko risku, bērniem drošu preču, izklaides pakalpojumu, būvizstrādājumu (2), elektropreču, mašīniekārtu, sprādzienbīstamu iekārtu, kā arī cenu norādīšanas kārtības un svara, mēra un pirkuma samaksas pareizas ieviešanas uzraudzības jomā. Uzsākts pilotprojekts par *Nelaimes gadījumu datu apkopošanas sistēmas* izveidi, lai mērķtiecīgi vāktu informāciju par PTAC uzraudzības kompetencē esošo preču izraisītajām traumām Latvijā.

Tirgus situācijas izpētei 2016.gadā tika veikti 239 *apsekojumi* prioritārajos uzraudzības virzienos, 172 pārbaudes veiktas par cenu norādīšanas kārtības ieviešanu. Pārskata periodā ir veiktas 1 099 *pārbaudes*. Tirgus uzraudzības ietvaros pārbaudīti 1 700 dažādu preču modeļi, 154 preču modeļi izņemti *eksperimentā* veikšanai, no saņemtajiem eksperimenta rezultātiem - 53 modeļiem konstatētas neatbilstības normatīvo aktu prasībām. Pārskata periodā veikta 41 *pārbaude būvobjektos*, pārbaudot reglamentētās sfēras 468 *būvizstrādājumus*, 99 būvizstrādājumiem konstatētas neatbilstības, t.sk. 61 būvizstrādājums būvlaukumā nebija nodrošināts ar ekspluatācijas īpašību deklarāciju (būvizstrādājumu modeļi būvobjektā nebija nodrošināti ar atbilstību apliecinājošiem dokumentiem).

Pārskata periodā veikta *fasēto preču kontrole* 51 ražošanas un tirdzniecības uzņēmumā, 89 *bīstamo iekārtu* uzraudzības pārbaudes (pārkāpumi konstatēti 60 pārbaudēs, 67% no kopējā skaita), pārbaudītas 500 bīstamās iekārtas (222 iekārtu lietošanā konstatēti pārkāpumi, 44,4% no kopējā skaita). Veikta 71 metroloģiskās uzraudzības pārbaude, pārbaudot 301 *mērīšanas līdzekļu* modeļus.

PTAC īstenoja arī 9 projektus patērētāju *ekonomisko interešu aizsardzībai* par apbedīšanas pakalpojumiem, namu apsaimniekošanas jomā, drošības garantijas un līguma noteikumi komplekso tūrisma pakalpojumu jomā, uztura bagātinātāju piedāvāšanā, interneta veikalos, piedāvājot būvizstrādājumus, komercprakses kreditēšanas un tūrisma pakalpojumu (avio biļešu) cenu salīdzināšanas interneta vietnēs, komercprakses un līguma noteikumu uzraudzība saistībā ar maldinošām cenu norādēm, komercpraksi patērētāju kreditēšanas jomā, kā arī parāda atgūšanas pakalpojumu sniedzēju īstenotās prakses uzraudzības jomā.

Par patērētāju tiesību pārkāpumiem 2016.gadā izskatītas 2 485 *patērētāju iesniegumi/ sūdzības*, t.sk. 530 lietās rasts patērētājiem pozitīvs risinājums un 1 517 lietās sniegti skaidrojumi vai konsultācijas. Sūdzības bija par preču neatbilstību līguma noteikumiem (piemēram, par apaviem, elektroprecēm un mobilajiem telefoniem), par pakalpojumu neatbilstību līguma noteikumiem (patērētāji visvairāk sūdzējās par avio pakalpojumiem, distances līgumu pakalpojumiem, īres un komunālajiem pakalpojumiem). 2016.gadā uzsāktas 338 lietas par *patērētāju kolektīvo interešu pārkāpumiem*, t.sk. komercprakses, reklāmas, e-komercijas un līgumu noteikumu jomās. Paralēli lietu izskatīšanai veikti 107 preventīvas uzraudzības pasākumi (īpaši - finanšu pakalpojumu jomā), neuzsākot lietas un aicinot komersantus novērst pārkāpumus labprātīgi, konsultējot uzņēmējus par to īstenoto komercpraksi un līguma noteikumiem, kas palīdz novērst negodīgas komercprakses īstenošanu un netaisnīgu līguma noteikumu piedāvāšanu patērētājiem.

Ārpustiesas strīdu risinātāji		
PTAC Patērētāju strīdu risināšanas komisija	Privātie ārpustiesas strīdu risinātāji: 1. Biedrību veidoti 2. Mediatori	Institūcijas, kas veic ārpustiesas strīdu risināšanu saskaņā ar likumu

Pārskata periodā PTAC veica *patērētāju informēšanu un izglītošanu*. 2016.gadā tika sniegtas 39 606 konsultācijas fiziskām un juridiskām personām (uzņēmējiem); 270 konsultācijas sniegtas valsts iestādēm. Patērētājiem ar *Eiropas Patērētāju informēšanas centra* starpniecību sniegtas 2 307 konsultācijas par pārrobežu problēmām ES ietvaros. Noorganizēta patērētāju informatīvā kampaņa “*Nezinātājs maksā divreiz*”, kuras ietvaros veikta aptauja par iedzīvotāju paradumiem iegādājoties preces internetā.

2016.gadā PTAC izskatīja 1 257 *strīdus starp patērētājiem un komersantiem*, 447 strīdi tika atrisināti, 363 gadījumos patērētājiem sniegts skaidrojums par turpmāko iespējamo rīcību un 281 strīdu nav izdevies atrisināt pārrunu ceļā. Patērētāji informēti par tiesībām turpināt strīdu risināt *Patērētāju strīdu risināšanas komisijā* (pārskata periodā iesniegti izskatīšanai 25 iesniegumi). 2016.gadā daudzi strīdi tika atrisināti līdz to virzīšanai uz komisiju, komersantam piekrītot izpildīt patērētāja prasību vai vienojoties par citu risinājumu. 2016.gadā atbilstoši *Patērētāju ārpustiesas strīdu risināšanas likuma* prasībām izveidoto komisiju ir iespējams sasaukt 17 jomās. PTAC veica izvērtējumu par piecu *privāto patērētāju strīdu risinātāju* atbilstību *Patērētāju ārpustiesas strīdu risināšanas likumā* noteiktajām prasībām, rezultātā sarakstā iekļauti - *Latvijas Komercbanku asociācijas, Latvijas Apdrošinātāju asociācijas* un *Latvijas Alternatīvo finanšu pakalpojumu asociācijas ombudi*. Lai nodrošinātu atbilstību likuma prasībām, sniegta palīdzība citiem izveidotajiem patērētāju strīdu risinātājiem - *Latvijas Zvērinātu advokātu padomei, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai* un biedrībai *Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs*.

Lai arī PTAC patērētāju kreditēšanā īstenotās komercprakses uzraudzības (īpaši nokavējuma procentu un kredīta kopējo izmaksu noteikšanas praksi) rezultātā jau ir panākts, ka visās lietās pārkāpumi saistībā ar kredīta termiņa pagarināšanas maksas pārsniegšanu tikuši novērsti, tādējādi novēršot būtiskus zaudējumus patērētājiem, taču šī joma turpina būt aktuāla sabiedrībā.

Finanšu pratības nedēļas ietvaros *Eiropas Patērētāju informēšanas centrs* sadarbībā ar PTAC patērētājus iepazīstināja ar izglītojošās tiešsaistes *spēles Prātīgais patērētājs* sadaļu *Ātrie kredīti*, kuras mērķis ir atraktīvā formā uzlabot patērētāju zināšanas par to, kā aizņemties apdomīgi un izvērtēt dažādus kredītu (sevišķi ātro kredītu) piedāvājumus un kas jāņem vērā, slēdzot kredītēšanas līgumu. Kredītu pakalpojumu pamatprincipi tiek izskaidroti vienkāršā, bet interesantā un interaktīvā veidā. Šo interaktīvi izglītojošo tiešsaistes spēli var izmantot jebkurš interneta lietotājs, kurš vēlas uzzināt vairāk par savām tiesībām un pienākumiem iepērkoties.

Lai veicinātu patērētājus ziņot par traumām, ko izraisījušas nedrošas preces un pakalpojumi, ārstniecības iestādēs un ģimenes ārstu prakses veitās izvietoti plakāti un bukleti *Nedrošu preču un pakalpojumu izraisīts traumatisms*. Apvienojot Latvijas valsts pārvaldes iestādes vienotam mērķim - traumu samazināšana Latvijā, PTAC rīkotajā konferencē, tika apzināt labie piemēri Eiropas Savienībā un pasaulē, kā arī meklēti jauni sadarbības modeļi, lai pēc iespējas agrākā stadijā reaģētu uz paaugstināta traumatisma signāliem un veiktu preventīvas pasākumus.

ES Vienotais preču un pakalpojumu tirgus

Konkurences veicināšana

2016.gadā EM organizēja divus darbseminārus par Eiropas Komisijas publicētajām Eiropas Savienības **Vienotā tirgus stratēģiju** un **Digitālā Vienotā tirgus stratēģiju**, tajos piedalījās valsts pārvaldes un nevalstiskā sektora pārstāvji. Kopumā uzņēmējdarbības vides uzlabošanai identificētas 33 iniciatīvas un aktivitātes Eiropas Savienības līmenī, kā arī 35 risināmi pasākumi nacionālā līmenī. Piemēram, lai samazinātu līdz minimumam nesamērīgi augstās administratīvās un regulatīvās prasības, ievērojot samērīguma principu. Par semināros secināto 2016.gada beigās tika sagatavots un Ministru kabinetā iesniegts informatīvais ziņojums.

2016.gadā tika nodrošināta **tehnisko noteikumu paziņošana** Eiropas Komisijai un citām dalībvalstīm. Tehnisko noteikumu paziņošanas procedūra ir būtisks elements Eiropas Savienības Vienotā tirgus sekmīgas funkcionēšanas nodrošināšanai un kalpo kā preventīvs, vienots un caurskatāms monitoringa instruments, lai izvērtētu un novērstu tādu prasību noteikšanu normatīvajos aktos, kas varētu radīt šķēršļus brīvai preču un pakalpojumu, kā arī informācijas sabiedrības pakalpojumu aprītei. Kopumā pārskata periodā paziņoti 8 tehnisko noteikumu projekti preču jomā.

EM izveidotais Latvijas **SOLVIT** koordinācijas centrs (alternatīvs mehānisms Eiropas Ekonomiskās zonas iekšējā tirgus problēmu - strīdu risināšanā) 2016.gadā izskatīšanai saņēma 35 sūdzības. Lielākā daļa SOLVIT ierosināto lietu bija saistītas ar personu brīvu kustību Eiropas Savienībā (uzturēšanās atļaujas, vīzas un sociālā nodrošinātība), uzņēmumu iesniegto sūdzību skaits joprojām ir relatīvi mazs. SOLVIT idejas pamatā ir rast ātru un reālu risinājumu Vienotā tirgus problēmām, kas radušās valsts iestāžu darbības rezultātā, nepareizi piemērojot Eiropas Savienības tiesību normas. Turpinājās **Vienotā Produktu kontaktpunkta** (PCP) darbība, kura mērķis ir sniegt informāciju par tehniskajiem noteikumiem, kurus piemēro konkrētam produkta veidam Latvijā, kā arī informāciju par to, vai saskaņā ar Latvijas tiesību aktiem attiecīgajam produkta veidam ir nepieciešama iepriekšēja atļauja. 2016.gadā Latvijas PCP kopumā tika saņemtas un sniegtas atbildes uz 45 informācijas pieprasījumiem, galvenokārt par būvproduktiem, elektroiekārtām, ķīmiskām vielām, kosmētiku un pārtikas piedevām.

Pārskata periodā tika nodrošināta **Iekšējā tirgus informācijas sistēmas** (IMI) darbība Latvijā, kas kalpo kā administratīvās sadarbības atbalsta instruments, lai Eiropas Ekonomikas zonas valstu pārvaldes iestādēm palīdzētu iegūt atbildes uz dažādiem jautājumiem par Eiropas Savienības Vienotā tirgus darbību. IMI sistēmas mērķis ir palielināt dalībvalstu ikdienas sadarbības efektivitāti un lietderību savstarpējā saziņā, veicinot savstarpēju uzticību un palāvību, kas vajadzīga, lai nodrošinātu Eiropas Savienības Vienotā tirgus netraucētu darbību un varētu pilnībā izmantot tā sniegtās priekšrocības. 2016.gadā IMI sistēmas ietvaros Latvijas iestādes saņēma 166 informācijas pieprasījumus un nosūtīja 50 informācijas pieprasījumus.

Konkurences padome (KP) 2016.gadā kopumā pieņēma 22 lēmumus konkurences aizsardzības jomā. Konstatēti 5 **konkurences tiesību pārkāpumi**, par kuriem 15 uzņēmumiem piemēroti naudas sodi 1,66 milj. euro apmērā. Pārskata periodā izbeigtas 12 tiesvedības par pārsūdzētiem KP lēmumiem un tiesa atstāja spēkā 8 KP lēmumus. Īpaši būtisks bija Augstākās tiesas spriedums, ar kuru tika atstāts spēkā KP 2013.gada lēmums par AS "Latvijas Gāze" dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu (uzņēmums atteica dabasgāzes piegādes līguma noslēgšanu jauniem lietotājiem,

pirms tie nav nomaksājuši iepriekšējo lietotāju parādus), saskaņā ar kuru par konkurences kropļojumu AS “Latvijas Gāze” valsts budžetā ieskaitīja piemēroto naudas sodu 2,2 milj. *euro* apmērā.

Pārskata periodā 5 gadījumos KP uzņēmumu strīdus, t.sk. iespējamu **dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu**, novērsa pārrunu procedūras ceļā, efektīvi novēršot kaitējumu bez formālas, ilgstošas izpētes lietas rosināšanas. Tomēr 2016.gadā KP pieņēma arī divus lēmumus par uzņēmumu **dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu**, kopumā piemērojot naudas sodus 1,35 milj. *euro* apmērā. Pārskata gadā konstatētas piecas iespējamās **aižliegtas vienošanās**, trīs gadījumos konstatētajos **karteļu vienošanās** pārkāpumos starp publisko iepirkumu pretendentiem KP piemēroja 12 uzņēmumiem naudas sodus kopumā 294,8 tūkst. *euro* apmērā.

2016.gadā KP kopumā pieņēma 12 atļaujošus lēmumus par **uzņēmumu apvienošanu**, nepiemērojot saistošos noteikumus, jo netika konstatēts kaitējums konkurencei. 2016.gada 15.jūnijā stājās spēkā *Grozījumi Konkurences likumā*, kas paredz, ka par uzņēmumu apvienošanu tirgus dalībniekiem pirms ziņojuma iesniegšanas ir jāmaksā **valsts nodeva**. Pārskata periodā uzņēmumi, kas nolēmuši īstenot apvienošanās darījumu, valsts budžetā ieskaitīja 44 tūkst. *euro*. KP izvērtēja un atļāva divas uzņēmumu **paziņotas vienošanās**, jo abas vienošanās sniedz ieguvumus patērētājiem un uzņēmumiem. *Grozījumi Konkurences likumā* būtiski modernizē konkurences tiesību aizsardzību Latvijā, likuma piemērošanu padarot efektīvāku un ērtāku uzņēmējiem; paplašinātas uzņēmēju iespējas saņemt atbrīvojumu no soda, skaidrot savu viedokli, kā arī saņemt konkurences kropļojumu radīto zaudējumu atlīdzību. Uzlabota ir **apvienošanās kontroles** kārtība un stiprinātas iespējas nodrošināt, lai uzņēmumi nomaksā tiem uzliktos sodus un pilda piemērotos pienākumus, kā arī paredzēta iespēja KP veikt prioritizāciju, lai resursus koncentrētu tieši uz smagāko pārkāpumu izmeklēšanu un novēršanu. Lai stiprinātu iespējas efektīvāk vērsties pret publisko personu darbībām, kas kropļo konkurenci, diskriminējot un radot nepamatotas priekšrocības noteiktiem tirgus dalībniekiem, izstrādāti un saskaņošanai nodoti jauni grozījumi *Konkurences likumā*.

2016.gada 1.janvārī stājās spēkā **Negodīgas mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likums**, kas aizstāja, paplašināja un precizēja iepriekšējo *Konkurences likumā* ietvertu regulējumu. Lai novērtētu un uzlabotu šā likuma ietekmi uz piegādātāju un mazumtirgotāju sadarbību, ņemot vērā aptaujas rezultātus un likuma saprātīgas piemērošanas principu, tika koriģēta nosacījuma piemērošana attiecībā uz nepārtikas preču atpakaļ atdošanu. Turpmāk nepārtikas preču atpakaļ atdošana, ja tās iniciators būs piegādātājs, netiks uzskatīta par **Negodīgas mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likuma** pārkāpumu un mazumtirgotājiem par konkrētās normas pārkāpumu netiks piemērots naudas sods. Pārskata periodā pabeigtas 19 **tirgus uzraudzības**, kurās vērtēta konkurences situācija nozarēs. Daudzās atklātas nepilnības normatīvajā regulējumā, tirgus struktūrā vai tirgus dalībnieku darbībā. Nozīmīgākās izpētes par - vieglo taksometru pakalpojumiem Rīgas pilsētā; maksājumu karšu tirgu; elektroenerģijas sistēmas pieslēguma ierīkošanu; sadzīves atkritumu apsaimniekošanu; dzelzceļa kravu pārvadājumu tirgu; svaigpiena iepirkumu; cigarešu izplatīšanu; ceļu un ielu būvniecību, rekonstrukciju un periodisko uzturēšanu Latvijas teritorijā, kā arī novērtējums par **Negodīgas mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likuma** ieviešanu un par iespējamu negodīgu konkurenci tirgū nebanku kreditēšanas jomā.

Straptautiskajā jomā KP jau otro gadu pēc kārtas tika iekļauta prestižajā izdevuma *Global Competition Review* pasaules vadošo konkurences iestāžu reitingā. Izdevuma Latvijas pārskatā norādīts, ka KP ir teicami veikusi uzticētos uzdevumus konkurences politikas ieviešanā. Iestāde raksturota kā viena no efektīvākajām (*head and shoulders above*) valsts pārvaldes institūcijām un īpaši uzsvērtā darbinieku profesionalitāte, elastība jautājumu risināšanā, atsaucība un operatīva sadarbība. Pirmo reizi KP priekšsēdētāja S.Ābrama iekļauta *Global Competition Review* veidotajā sarakstā *Women in Antitrust 2016*, tādējādi ierindojoties starp ievērojamākajām pasaules sievietēm, kas darbojas konkurences tiesību aizsardzības un piemērošanas jomā. Pārskata periodā KP pārstāvji piedalījās *OECD Konkurences komitejas* un tās darba grupu sanāksmēs (diskusijās par publisko interešu apsvērumiem apvienošanās lietās un lojalitātes atļaidēm), kā arī OECD rīkotajā *Globālajā Konkurences tiesību forumā*.

Atbilstības novērtēšanas sistēma

Mērķis - nodrošināt efektīvu atbilstības novērtēšanas sistēmu Latvijas uzņēmēju konkurētspējai

Pārskata gadā EM izvērtēja esošās Latvijas *nacionālās standartizācijas sistēmas* darbību un ierosināja veikt vairākas izmaiņas standartizācijas sistēmā, veidojot sabiedrībā vienotu izpratni par standartu izmantošanas veidiem valsts politikas ieviešanā un īstenošanā. Ministru kabinets 2016.gada 21.septembrī apstiprināja EM izstrādāto konceptuālo ziņojumu *Par Latvijas nacionālās standartizācijas sistēmas pilnveidošanu*, kurā identificētas esošās nacionālās standartizācijas sistēmas problēmas, apskatīta citu valstu pieredze un piedāvāts Latvijas situācijai atbilstošākais risinājums, kas ierosina sakārtot standartu būtību, vietu un lomu tiesību sistēmā; ieviest jaunu pieeju nacionālajā līmenī; ieviest mandātu sistēmu; izveidot standartu tulkošanas fondu un pilnveidot nacionālās standartizācijas organizācijas darbību. Lai īstenotu ar konceptuālo ziņojumu apstiprinātās izmaiņas standartizācijas sistēmā nākamajā posmā notiks darbs pie jauna *Standartizācijas likuma* izstrādes.

Lai nodrošinātu produktu un pakalpojumu atbilstību saistošiem nosacījumiem, sekmējot komersantu konkurētspējas pieaugumu un starpvalstu tirdzniecības šķēršļu mazināšanu, nacionālo *standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas* institūciju funkcijas un uzdevumus pārskata gadā veica EM pārraudzībā esošās kapitālsabiedrības SIA „Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs” neatkarīgās struktūrvienības: Standartizācijas birojs, Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs un SIA “Latvijas nacionālais metroloģijas centrs” struktūrvienība: Metroloģijas birojs.

Standartizācijas birojs (LVS) 2016.gadā reģistrēja 1 719 standartizācijas dokumentus, t.sk. 1 319 Latvijas standarta statusā adaptētos Eiropas standartus. Izstrādāti un pārskatīti 16 nacionālie standarti. Standartizācijas informācijas pakalpojumi sniegti 4 510 juridiskām un fiziskām personām. Pārskata periodā nodibināta jauna tehniskā komiteja par *Tipveida līgumiem būvniecībā*. Darbību turpināja *standartu projektu komentēšanas* vietne <http://viedoklis.lvs.lv>, tajā aptaujai ievietoti vairāk kā 400 Latvijas un Eiropas standartu projekti, par kuriem pārskata periodā kopumā saņemti 74 komentāri. Standartizācijas birojs sadarbībā ar EM piedāvāja *Būvkomersantu reģistrā* reģistrētajiem uzņēmumiem bezmaksas pakalpojumu - *Standartu lasītava*, nodrošinot piekļuvi vairāk nekā 3 000 būvniecības standartiem. Pakalpojumam reģistrējās 1245 lietotāji, kuri tiešsaistē izmantoja piekļuvi 20 025 standartiem.

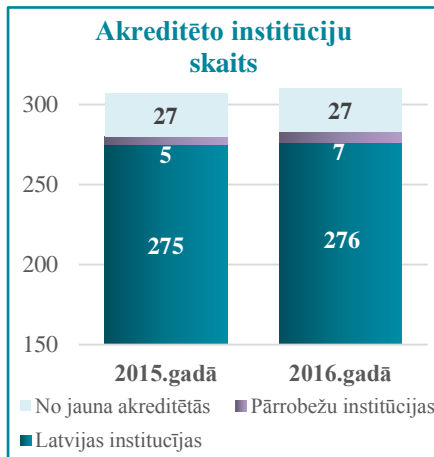
Būvniecības nedēļas ietvaros 2016.gada 2.jūnijā notikušajā **Standartizācijas dienas** diskusijā tika apspriestas ar standartizāciju saistītas aktualitātes būvniecības nozarē Latvijā, standartu un būvnormatīvu nozīme nozares sakārtošanā un nepieciešamās aktivitātes šo dokumentu izstrādē.

2016.gada 13.jūnijā Amsterdamā, Nīderlandē *ES Vienotā tirgus foruma* ietvaros Standartizācijas biroja vadītājs parakstīja **Vienoto standartizācijas iniciatīvu**, tādējādi Latvija paudusi atbalstu Eiropas standartizācijas sistēmas modernizācijai, kas veicinās Eiropas Savienības, tai skaitā Latvijas tautsaimniecības konkurētspēju un inovācijas.

2016.gada 14.oktobrī organizētās *Pasaules standartu dienai* veltītās konferences **Standartizācijas attīstība Latvijā: izaicinājumi un iespējas** ietvaros Ministru prezidenta biedrs, ekonomikas ministrs A.Ašeradens, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras valdes priekšsēdētājs, Latvijas Darba devēju konfederācijas prezidents un 12 nozaru asociāciju un citu nevalstisko organizāciju pārstāvji parakstīja **saprašanās memorandu Par Latvijas nacionālās standartizācijas sistēmas attīstību tautsaimniecības konkurētspējas un inovāciju veicināšanai**. Konferences ietvaros notika arī diskusija *Standartizācija: uzņēmēju prioritātes, intereses un vajadzības*, kurā valsts un nevalstisko organizāciju pārstāvji un uzņēmēji pārrunāja jautājumus par biedrības izveidi, standartu izstrādi, pieejamību un tulkošanu. Pārskata periodā uzsākta **Standartizācijas biedrības** izveide - 2016.gada 29.novembrī biedrības izveides darba grupas pirmajā sanāksmē tika pārrunāti jautājumi par jaundibināmās biedrības darbību, pārvaldības modeli, finansējumu, potenciālajiem dibinātājiem, biedriem u.c. jautājumiem.

Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs

Avots: LATAK dati

Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs (LATAK) 2016.gadā nodrošināja nacionālās akreditācijas sistēmas darbību saskaņā ar *Eiropas akreditācijas kooperācijas (EA) Daudzpusējās atzīšanas līgumu*, likumu *Par atbilstības novērtēšanu* un saistītajiem normatīvajiem aktiem, novērtējot, akreditējot un uzraugot testēšanas un kalibrēšanas laboratorijas, sertificēšanas un inspicēšanas institūcijas, veicinot nacionālo laboratoriju līdzdalību starptautisko starplaboratoriju salīdzinošās testēšanas programmās un organizējot prasmes pārbaudes, pārstāvot Latviju starptautiskajās akreditācijas organizācijās, kā arī uzturot un aktualizējot akreditēto institūciju informatīvo bāzi.

Pēdējo gadu laikā akreditēto institūciju skaita nesamazināšanās liecina par **akreditācijas procesa** nozīmīgumu un stabilitāti atbilstības novērtēšanas jomā. Arvien jaunās jomās tiek ieviesta atbilstības novērtēšanas sistēma, tādējādi akreditācija kļūst par priekšnoteikumu institūcijas darbības atbilstības novērtēšanai tirgū. **Akreditācijas statuss** tika uzturēts 283 institūcijām (no tām arī 7 pārrobežu institūcijām), akreditētas 27 jaunas atbilstības novērtēšanas institūcijas (tostarp 14 medicīnas laboratorijas), akreditācija apturēta četrām un atcelta 12 institūcijām.

2016.gadā LATAK veica 23 **atbilstības novērtēšanas institūciju kompetences pārvērtēšanu** attiecībā uz vienkāršajām spiedvertnēm; elektroiekārtām; liftiem un liftu drošības sastāvdaļām; iekārtām un aizsardzības sistēmām, kas paredzētas lietošanai sprādzienbīstamā vidē; spiediena iekārtām, mērinstrumentiem un neautomātiskiem svāriem. Apgūtas arī akreditācijas prasības apsardzes darbības licencēšanas un medicīnas iekārtu sterilizācijas jomā. 2016.gadā LATAK uzsāka Regulas (ES) Nr.910/2014 *par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū* prasību apgūšanu attiecībā uz uzticamu

sertifikācijas pakalpojumu sniedzēju auditoru akreditāciju. Pārskata gadā tika koordinēti arī 9 starptautiski *starplaboratoriju testēšanas un starplaboratoriju kalibrēšanas* pasākumi.

Atzīmējot *Pasaules akreditācijas dienu* un lai sekmīgāk veidotu nozares politiku, LATAK sadarbībā ar EM 2016.gada 16.jūnijā organizēja konferenci *Akreditācija: atbalsts konkurētspējas un eksportspējas veicināšanai*, kurā tika diskutēts par akreditācijas un atbilstības novērtēšanas lomu un pievienoto vērtību konkurētspējas un eksportspējas veicināšanā, tajā piedalījās arī nevalstisko organizāciju pārstāvji, nozares profesionāļi un uzņēmēji. 2016.gadā tika izstrādāts jauns akreditācijas procedūras normatīvā regulējuma projekts, lai nodrošinātu akreditācijas procedūru savstarpējo saskaņotību un atbilstību saistošo piemērojamo dokumentu prasībām - ārējiem normatīvajiem aktiem un atjaunojamajam standartam LVS EN ISO/IEC 17011 *Atbilstības novērtēšana. Vispārējās prasības akreditācijas institūcijām, kuras akreditē atbilstības novērtēšanas institūcijas*.

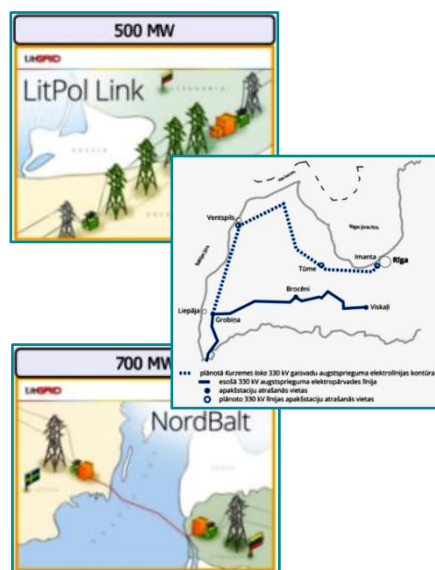
Pamatojoties uz pieņemtajiem grozījumiem *Noteikumos par nacionālo metroloģijas institūciju* (Ministru kabineta 2015.gada 8.decembra noteikumiem Nr.689), sākot ar 2016.gada 1.janvāri nacionālās metroloģijas institūcijas funkcijas un uzdevumus veic SIA “Latvijas nacionālais metroloģijas centrs” (LNMC) struktūrvienība - *Metroloģijas birojs* (LATMB). Pārskata periodā tas nodrošināja mērījumu ticamību un izsekojamību, pildot likuma *Par mērījumu vienotību* noteiktos uzdevumus metroloģijas jomā.

2016.gadā tika izvērtēta atbilstība un sertificēti 33 *mērīšanas līdzekļu tipi*, regulāri aktualizēts apstiprināto tipu saraksts mājaslapā <http://latmb.lv/>. Veikti nepieciešamie pasākumi kalibrēšanas un mērīšanas spēju starptautiskās atzīšanas uzturēšanai, izmantojot *Starptautiskā svaru un mēru biroja* (BIPM) datu bāzi. LATMB uztur starptautiskajām prasībām atbilstošus 11 *mērvienību etalonus* (masas, garuma, leņķa, elektriskos u.c.). Pārskata gadā tika veikta četru nacionālo etalonu kalibrēšana ārvalstu nacionālajos metroloģijas institūtos.

Virkne Eiropas Savienības harmonizētu tiesību aktu nosaka obligātu vai brīvprātīgu *paziņoto institūciju* iesaisti atbilstības novērtēšanas procesā. *Paziņotās iestādes statusa piešķiršana* ir obligāts priekšnoteikums, lai atbilstības novērtēšanas institūcijas būtu tiesīgas piedalīties atbilstības novērtēšanas procesā gan vietējā, gan arī Eiropas Savienības līmenī. Atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kompetencei, EM ir nodrošinājusi *paziņošanas komisijas* sekmīgu funkcionēšanu.

2.8. Enerģētikas nozares attīstība un energoefektivitāte

Mērķis - īstenot ilgtspējīgu, drošu un ekonomiski pamatotu ilgtermiņa enerģētikas politiku

2016.gadā EM turpināja darbu pie *Enerģētikas stratēģijā 2030* nospraustā konkurētspējīgas ekonomikas mērķa, veidojot sabalansētu, efektīvu, uz tirgus principiem balstītu enerģētikas politiku. Balstoties uz *Enerģētikas stratēģijā 2030* noteiktajiem enerģētikas politikas attīstības virzieniem, Ministru kabinetā 2016.gada 9.februārī tika apstiprinātas *Enerģētikas attīstības pamatnostādnes 2016.-2020.gadam*.

Elektroenerģijas sektorā pārskata periodā tika turpināta elektroenerģijas tirgus darbības pilnveidošana. Latvijas elektroenerģijas tirgus ir pilnībā liberalizēts no 2015.gada 1.janvāra. Tas nozīmē, ka mājsaimniecības, tāpat kā juridiskie lietotāji, brīvi izvēlas tirgotāju, vienojoties par elektroenerģijas cenu. 2016.gada 5.maijā tika apstiprināti jaunie AS „Sadales tīkls” elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifi un no 2016.gada 1.augusta visiem elektroenerģijas lietotājiem tiek piemērots *divdaļīgs sadales sistēmas tarifs* - viena daļa ir fiksēta, atkarībā no pieslēguma parametriem, un otra daļa ir mainīga - atkarībā no patērētās elektroenerģijas apjoma. Lai jaunie tarifi nepieļautu elektroenerģijas maksājumu pieaugumu *aizsargātajiem lietotājiem*, 2016.gada 19.maijā Saeimā tika atbalstīti grozījumi *Elektroenerģijas tirgus likumā*, paredzot noteikt kārtību sadales sistēmas pakalpojuma maksas kompensēšanai aizsargātajiem lietotājiem, un arī kārtību kādā finansē pieslēguma ierīkošanu aizsargātajiem lietotājiem. Šajā sakarā pieņemti Ministru kabineta 2016.gada 12.jūlija noteikumi Nr.459 *Aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojuma sniegšanas un sadales sistēmas pakalpojuma kompensēšanas kārtība*, paredzot ne tikai pašas elektroenerģijas komponentes, bet arī *sadales sistēmas pakalpojumu maksas pieauguma un pieslēguma maksas kompensācijas mehānismu*, lai mazinātu sadales sistēmas pakalpojumu tarifu iespējamo negatīvo ietekmi uz aizsargātajiem lietotājiem to nelielā elektroenerģijas patēriņa dēļ.

Būtiska virzība notika arī *elektroenerģijas infrastruktūras* attīstībā kā nacionālā, tā reģionālā līmenī, kas nepieciešama gan enerģētiskā drošuma, gan tirgus darbības stiprināšanai. 2015.gada nogalē tika pabeigts Lietuvas-Polijas elektroenerģijas starpsavienojums *LitPol Link* (pārvades jauda 500 MW) un Lietuvas-Zviedrijas starpsavienojums *NordBalt* (pārvades jauda 700 MW). Šīs pārvades līnijas 2016.gadā ļāva *samazināt elektroenerģijas cenu* Latvijas patērētājiem un veicināja tās izlīdzināšanos reģionā. Abu elektropārvades savienojumu darbības rezultātā 2016.gadā būtiski samazinājās arī elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenu atšķirības starp Latviju un Skandināvijas valstīm. 2016.gada vidējā elektroenerģijas cena Latvijas vairumtirgū biržā *NordPool*, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, kritās par 13 % un 2016.gada februārī, kad darbu uzsāka abi starpvalstu elektropārvades savienojumi, cenas kritums pret iepriekšējo mēnesi sasniedza 40%. Kā daļa no *NordBalt* projekta, 2016.gadā tika turpināts darbs pie *Kurzemes loka 3.posma*, kas paredzēts, lai novērstu līdz šim iztrūkstošo palielinātas jaudas pieslēgumu iespējamību, nodrošinātu vēja parku attīstību un palielinātu elektroapgādes drošumu Kurzemē. Tika arī turpināts darbs pie Latvijas-Igaunijas 3.starpsavienojuma, kas būtiski uzlabos energoapgādes drošumu starp Igauniju un Latviju, kā arī abu valstu energosistēmās, nodrošinot efektīvu jaudas pārvades koridoru starp Baltijas un Ziemeļvalstu elektroenerģijas sistēmām.

Pārskata periodā tika izstrādāts *Enerģētikas attīstības pamatnostādņu 2007.-2016.gadam īstenošanas ietekmes uz vidi monitoringa ziņojums*, jo perioda beigās jāveic plānošanas dokumenta īstenošanas monitorings, lai konstatētu tā īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, vides pārskatā iepriekš neparedzētu ietekmi uz vidi, kā arī, ja nepieciešams, izdarītu grozījumus plānošanas dokumentā. Pētījuma veicējs - Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Vides eksperti", līguma summa - 2 371,60 euro.

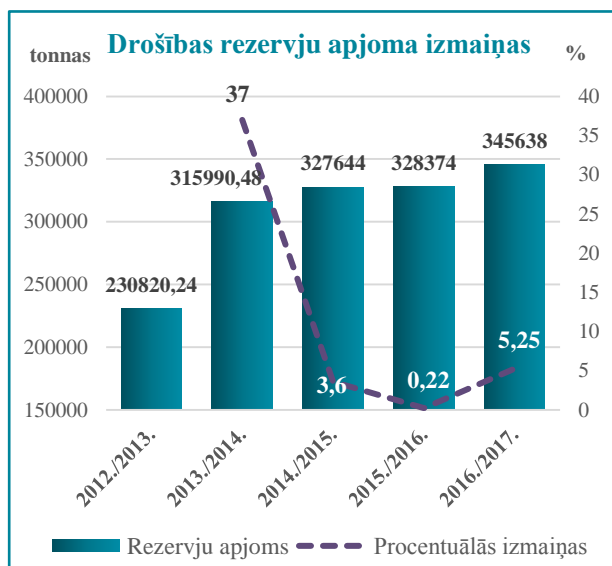
Dabaszgāzes sektorā 2016.gads bija nozīmīgs tālākai tirgus liberalizācijai un konkurences veicināšanai, kā arī energoapgādes drošuma stiprināšanai. Dabaszgāzes tirgus liberalizācijas procesa ietvaros 2016.gada 11.februārī tika pieņemti grozījumi *Enerģētikas likumā*, kas paredz tiesisko ietvaru, kā nodrošināt dabaszgāzes pārvades sistēmas operatora un uzglabāšanas sistēmas operatora nodalīšanu no tirdzniecības. Noteiktas arī prasības un pienākumi tirgus dalībniekiem no 2017.gada 3.aprīļa atvērtā dabaszgāzes tirgū. *Enerģētikas likumā* ietvertais dabaszgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora nodalīšanas modelis (pilnu īpašumtiesību nodalīšana) paredz termiņus - **2017.gada 3.aprīlis**, kad jāizveido juridiski neatkarīga kapitālsabiedrība, kas nodrošina dabaszgāzes pārvades sistēmas operatora un uzglabāšanas sistēmas operatora pakalpojumus; - **2017.gada 31.decembris**, kad pilnībā jāpabeidz dabaszgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora īpašumtiesību nodalīšana.

Dabaszgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora nodalīšanas modeļa īstenošana atbilstoši *Enerģētikas likuma* prasībām un saskaņā ar informatīvā ziņojuma *Par akciju sabiedrības "Latvijas Gāze" reorganizāciju* un rīkojuma *Par valsts līdzdalības iegūšanu akciju sabiedrībā "Conexus Baltic Grid"* (Ministru kabineta 2016.gada 23.augusta sēdes protokols Nr.42 41.§) paredzēto risinājumu ir AS "Latvijas Gāze" akcionāru pārziņā. AS "Latvijas Gāze" ārkārtas akcionāru sapulcē 2016.gada 2.septembrī tika nobalsots par AS "Latvijas Gāze" reorganizāciju, kā rezultātā 2016.gada decembrī izveidots uzņēmums AS "Conexus Baltic Grid", kam nodota dabaszgāzes infrastruktūra - dabaszgāzes pārvades sistēma un Inčukalna pazemes gāzes krātuve. Pārskata periodā tika veikts darbs dabaszgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora īpašumtiesību nodalīšanai, *Enerģētikas likums* paredz valstij pirmpirkuma tiesības uz vienotā dabaszgāzes pārvades un uzglabāšanas operatora kapitāldaļām. Attiecībā uz dabaszgāzes tirgus atvēršanu, pārskata periodā izstrādāti vairāki no *Enerģētikas likuma* izrietošie normatīvie akti, t.sk. pieņemti *Noteikumi par valsts nozīmes zemes dzīļu nogabala "Inčukalna dabaszgāzes krātuve" noteikšanu* (2016.gada 13.decembra noteikumi Nr.773). Lai nodrošinātu dabaszgāzes tirgus darbību brīvā tirgus apstākļos, pārskata periodā izstrādāti arī jauni *Dabaszgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumi*.

Latvijas enerģētiskā drošuma stiprināšanai turpinājās darbs *gāzes piegādes* ceļu un avotu dažādošanai. Šī uzdevuma īstenošanai ir būtisks Eiropas Savienības Kopīgo interešu projekta statusu ieguvušais Lietuvas-Polijas gāzes starpsavienojuma projekts un Igaunijas-Somijas gāzes starpsavienojums *Balticconnector*, kas uzskatāmi par nozīmīgajiem gāzes apgādes sektora projektiem Baltijas reģionā. Tie ir priekšnosacījumi kopīgā Baltijas valstu un Somijas reģionālā gāzes tirgus izveidei. Saistībā ar Baltijas reģionālā gāzes tirgus izveidi 2016.gada 9.decembrī Baltijas Ministru padomes ietvaros tika parakstīta kopēja *Baltijas valstu premjeru deklarācija par tālāko dabaszgāzes*

tirgus attīstību. Reģionālā gāzes tirgus koordinācijas grupas (Baltijas valstis un Somija) ietvaros sagatavots rīcības plāns reģionālā dabasgāzes tirgus izveidei līdz 2020.gadam.

Avots: EM dati

Pamatojoties uz *Enerģētikas likuma* 72.panta otrajā daļā noteikto, EM katru gadu līdz 1.jūnijam izsludina atklātu konkursu par **drošības rezervju pakalpojumu** sniegšanu. Atklātā konkursa nolikumā tiek iekļauts aprēķinātais nepieciešamais drošības rezervju apjoms tūrā importa dienas vidējam daudzumam 90 dienām, kā to nosaka *Direktīva 2009/119/EK, ar ko dalībvalstīm uzliek pienākumu uzturēt jēlnaftas un/vai naftas produktu obligātas rezerves*. 2016.gada izsludinātā atklātā konkursa rezultātā EM ar sešiem komersantiem noslēdza vienu vispārīgo vienošanos un sešus līgumus par **drošības rezervju pakalpojuma** sniegšanu valsts naftas produktu rezervju izveidei, tādējādi nodrošinot, ka laika posmā no 2016.gada 18.jūlija līdz 2017.gada 30.jūnijam tiek uzturēts naftas produktu krājumu apjoms: I kategorija (*benzīns*) - 91 000 tonnas (iepriekšējā periodā - 58 000 tonnas); II kategorija (*dīzeļdegviela*) - 254 638 tonnas (iepriekšējā periodā - 270 374 tonnas). Noslēgto līgumu ietvaros drošības rezervju pakalpojums tiek nodrošināts Latvijas Republikas, Igaunijas Republikas un Nīderlandes Karalistes teritorijā. Komersanti maksā valsts nodevu par naftas produktu drošības rezervju uzturēšanu. No 2016.gada 18.jūlija par katru iepriekšējā kalendāra mēnesī realizēto un patērēto naftas produktu tonnu tiek piemērota viena **valsts nodevas** likme 9,60 *euro*/ tonnā (iepriekšējā periodā - 11,36 *euro*/ tonnā). Ar katru gadu palielinās noteiktais drošības rezervju apjoms: 2015./2016.gadā tas bija 328 374 tonnas, 2016./2017.gadā - 345 638 tonnas (palielinājums - 5,25%).

Naftas ieguves jomā 2016.gadā tika apstiprināts viens *ogļūdeņražu izpētes un ieguves licences laukums Latvijas Republikas teritoriālajā jūrā* (Ministru kabineta 2016.gada 4.jūlija rīkojums Nr.370) un divi laukumi sauszemē - *ogļūdeņražu izpētes un ieguves licences laukums Rucavas novada Rucavas pagastā* (2016.gada 4.oktobra rīkojums Nr.576) un *ogļūdeņražu izpētes un ieguves licences laukums Kuldīgas novada Gudenieku pagastā* (2016.gada 6.decembra rīkojums Nr.740). Par minētajiem laukumiem var tikt izsniegtas licences ogļūdeņražu izpētei un ieguvei.

Atjaunojamie energoresursi

2016.gada 5.jūlijā tika Ministru kabinetā pieņemti grozījumi *Noteikumos par elektroenerģijas ražošanu un cenu noteikšanu, ražojot elektroenerģiju koģenerācijā* un grozījumi *Noteikumos par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamus energoresursus, un cenu noteikšanas kārtību*, kas paredz **novērst elektroenerģijas ražotāju pārkompensāciju**, izmantojot iekšējās peļņas normas aprēķinu un nosakot, ka projektu iekšējās peļņas norma atbalsta perioda beigās nepārsniedz 9%. Tas ļāva atzīt Latvijā piešķirto atbalstu elektroenerģijas ražotājiem par atbilstošu Eiropas Savienības iekšējā tirgus nosacījumiem (saskaņā ar Eiropas Komisijas 2017.gada 24.aprīlī pieņemto lēmumu valsts atbalsta lietā *Atbalsts elektroenerģijas ražotājiem*).

Pārskata periodā turpinājās darbs pie 2015.gada 14.jūlija noteikumu Nr.395 *Kārtība, kādā energoietilpīgi apstrādes rūpniecības uzņēmumi iegūst tiesības uz samazinātu līdzdalību obligātā iepirkuma komponentes maksājumam* saskaņošanas ar Eiropas Komisiju valsts atbalsta lietas *Atbalsts energointensīvajiem komersantiem* ietvaros, lai

Energoefektivitāte

sekmētu energoietilpīgu apstrādes rūpniecības uzņēmumu starptautisko konkurētspēju. Ministru kabinets 2016.gada 4.oktobrī apstiprināja EM izstrādāto konceptuālo ziņojumu *Kompleksi pasākumi elektroenerģijas tirgus attīstībai*”, paredzot pasākumus elektroenerģijas **obligātā iepirkuma komponentes** saglabāšanai **26,79 euro/MWh** apmērā. Veikti grozījumi *Elektroenerģijas tirgus likumā*, paredzot sākot ar 2018.gadu diferencēt galalietotāju obligātā iepirkuma komponentes maksājumus pēc pieprasītās pieslēguma jaudas, tādā veidā stimulējot efektīvu elektroenerģijas pieslēgumu izmantošanu. Minētie grozījumi paredz arī elektroenerģijas ražotājiem esošā atbalsta mehānisma ietvaros vairs nepiešķirt jaunas tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, kā arī saņemt garantēto maksu par uzstādīto elektrisko jaudu.

Pārskata periodā tika turpināts darbs pie Direktīvas 2012/27/ES par energoefektivitāti prasību ieviešanas nacionālajos normatīvajos aktos. 2016.gada 29.martā stājās spēkā **Energoefektivitātes likums**. Lai nodrošinātu tā prasību praktisku ieviešanu, izstrādāti un Ministru kabinetā pieņemti: *Energoefektivitātes prasības licencēta vai reģistrēta energoapgādes komersanta valdījumā esošām centralizētām siltumapgādes sistēmām un to atbilstības pārbaudes kārtība* (2016.gada 19.aprīļa noteikumi Nr.243); *Koģenerācijas staciju saražotās primārās enerģijas ietaupījuma aprēķināšanas kārtība* (2016.gada 17.maija noteikumi Nr.294); *Uzņēmuma energoaudita noteikumi* (2016.gada 26.jūlija noteikumi Nr.487), kuru mērķis ir nodrošināt kvalitatīvu un rentablu uzņēmumu energoauditu veikšanu; *Tiešās pārvaldes iestāžu rīkotajos iepirkumos izvirzāmās preču un pakalpojumu energoefektivitātes prasības* (2016.gada 20.septembra noteikumi Nr.612) un *Grozījumi noteikumos par publisko iepirkumu līgumcenas robežām*; (2016.gada 20.septembra noteikumi Nr.613); *Kārtība, kādā noslēdz un pārbauda brīvprātīgu vienošanos par energoefektivitātes uzlabošanu* (2016.gada 11.oktobra noteikumi Nr.669) un *Energoefektivitātes monitoringa un piemērojamā energopārvaldības sistēmas standarta noteikumi* (2016.gada 11.oktobra noteikumi Nr.668), kas nodrošina informācijas apkopošanu par energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem, kā arī uzskaiti par enerģijas ietaupījumu valsts energoefektivitātes mērķu sasniegšanai.

Saeimā pieņemti arī *Grozījumi likumā „Par nodokļiem un nodevām”* un *Grozījums Energoefektivitātes likumā*, kas paredz nosacījumu par nodevu par energoefektivitātes veicināšanu un energopārvaldības sistēmas ieviešanas kontroles nodrošināšanu. Lai nodrošinātu pilnu Direktīvas 2012/27/ES par energoefektivitāti prasību pārņemšanu, 2016.gadā izstrādāti noteikumu projekti par **energoefektivitātes nodevu** un **energoefektivitātes fonda** izveidošanu, kā arī izstrādāti **energoefektivitātes pienākumu shēmas** izveidošanas nosacījumi.

Pārskata periodā uzsākts pētījums **Valsts energoefektivitātes rīcības plāna priekšlikumu izstrāde** atbilstoši *Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2012/27/ES (2012.gada 25.oktobris) par energoefektivitāti XIV pielikuma 2.daļas prasībām*, sagatavojot priekšlikumus *Latvijas Republikas energoefektivitātes rīcības plānam*. Pētījuma veicējs - *Valsts Zinātniskais institūts* atvasināta publiska persona *Fizikālās enerģētikas institūts*, līguma summa - 9 667,90 euro. Rezultātā tiek sagatavoti secinājumi un priekšlikumi energoefektivitātes politikas pilnveidošanai līdz 2020.gadam, lai sasniegtu 2020.gada mērķus izmaksu efektīvā veidā, un energoefektivitātes politikas izstrādāšanai līdz 2030.gadam.

Pieteikšanās konkursam
"Energoefektīvākā ēka Latvijā 2016"
no 1. marta līdz 13. maijam

energoefektīvākā ēka Latvijā 2016

- industriālā ēka
- sabiedriskā ēka
- viņģimenes ēka
- atjaunotā daudzdzīvokļu ēka
- daudzdzīvokļu ēka - jaunbūve

www.energoefektivaka.lv

Lai paaugstinātu siltumenerģijas ražošanas efektivitāti, samazinātu siltumenerģijas zudumus pārvades un sadales sistēmās un sekmētu fosilo kurināmā veidu aizvietošanu ar atjaunojamajiem kurināmajiem, Eiropas Savienības fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda ietvaros aktivitātē *Pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai* tika pabeigti 131 projekts ar kopējo Kohēzijas fonda finansējumu 71,54 milj. euro un aktivitātes *Daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi* ietvaros - 741 projekts ar kopējo ERAF finansējumu 63,22 milj. euro.

2016. gadā tika uzsākta vairāku EM pārziņā esošo Eiropas Svienības fondu 2014.-2020. gada plānošanas perioda *energoefektivitātes paaugstināšanas atbalsta pasākumu īstenošana* saskaņā ar pieņemtajiem Ministru kabineta noteikumiem: *Daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes paaugstināšanai* - 141 milj. euro (ERAF, 2016. gada 15. marta noteikumi Nr.160); *Valsts ēku energoefektivitātes paaugstināšanai* - 97,85 milj. euro (ERAF, 2016. gada 9. augusta noteikumi Nr.534); *Industriālo ēku energoefektivitātes paaugstināšanai* - 32,55 milj. euro (Kohēzijas fonds, 2016. gada 6. septembra noteikumi Nr.590). Pārskata periodā izstrādāts arī pasākums *energoefektivitātes un vietējo AER izmantošanas centralizētajā siltumapgādē veicināšanai* - 53,2 milj. euro (Kohēzijas fonds).

Lai veicinātu labo praksi ēku energoefektivitātes jomā, sadarbībā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju un žurnālu "Būvzinieris" organizēts konkurss *Energoefektīvākā ēka Latvijā 2016*. Kopumā tika iesniegti 33 projektu pieteikumi. Konkursa rezultātā tika noteiktas energoefektīvākās ēkas šādās nominācijās - *Energoefektīvākā sabiedriskā ēka* (1.vieta - personāla dokumentu valsts arhīva ēka Rīgā, Šampētera ielā 16); *Energoefektīvākā renovētā daudzdzīvokļu ēka* (1.vieta - daudzdzīvokļu māja Valmierā, Stacijas ielā 21); *Energoefektīvākā daudzdzīvokļu ēka - jaunbūve* (1.vieta - jaunbūve Rīgā, Grostonas ielā 19) un *Energoefektīvākā industriālā ēka* (1.vieta - SIA "Valpro" industriālā ēka Valmierā, Linarda Laicena ielā 2), papildu informācija par konkursu un laureātiem publicēta tīmekļa vietnē <http://www.energoefektivaka.lv/>. Tāpat 2016. gadā tika organizēts fotokonkurss *Energoefektivitāte mums apkārt*, kura ietvaros tika saņemtas 44 fotogrāfijas.

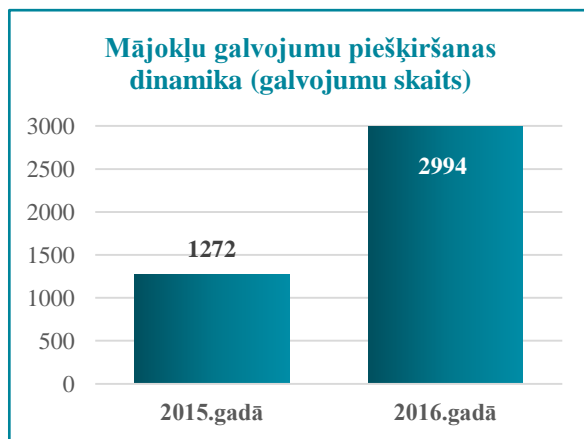
Informatīvās kampaņas *Dzīvo siltāk* ietvaros pārskata gadā ministrija organizēja semināru ciklu par *Daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes paaugstināšanu* (27 semināri) un par *Energoefektivitātes likuma* prasībām (4 reģionālie semināri pašvaldībām). Sadarbībā ar Latvijas Namu pārvaldītāju un apsaimniekotāju asociāciju izstāžu „Māja” un „Māja. Dzīvoklis” laikā organizēti semināri par aktualitātēm daudzdzīvokļu māju atjaunošanā. EM un Attīstības finanšu institūcija "Altum" izstādē "Māja. Dzīvoklis" piedalījās arī ar stendu "Dzīvo siltāk" (tajā apkalpojot vairāk kā 900 interesentus). 2016. gadā atkārtoti izdots buklets "Soli pa solim līdz mājokļa atjaunošanai"

Pārskata periodā viena no nozīmīgākajām bija organizētā konference *Atbalsts daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku energoefektivitātes uzlabošanai*, kad *informatīvās kampaņas Dzīvo siltāk memorandam* pievienojās Attīstības finanšu institūcija Altum, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, Būvniecības valsts kontroles birojs, AS "Citadele banka, Valsts darba inspekcija, Ilgtspējīgas būvniecības padome u.c. 2016. gadā EM īstenotā komunikācijas kampaņa *Dzīvo siltāk* saņēma arī *Energy Globe* balvu. Informatīvā kampaņa ir konkursa nacionālais uzvarētājs, saņemot starptautisku atzinību par izcilu veikumu ilgtspējas veicināšanā energoefektivitātes jomā Latvijā. Lai sabiedrībai būtu vieglāk

pieejami informatīvie materiāli par mājokļu renovāciju, EM aktīvi izmanto www.twitter.com/siltinam, www.facebook.com/dzivosiltak, www.slideshare.net/siltinam, www.youtube.com/siltinam un www.draugiem.lv.

2.9. Mājokļu politikas ieviešana

Mērķis - veicināt mājokļa kvalitāti un pieejamību, nodrošinot normatīvo bāzi efektīvai dzīvojamo māju pārvaldīšanai

Avots: Akciju sabiedrība „Attīstības finanšu institūcija Altum”

Lai atvieglotu ģimenēm ar bērniem iespēju nodrošināt pirmo iemaksu kredītam *mājokļa iegādei vai būvniecībai*, akciju sabiedrība „Attīstības finanšu institūcija Altum” saskaņā ar *Noteikumiem par valsts palīdzību dzīvojamās telpas iegādei vai būvniecībai* izsniedz galvojumus personām, ar kurām kopā dzīvo un kuru apgādībā ir vismaz viens nepilngadīgs bērns. 2016.gadā noteikumos tika veikti grozījumi, kas ierobežo atbalsta saņēmēju loku, nosakot maksimālo darījuma summu mājokļu atbalsta programmas ietvaros - 200 000 euro apmērā. Sākot no mājokļu atbalsta programmas darbības uzsākšanas brīža līdz 2017.gada 24.aprīlim tās ietvaros kopumā atbalstītas 5 024 ģimenes, kurās kopā ir 7 279 bērni (līdz 2016.gada sākumam attiecīgi - 2 419 ģimenes, ar 3 516 bērniem). Programmai ir būtiska ietekme uz hipotekārās kreditēšanas tirgu kopumā - mājokļu galvojumi 2016.gadā ir piesaistīti līdz pat 50% no jauna izsniegto kredītu apjoma mājokļa iegādei, remontam un rekonstrukcijai.

2016.gadā uzsākta *īres tiesiskā regulējuma izstrāde*. Izstrādātais likumprojekts *Dzīvojamo telpu īres likums* paredz pienākumu visus īres līgumus reģistrēt zemesgrāmatā ar mērķi nodrošināt informācijas iegūšanu par noslēgtajiem īres līgumiem, kas var tikt izmantota īrnieku un izīrētāju strīdu risināšanai, kā arī ēnu ekonomikas apkarošanai. Likumprojektā paredzēts nosacījums īres līgumus slēgt uz noteiktu laiku un tikai nostiprināts zemesgrāmatā tas būs saistošs dzīvojamās telpas ieguvējam. Paredzēts arī princips, ka ģimenes locekļi neiegūst patstāvīgas tiesības uz dzīvojamās telpas lietošanu un nav solidāri atbildīgi par īres līguma saistībām. Izstrāti ar jauno likumprojektu saistīti grozījumi *Civilprocesa likumā*, kas paredz noteikt saistību bezstrīdus piespiedu izpildes kārtību gadījumos, ja beidzies īres līguma termiņš, vai izveidojies īres maksas parāds un šajos gadījumos īres tiesības ir nostiprinātas zemes grāmatā, kā arī ja īres līguma darbības laikā tiek atsavināts nekustamais īpašums, kurā dzīvojamās telpas ir izīrētas, bet īres tiesības nav nostiprinātas zemesgrāmatā. Tas būtiski atvieglos pastāvošo ilgstošo tiesvedības kārtību attiecībā uz personu izlikšanu no telpām.

Pārņemot visas *Ēku energoefektivitātes direktīvas* izvirzītās prasības, sagatavoti grozījumi *Ēku energoefektivitātes likumā*, kas precīzāk skaidro nepieciešamību ievērot *ēku energoefektivitātes prasības* īslaicīgās lietošanas būvēm, kuru ekspluatācijas laiks nav ilgāks par diviem gadiem, kā arī rūpnieciskās ražošanas ēkām un lauku saimniecību nedzīvojamām ēkām, kurām ir mazs enerģijas patēriņš. Grozījumi paredz, ka energosertifikāts būs nepieciešams par katru darījumu, kad ēka vai ēkas daļa tiek uzbūvēta, pārdota, izīrēta vai iznomāta jaunam īrniekam vai nomniekam, Grozījumi samazinās administratīvo slogu ēku un ēkas daļu īpašniekiem, pagarinot no diviem līdz trīs gadiem ēkas pagaidu energosertifikāta derīguma termiņu.

2016.gadā sagatavots noteikumu projekts *Kārtība, kādā aprēķināmi maksājumi par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu*, kas attiecas uz dzīvojamām mājām, kurās dzīvokļu īpašnieki ar nodošanas un pieņemšanas aktu nav pārņēmuši dzīvojamās mājas pārvaldīšanas tiesības vai nav lēmuši par pārvaldīšanas un apsaimniekošanas kārtību un maksu. Tie paredz pienākumu dzīvojamo māju pārvaldniekiem izstrādāt izsekojamu metodiku, kā tiek sagatavotas dzīvojamo māju tāmes un pārskati, kā arī grāmatvedības uzskaites nodalīšanu no cita veida komercdarbības, nodrošinot iedzīvotājiem pieejamu nodalītu informāciju par uzkrājumu apmēru un to izlietojumu. Tas ļautu dzīvokļu īpašniekiem iegūt pilnīgu informāciju par apsaimniekošanas maksas aprēķināšanu, pārvaldnieka veiktajām darbībām un to izmaksām, faktisko mājas izdevumu pamatotību un nodrošinātu iespēju iedzīvotājiem kontrolēt dzīvojamās mājas uzkrājumu izlietošanu atbilstoši dzīvokļu īpašnieku kopības noteiktajai kārtībai. Noteiktumos paredzēts, ka noteiktos gadījumos dzīvokļu īpašniekiem jāveic maksājums uzkrājumu fondā par turpmākajos periodos obligāto pārvaldīšanas darbību ietvaros veicamajiem dzīvojamās mājas remonta, atjaunošanas vai pārbūves darbiem.

2016.gadā noslēdzās 2015.gada 1.oktobrī uzsāktais sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Zemas enerģijas projekts” veiktais pētījums *Jaunbūvju energoefektivitātes prasību noteikšana dažādām ēku klasēm, ņemot vērā ēku dzīves cikla izmaksas* (kopējā līgumcena - 9 907,45 euro). Tā ietvaros izvērtētas esošās prasības gandrīz nulles enerģijas ēkām un izstrādāti priekšlikumi un plāns minēto prasību izpildei. Pētījums sniedza plašu informācijas un aprēķinu bāzi, kas nākotnē ļaus veiksmīgi izstrādāt gandrīz nulles enerģijas patēriņa ēku būvniecības veicināšanas pasākumus.

2.10. Būvniecības nozares attīstība

Mērķi - veicināt ilgtspējīgas būvniecības nozares attīstību, sekmējot kvalitatīvu un energoefektīvu būvniecību, nodrošinot labvēlīgu un konkurētspējīgu uzņēmējdarbības vidi nozarē;

- pilnveidot operatīvu būvniecības informācijas apriti, izveidojot efektīvu Būvniecības informācijas sistēmu (BIS)

Pārsklata periodā EM turpināja darbu prioritārajos virzienos investīciju vides uzlabošanai un nozares konkurētspējas paaugstināšanai, kā arī ēnu ekonomikas ierobežošanai būvniecības nozarē.

2016.gadā ministrija ar būvniecības nozari pārstāvošajām organizācijām plaši diskutēja jautājumus, kas saistīti ar nozares konkurētspējas veicināšanu un to ietekmējošiem faktoriem. Intensīvās diskusijās EM izveidotajā *Latvijas Būvniecības padomē* tika noteikti nozares attīstības mērķi un pasākumu kopums to sasniegšanai, kas iestrādāti *Latvijas Būvniecības nozares attīstības stratēģijā 2017.-2024.gadam*. Stratēģijas virsmērķis ir veicināt *Latvijas būvniecības nozares konkurētspēju un ilgtspēju, vienlaicīgi nodrošinot sabiedrībai kvalitatīvas un drošas būves Latvijā*.

Pārsklata periodā būtiskākais panākums ir kopīgu prioritāšu definēšana, par ko atbildīgie Ministru kabineta locekļi un 12 būvniecības nozares organizāciju pārstāvji vienojās 2016.gada 31.maijā parakstot *Būvniecības nozares un valdības sadarbības memorandu*. Starp tajā minētajiem uzdevumiem ēnu ekonomikas mazināšanai un investīciju vides uzlabošanai īpaši nozīmīga ir *ģenerālvienošanās par minimālo atalgojuma līmeņu noteikšanu būvniecībā strādājošajiem, elektroniskas darba laika uzskaites ieviešana un tipveida līgumu izstrāde un piemērošana publiskajos būvdarbos*.

Dokuments tika parakstīts atklājot ministrijas organizēto ikgadējo *Būvniecības nedēļu*, kur četru dienu garumā būvniecības procesā iesaistītie dalībnieki un eksperti, izglītības, valsts iestāžu un organizāciju pārstāvji diskutēja par nozares politikas, ēku renovācijas, būvnormatīvu (standartizācijas jautājumiem) un izglītības aktualitātēm būvniecībā. Memorands ne tikai definē konkrētus turpmākos uzdevumus, bet arī kalpo par apliecinājumu iesaistīto pušu ieinteresētībai nozares sakārtošanā. Būtiskākās problēmas, par kuru risinājumu puses vienojās parakstot memorandu, ir nepieciešamība veikt konkrētus pasākumus produkcijas apjomu, īpaši eksporta pieaugumam, ēnu ekonomikas mazināšanai, konkurētspējas palielināšanai, kā arī drošības un kvalitātes uzlabošanai būvniecībā.

Pārskata periodā tika apkopoti dati par plānoto publisko pasūtījumu būvniecībā un analizēta paredzamo apjoma svārstību ietekme uz izmaksām, nodarbinātību nozarē un tautsaimniecību kopumā. Ar rezultātiem EM iepazīstināja Saeimas atbildīgās komisijas, Koalīcijas padomi un Latvijas Būvniecības padomi.

Latvijas Būvniecības padomes darbības mērķis ir atbilstoši sabiedrības interesēm sniegt EM un citām nozaru ministrijām priekšlikumus par normatīvo aktu, politikas plānošanas dokumentu un Eiropas Savienības starptautisko tiesību aktu projektiem, kas skar būvniecības nozari, kā arī informēt sabiedrību par aktualitātēm būvniecības jomā. 2016.gadā padomes regulāra darbība nodrošināja atgriezenisko saiti ar būvniecības procesa dalībniekiem, izsakot priekšlikumus būvniecības normatīvā regulējuma pilnveidošanai. Piemēram, 2016.gada nogalē izvērtēti Finanšu ministrijas izstrādātie *Grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām"*, ar ko nosakāms galvenā būvdarbu veicēja atbildības nodrošinājums par apakšuzņēmēja darba ņēmēju, kas nodarbināts publiska būvdarbu līguma vai būvdarbu līguma izpildē. Padomē pārstāvētās organizācijas sniedza atzinumus un kopīgi ar ministriju strādāja pie alternatīva regulējuma priekšlikuma. Aktuālo jautājumu padziļinātai izpētei un priekšlikumu sagatavošanai Padomē darbojās četras darba grupas: saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritēriju izstrādāšanai; ēnu ekonomikas mazināšanas būvniecības nozarē pasākumu plāna izstrādei; būvniecības nozares ģenerālvienošānos noslēgšanas tiesiskajiem un ekonomiskajiem aspektiem; priekšlikumu izstrādei *Publisko iepirkumu likumprojektam*.

2016.gadā Ministru kabinetā un Saeimā tika virzītas vairākas nozares pārstāvju un valsts institūciju atbalstītas iniciatīvas esošā būvniecības regulējuma pilnveidei. Ministru kabinetā apstiprināti grozījumi *Noteikumos par būvinspektoriem* (2016.gada 10.maija noteikumi Nr.288), lai veicinātu būvinspektoru skaita pieaugumu, atvieglojot nosacījumus attiecībā uz pretendenta nepieciešamo patstāvīgo praksi, vienlaikus saglabājot esošās izglītības prasības. Būvinspektora amata pretendentiem saīsināts nepieciešamais būvspeciālista patstāvīgās prakses perioda ilgums no pieciem uz diviem gadiem, vienlaikus saīsinot arī izvērtējamo prakses periodu no desmit uz pieciem gadiem (divu gadu praksei jābūt iegūtai pēdējo piecu gadu laikā). Regulējums papildināts ar noteikumiem būvinspektoru reģistrācijai ceļu un tiltu būvdarbu kontroles jomā, kā arī noteikts būvinspektora ikgadējās profesionālās darbības pārskata iesniegšanas termiņš. Ministru kabinetā pieņemti *Būvkomersantu klasifikācijas noteikumi* (2016.gada 12.aprīļa noteikumi Nr.211), kas sekmēs būvniecības nozares profesionālās vides sakārtošanu publiskā finansējuma iepirkumos, izveidojot atklātu, skaidru sistēmu būvdarbu veicēju profesionālās pieredzes, finansiāli ekonomisko spēju un ilgtspējas novērtēšanai un piemērošanai būvdarbu iepirkumos, pilnveidojot tiesisko vidi un sekmējot būvniecības

kvalitāti. Lai nozares uzņēmējus un iepirkumu speciālistus iepazīstinātu ar regulējumu, organizēts 6 semināru cikls Rīgā un Latvijas novados.

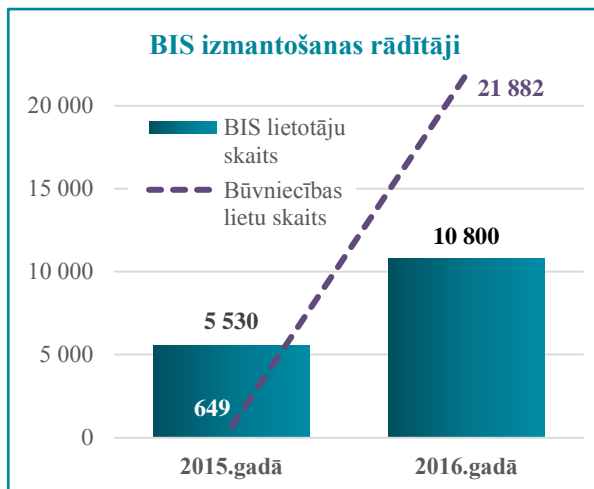
Lai kopumā uzlabotu būvspeciālistu kompetences novērtēšanu un patstāvīgās prakses uzraudzību, pārskata periodā veikts apjomīgs darbs un pilnveidoti **Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumos** paredzētie nosacījumi būvspeciālista sertifikāta saņemšanai būvuzraudzības un būvekspertīzes specialitātēs (Ministru kabineta 2016.gada 13.decembra noteikumi Nr.799).

2016.gada 23.novembrī Saeimā pieņemti **grozījumi Būvniecības likumā**, kas sekmēs būvniecības pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu. Ar šiem grozījumiem sagatavots pamats tipveida līgumu piemērošanai būvdarbos. Tipveida līgumos tiks apvienota labākā prakse un līdzsvarotas pušu savstarpējās tiesības, kas mazinās strīdus būvniecības procesa dalībnieku starpā un sekmēs būvniecības procesa paredzamību. Līdz ar **grozījumiem Būvniecības likumā**, sāka **Būvniecības informācijas sistēmas (BIS)** darbības pilnveide, lai nodrošinātu visus tehniskos un īpašo noteikumu, kā arī nepieciešamo valsts un pašvaldību institūciju un inženiertīklu īpašnieku vai valdītāju saskaņojumu saņemšanu BIS sistēmā. Pabeidzot IT funkcionalitātes izstrādi, dokumentu aprīte notiks BIS, sasniedzot galveno mērķi - nodrošinot elektronisku būvniecības dokumentācijas aprīti, kas taupīs pasūtītāja laiku dokumentu iesniegšanai un veicinās raitu un skaidru saskaņošanas procesu. Pieņemot **grozījumus Būvniecības likumā**, Saeima saskaņoja lēmumu par BIS uzturēšanas un pilnveidošanas nodošanu **Būvniecības valsts kontroles biroja (BVKB)** pārziņā. Minētā lēmuma īstenošanai izstrādāti grozījumi deviņos Ministru kabineta noteikumos. BVKB pārņem arī publiskajā portālā www.bis.gov.lv pieejamos **reģistrus** - **būvinspektoru, būvspeciālistu, būvkomersantu, dzīvojamo māju pārvaldnieku, ēku energosertifikātu**, kā arī **neatkarīgo ekspertu reģistru ēku energoefektivitātes jomā**.

Līdz ar BIS pilnīgu ieviešanu sabiedrība iegūs ērtu un operatīvu mehānismu, kā sekot līdzi procesiem būvniecības nozarē. BIS nodrošina būvniecības procesa uzraudzības, tiesiskuma, dzīvojamo māju pārvaldīšanas, kā arī ēku energosertifikācijas funkciju izpildei, sabiedrībai pieejamus **elektroniskos pakalpojumus** būvniecības, mājokļu un ēku energoefektivitātes jomā; centralizētu informācijas iegūšanu sistēmas reģistriem, būvniecības pārraudzībai un tās kontrolei; būvniecības dokumentu un tajā ietverto prasību standartizēšanu; būvniecības un reģistru dokumentu, kā arī strukturētu datu uzglabāšanu vienviet; sabiedrības informēšanu par būvniecības procesiem, ēku enerģijas patēriņu un dzīvojamo māju pārvaldīšanas jomu saistītu un noderīgu informāciju.

2016.gada beigās BIS izmantoja 10 800 lietotāji (t.sk. būvspeciālisti, būvinspektori, būvkomersanti, dzīvojamo māju pārvaldnieki, EM, CSP un BVKB darbinieki), kas veido 1% no visiem potenciālajiem sistēmas lietotājiem Latvijā - VZD dati ir par 857 948 personām, kas NĪVK informācijas sistēmā reģistrēti kā īpašnieki kādam objektam (zemei, ēkai vai būvei) un var būt reāli potenciāli būvniecības pasūtītāji. BIS lietošanu uzsākušas 82 būvvaldes un pārskata perioda laikā izveidoto būvniecības lietu skaits ir būtiski pieaudzis (2015.gada beigās - 649 lietas, uz 2016.gada 31.decembri - 21 882 lietas).

Avots: EM dati

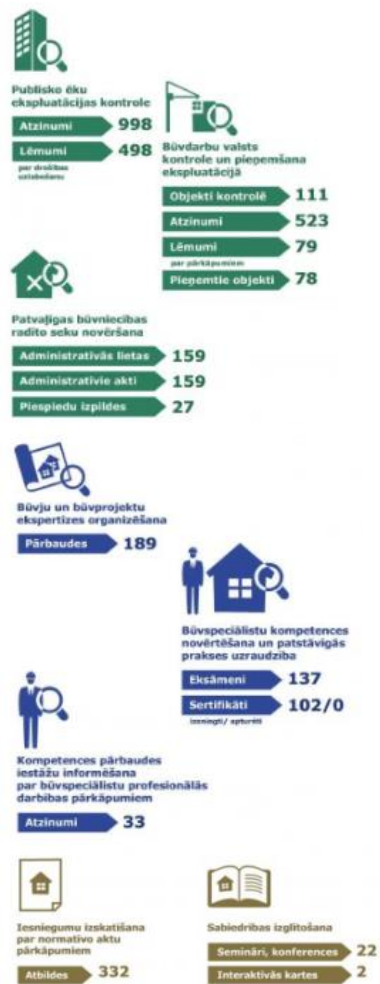
Pārskata periodā sagatavoti grozījumi *Ēku būvnoteikumos*, kas nosaka Latvijas diplomātisko un konsulāro pārstāvniecību būvniecības procesu ārvastīs, kā arī atvieglo būvniecības kārtību nelielu būvdarbu gadījumos: saīsināti atsevišķu lēmumu pieņemšanas termiņi; pagarināti atsevišķu darbu īstenošanas termiņi, kā arī precizēts regulējums par gadījumiem, kad nav nepieciešama būvniecības ieceres dokumentācija, noteikti kritēriji vienstāva sezonas ēkām gadījumiem, kad sezonas ēkas būvniecību var veikt bez būvniecības ieceres dokumentācijas un kad nepieciešams saskaņojums ar būvvaldi.

2016.gadā izstrādāti grozījumi *Noteikumos par Latvijas būvnormatīvu LBN 201-15 "Būvju ugunsdrošība"*, paplašinot koksnes būvizstrādājumu izmantošanu jaunu ēku būvniecībā, lai veicinātu koksnes būvizstrādājumu ražotāju lielāku pieprasījumu Latvijas tirgū un to pielietojumu jaunu ēku būvniecībā, kas labvēlīgi ietekmētu ekonomikas kopējo izaugsmi un palīdzētu veidot koka būvniecības tradīciju Latvijā. Grozījumi *Noteikumos par Latvijas būvnormatīvu LBN 221-15 „Ēku iekšējais ūdensvads un kanalizācija”* novērš atšķirīgas iepriekšējā regulējuma interpretācijas, precizējot iespējamus tehniskos risinājumus un papildinot prasības ūdensvada un kanalizācijas iekšējo inženiertīklu (izņemot ugunsdzēsības sistēmas, siltummezglu ūdensapgādes sistēmas, karstā ūdens apstrādes iekārtas, ražošanas un tehnoloģisko iekārtu, arī medicīnas procedūru ūdensapgādes sistēmas) projektēšanai. Lai iestrādātu no *Ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas likuma* izrietošas terminoloģiskas izmaiņas, novērstu atšķirīgas iepriekšējā regulējuma interpretācijas un veiktu redakcionālus labojumus, sagatavoti grozījumi *Noteikumos par Latvijas būvnormatīvu LBN 222-15 "Ūdensapgādes būves"*, precizējot prasības ārējām ugunsdzēsības sistēmām, nosacījumus cauruļvadu pārbaudēm un dezinfekcijai, kā arī ūdens uzglabāšanas būvēm, kā arī grozījumi *Noteikumos par Latvijas būvnormatīvu LBN 223-15 "Kanalizācijas būves"*, koriģējot nosacījumus par decentralizēto kanalizācijas risinājumu izmantošanu, precizējot lietus kanalizācijas aprēķina metodiku un nosacījumus cauruļvadu pārbaudēm, papildinot ar nosacījumiem vakuuma un spiediena kanalizācijas projektēšanai.

2016.gadā sākās darbs, lai precizētu *noteikumus par Latvijas būvnormatīvu LBN 501-17 "Būvizmaksu noteikšanas kārtība"*, saistībā ar izmaiņām publisko iepirkumu regulējumā, attiecīgi iekļaujot terminoloģijas izmaiņas atbilstoši esošajam būvniecības regulējumam, kas veicinās atbilstošu normatīvā regulējuma izpratni un novērsīs praksē konstatētās nepilnības. Pārskata periodā izstrādāti *Atsevišķu inženierbūvju būvnoteikumi* (atceļ Ministru kabineta 2014.gada 16.septembra noteikums Nr.551 *Ostu hidrotehnisko, siltumenerģijas, gāzes un citu, atsevišķi neklasificētu, inženierbūvju būvnoteikumi*), tādejādi mazinot administratīvo slogu būvniecības ierosinātajam un atsevišķiem otrās grupas inženierbūvju būvdarbiem. Samazinātas izmaksas attiecībā uz atļaujām, kas nepieciešamas, lai varētu uzsākt sezonāla rakstura komercdarbību (piemēram, ielu tirdzniecība) vai saskaņotu publisku pasākumu, jo nebūs nepieciešama atsevišķa atļauja no būvvaldes, ja pašvaldība ir saskaņojusi ielu tirdzniecību vai publisko pasākumu. Atvieglots regulējumu inženierbūvju projektēšanai un pieņemšanai ekspluatācijā.

Nodrošinot ekspluatācijas uzraudzību publiskām ēkām, kurās vienlaikus paredzēts uzturēties vairāk nekā 100 cilvēkiem, pārskata periodā BVKB sagatavoja 998 atzinumus par *publisku ēku ekspluatācijas pārbaudi* un ekspluatācijas kontrolē pieņēma 498 lēmumus par drošības uzlabošanu. 2016.gada veicot būvdarbu valsts kontroli un

pieņemšanu ekspluatācijā sagatavoti 523 atzinumi par būves pārbaudi un būvdarbu kontrolē pieņemti 79 lēmumi par pārkāpumiem (t.sk. 49 lēmumi par būvdarbu apturēšanu un atsākšanu), sagatavoti 70 akti par būves pieņemšanu ekspluatācijā (joprojām regulāri tiek konstatēti gadījumi, kad informācija par objektu BVKB tiek nodota pēc būvdarbu pabeigšanas vai īsi pirms tam). Pārskata periodā organizētas 189 būvju un būvprojektu ekspertīzes.

Ņemot vērā ar 2016.gadā 1.janvāri uzsākto būvspeciālistu *kompetences novērtēšanu* un *patstāvīgās prakses uzraudzību* (būvekspertīzes specialitātē), BVKB pārskata periodā organizēja 137 eksāmenus pretendentu sertificēšanai būvekspertīzes jomā. Kopumā 2016.gadā tika saņemti 147 sertifikācijas pieteikumi, taču tas bija ievērojami mazāk kā plānots un joprojām ir 10 būvju ekspertīžu jomas, kurās uz sertifikāta iegūšanu nav pieteicies neviens būvspeciālists.

2016.gadā BVKB sagatavoja 33 atzinumus par iespējamiem būvspeciālistu profesionālās darbības pārkāpumiem. Pārskata periodā izskatīti 332 *iesniegumi un sūdzības* par būtiskiem normatīvo aktu pārkāpumiem būvniecības procesā vai gadījumos, kad būve ir radījusi vai var radīt bīstamību vai būtisku kaitējumu personu dzīvībai, veselībai, īpašumam vai videi. Fiziskas personas sūdzas galvenokārt par pašvaldību būvvalžu rīcību, vai pašvaldību izveidoto kapitālsabiedrību, kas apsaimnieko to nekustamo īpašumu, darbību vai bezdarbību. Savukārt, privātpersonas un pašvaldības lūdz sniegt skaidrojumus par būvniecības nozari reglamentējošo normatīvo aktu piemērošanu konkrētās problēmsituācijās. Patvaļīgas būvniecības radīto seku novēršanai 2016.gadā ierosinātas 159 administratīvās lietas, t.sk. 83 lēmumi pieņemti tikai par patvaļīgās būvniecības seku novēršanu, bet 76 gadījumos pieņemti lēmumi gan par patvaļīgās būvniecības, gan bīstamības novēršanu. Izveidotas un tiek uzturētas *publisku ēku ekspluatācijas kontroles un būvdarbu kontroles interaktīvās kartes*, kuras katru nedēļu tiek papildinātas ar datiem par jauniem objektiem.

2016.gadā kopumā pārbaudot 891 sabiedriski nozīmīgu ēku, 53% novērtētas teicamā vai labā stāvoklī, 41% drošība jāuzlabo, bet 6% gadījumu ekspluatācija daļēji vai pilnībā aizliegta. Nedrošo ēku īpatsvars ir augsts, tomēr pārbaudēs īpaši pastiprinātu uzmanību BVKB pievērša ēkām, kas atbilst identificētajam potenciāli nedrošo ēku raksturojumam. Apsekotas arī izglītības iestādes (48% no pārbaudīto ēku apjoma pēc lietošanas veida). Analizējot pārbaudītās sabiedriski nozīmīgās ēkas konstatēts, ka katra otrā ēka virs 50 gadu vecuma ir sliktā vai bīstamā stāvoklī. Analizējot pēc pārkāpumu veidiem, galvenais riska faktors joprojām ir mehāniskā stiprība, arī lietošanas drošība un vides pieejamība, kā arī patvaļīga būvniecība. Informāciju par veiktajām būvdarbu kontrolēm un saņemtajām būvatļaujām pirms būvdarbu uzsākšanas iespējams uzzināt *interaktīvajā būvdarbu kontroles kartē*.

2.11. Pārskats par ministrijas vadības un darbības uzlabošanas sistēmām

Ievērojot *labas pārvaldības* principus savā darbībā, EM pastāvīgi pārbauda un uzlabo sabiedrībai sniegto pakalpojumu kvalitāti, pārvaldi organizējot pēc iespējas efektīvāk.

Lai nodrošinātu ierēdņu un darbinieku uz zināšanām par riskiem balstītu rīcību un lēmumu pieņemšanu, kā arī, lai radītu sabiedrībā pietiekamu pārliecību par ministrijas funkciju un uzdevumu kvalitatīvu izpildi, mērķu un rezultatīvo rādītāju sasniegšanu, EM kopš 2016.gada sākuma ir ieviesta *risku vadības sistēma* un sagatavota risku vadības dokumentācija, kā arī apstiprināts *Ekonomikas ministrijas risku vadības plāns*.

Pārskata periodā EM *auditi* veikti sešās auditējamās sistēmās (kopumā veikti 5 auditi, ieskaitot divus horizontālos auditus, auditējot no trim līdz četrām iestādēm, pabeigti 2015.gadā iesāktais efektivitātes audits un informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pārvaldības organizēšanas audits, kā arī uzsākts audits par finanšu vadības procesa organizāciju), sagatavoti 11 audita ziņojumi, lai pilnveidotu un uzlabotu ministrijas kapitālsabiedrību uzraudzības procesu, padotības iestādes iekšējās kontroles sistēmas atbilstību normatīvo aktu prasībām un finanšu resursu efektīvu izlietojumu, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pārvaldības projektu vadību un personāla vadības funkcijas īstenošanu ministrijā un padotības iestādēs. Gan iekšējo, gan ārējo auditu rezultātā ir sniegti ieteikumi, lai uzlabotu vairākus procesus un pilnveidotu atsevišķas iekšējās kontroles ministrijā un tās padotības iestādēs, no 55 ieteikumiem ar izpildes termiņu 2016.gadā tika ieviesti 54 ieteikumi jeb 98%.

Pārskata periodā, pārvaldot korupcijas riskus un veicinot ētisku rīcību, pārbaudītas Valsts ieņēmuma dienesta mājaslapā publiski pieejamas valsts amatpersonu deklarācijas, lai novērstu ministrijas amatpersonu interešu konflikta iespēju, un nodrošinātas pretkorupcijas apmācības ministrijas amatpersonām, t.sk. organizēta Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja pārstāvja lekcija ministrijas darbiniekiem *Korupcijas riski un to novēršana*.

EM resorā pakāpeniski tiek attīstīta atbalsta - informācijas un komunikācijas tehnoloģiju, grāmatvedības, finanšu plānošanas un personāla dokumentu kārtošana - *funkciju centralizācija*.

2016.gadā informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) pakalpojumu jomā ar ministrijas tehniskajiem un administratīvajiem resursiem pakalpojumi tika nodrošināti arī Konkurences padomei, Būvniecības valsts kontroles birojam, Patērētāju tiesību aizsardzības centram, daļēji Latvijas Investīciju un attīstības aģentūrai un SIA "Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs". 2016.gadā uzsākts projekts *Vienotās darba vides izveide visā EM resorā*, kura ietvaros plānots nodrošināt centralizētu, uz modernām tehnoloģijām balstītu IKT pakalpojumu. Līdztekus IKT koplietošanas pakalpojumu uzlabošanai EM resora darbiniekiem, projekta mērķis ir paaugstināt pamatdarbības procesu elektronizācijas līmeni, samazinot administratīvo slogu EM resorā un komersantiem, kuri veic datu iesniegšanu, tādējādi samazinot papīra dokumentu apripi.

2.12. Veiktās strukturālās reformas un reorganizācijas

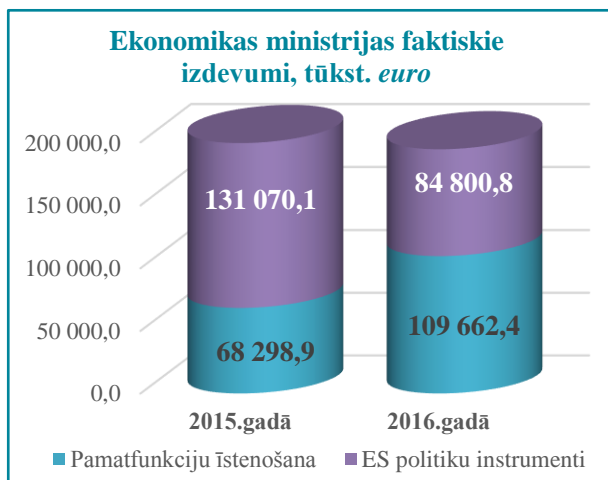
Pārskata gadā EM veikusi vairākas būtiskas reformas un reorganizācijas, lai nodrošinātu *labāku pārvaldību un uzdevumu efektīvāku izpildi*. Iekšējo strukturālo izmaiņu rezultātā un labas pārvaldības nodrošināšanai valsts interesēs, lai pilnveidotu ministrijas darbības stratēģijas izstrādi, cilvēkresursu attīstības politiku, kā arī nodrošinātu efektīvāku finanšu un saimniecisko resursu izmantošanu, ir izveidots *Administrācijas vadītāja amats*.

Lai nodrošinātu politikas plānošanas funkciju ciešāku sinerģiju ar Eiropas Savienības fondu atbalsta instrumentiem un valsts pārvaldes funkciju efektīvāku īstenošanu, 2016.gada martā tika veikta *Eiropas Savienības fondu ieviešanas departamenta* reorganizācija. Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda plānošanas dokumentu izstrāde, ieviešana un uzraudzība uzņēmējdarbības, inovācijas un konkurētspējas veicināšanas, kā arī uzņēmējdarbības energoefektivitātes jomās nodota *Uzņēmējdarbības konkurētspējas departamentam*. Savukārt, Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda plānošanas dokumentu izstrādi un to ieviešanu publisko personu un privātpersonu energoefektivitātes un enerģētikas jomās nodota *Atjaunojamo energoresursu un energoefektivitātes departamentam*. Vienlaikus, ņemot vērā tautsaimniecībā notiekošos procesus un inovācijas politikas aktualitāti, ko apliecināja plašā diskusija, sagatavojot Latvijas Viedās specializācijas stratēģiju, esošo resursu ietvaros tika izveidots *Inovācijas departaments*.

EM 2016.gada tika uzsākta *Būvniecības un mājokļu politikas departamenta reorganizācija*, lai efektīvāk risinātu būvniecības politikas un mājokļu politikas jomā esošos izaicinājumus un koncentrējot departamenta resursus politikas plānošanai, vienlaikus atsakoties no ministrijai neraksturīgām funkcijām. Reorganizācijas ietvaros tika izveidoti atsevišķi - *Būvniecības politikas departaments* un *Mājokļu politikas departaments*. Atsakoties no ministrijai neraksturīgu funkciju veikšanas, ar 2016.gada 1.novembri veikta *Būvniecības informācijas sistēma (BIS)* nodošana turējumā Būvniecības valsts kontroles birojam.

Ņemot vērā Enerģijas tirgus un infrastruktūras departamenta atbildības jautājumu loka ievērojamo palielinājumu, 2016.gada oktobrī tika veikta *Enerģijas tirgus nodaļas reorganizācija*, kuras kompetencē bija gan gāzes jomas, gan elektroenerģijas jomas tirgus un infrastruktūras jautājumi. Lai nodrošinātu nodaļas kompetences jautājumu efektīvu pārvaldību, atbildības joma tika sadalīta divos blokos - *Gāzes tirgus un infrastruktūras nodaļā* un *Elektroenerģijas tirgus un infrastruktūras nodaļā*.

3. Ministrijas 2016.gada budžeta izpilde

Avots: EM dati

EM valsts pamatbudžeta izdevumi 2016.gada 12 mēnešos bija **194 463 134 euro**, kas salīdzinot ar 2015.gadu ir samazinājušies par 4 905 870 euro jeb 2,5%. Izdevumi pamatfunkciju īstenošanai palielinājušies par 41 363 492 euro, kas galvenokārt saistīts ar enerģētikas politikas īstenošanu, lai saglabātu **obligāto iepirkuma komponenti (OIK) 26,79 EUR/MWh** apmērā un sniegtu atbalstu aizsargājamiem lietotājiem. Izdevumi par 46 269 362 euro samazinājušies saistībā ar Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu īstenošanu, galvenokārt saistībā ar 2007.-2013.gada plānošanas perioda Kohēzijas un Eiropas Reģionālās attīstības fonda projektu pabeigšanu.

Netika apgūti 16 414 941 euro, jeb 92,2% no plānotā, t.sk. 14 222 026 euro pamatfunkciju īstenošanai, kas galvenokārt saistīts ar budžeta programmu 29.00.00 "Enerģētikas politikas ieviešana", kur iepirkuma rezultātā naftas rezervju uzturēšana 90 dienām 2016.gadā tika nodrošināta par 5 337 885 euro mazākām izmaksām nekā 2015.gadā. Budžeta programmā 33.00.00 "Ekonomikas attīstības programma" ieņēmumi no ārzemnieku maksājumiem par termiņuzturēšanās atļaujām 2016.gadā bija par 2 671 256 euro mazāki nekā plānots un attiecīgi mazāks arī pieejamais finansējums, ko novirzīt likuma *Par valsts budžetu 2016.gadam* 49.pantā noteiktajiem mērķiem.

Saskaņā ar likumu *Par valsts budžetu 2016.gadam* valsts pamatbudžetā tika iemaksātas valsts nodevas par naftas produktu drošības rezervju uzturēšanu, par reģistrācijas darbībām būvkomersantu reģistrā, par patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanu un pārreģistrāciju, kā arī subsidētās elektroenerģijas nodoklis.

Ekonomikas ministrijas valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2015. un 2016.gadā, euro

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	2015.gadā (faktiskā izpilde)	2016.gadā	
			apstiprināts	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	220 526 264	209 226 161	194 362 026
1.1.	dotācijas	216 034 242	202 444 073	190 780 372
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	3 853 266	6 391 749	3 394 507
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	561 214	139 688	23 912
1.4.	transferti	77 542	250 651	163 235
2.	Izdevumi (kopā)	199 369 004	210 878 075	194 463 134
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	195 397 789	209 213 415	193 019 645

2.1.1.	kārtējie izdevumi	58 868 723	52 912 169	45 932 410
2.1.2.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	128 419 674	148 448 593	139 351 053
2.1.3.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	267 460	348 757	347 427
2.1.4.	uzturēšanas izdevumu transferti	7 841 932	7 503 896	7 388 755
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	3 971 215	1 664 660	1 443 489

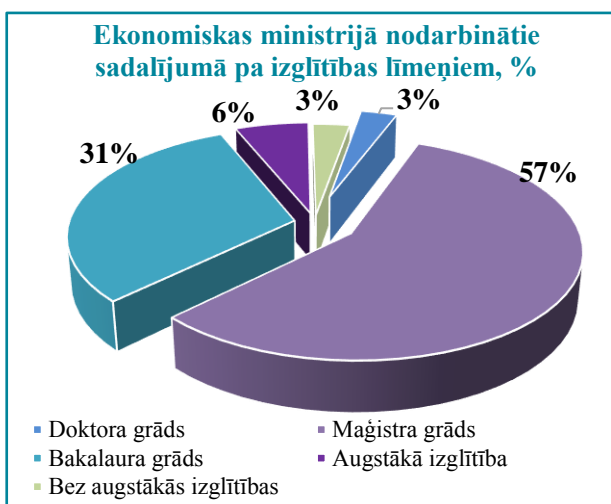
Ekonomikas ministrijas valsts budžeta izdevumi 2015. un 2016.gadā sadalījumā pa budžeta programmām, euro

Programmas/ apakšprogrammas kods	Programmas/ apakšprogrammas nosaukums	2015 faktiski izpildīts	2016 faktiski izpildīts
Kopā		199 369 004	194 463 134
20.00.00	Būvniecība	1 577 579	2 160 028
24.00.00	Statistiskās informācijas nodrošināšana	9 072 227	9 609 607
25.00.00	Uzņēmējdarbības un uz zināšanām balstītas ekonomikas veicināšana	168 365	277 647
26.00.00	Godīgas konkurences nodrošināšana, iekšējā tirgus un patērētāju tiesību aizsardzība	3 300 275	3 371 861
26.01.00	<i>Iekšējais tirgus un patērētāju tiesību aizsardzība</i>	<i>1 771 405</i>	<i>1 846 590</i>
26.02.00	<i>Konkurences politikas ieviešana</i>	<i>1 086 383</i>	<i>1 078 435</i>
26.04.00	<i>Atbilstības novērtēšana un kvalitātes nodrošināšana</i>	<i>442 487</i>	<i>446 836</i>
27.00.00	Valsts atbalsta politikas ieviešana	1 085 431	1 083 936
28.00.00	Ārējās ekonomiskās politikas ieviešana	3 387 353	3 298 826
29.00.00	Enerģētikas politika	39 804 606	77 982 243
29.01.00	<i>Naftas produktu rezervju uzturēšana</i>	<i>19 469 606</i>	<i>14 131 721</i>
29.02.00	<i>Elektroenerģijas lietotāju atbalsts</i>	<i>20 335 000</i>	<i>63 850 522</i>
30.00.00	Tūrisma politikas ieviešana	804 697	642 836
33.00.00	Ekonomikas attīstības programma	2 636 857	2 858 006
34.00.00	Iemaksas starptautiskajās organizācijās	267 140	316 586
61.00.00	Kohēzijas fonda (KF) projektu un pasākumu īstenošana	16 099 335	14 577 154
61.06.00	<i>Kohēzijas fonda projekti (2007-2013)</i>	<i>16 099 335</i>	<i>14 577 154</i>

62.00.00	Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana	101 384 536	62 568 566
62.02.00	<i>Atmaksa valsts pamatbudžetā par Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansējumu (2007-2013)</i>	7 374 556	6 951 141
62.06.00	<i>Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekti (2007-2013)</i>	94 009 980	46 109 070
62.07.00	<i>Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekti (2014-2020)</i>		8 027 451
62.20.00	<i>Tehniskā palīdzība Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) apgūšanai (2014-2020)</i>		1 480 904
63.00.00	Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana	7 679 279	2 014 263
63.06.00	<i>Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekti (2007-2013)</i>	7 679 279	1 922 228
63.07.00	<i>Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekti (2014-2020)</i>		50 500
63.20.00	<i>Tehniskā palīdzība Eiropas Sociālā fonda (ESF) apgūšanai (2014-2020)</i>		41 535
67.00.00	Eiropas Kopienas iniciatīvas projektu un pasākumu īstenošana	1 542 433	1 362 188
67.02.00	<i>Atmaksa valsts pamatbudžetā par Eiropas Kopienas iniciatīvu finansējumu (2007-2013)</i>	49 540	813
67.06.00	<i>Eiropas Kopienas iniciatīvas projekti</i>	1 492 893	1 361 375
69.00.00	3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežu sadarbības programmu, projektu un pasākumu īstenošana	37 213	81 283
69.02.00	<i>Atmaksas valsts pamatbudžetā par 3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežu sadarbības programmu, projektu un pasākumu īstenošana</i>	29 124	0
69.06.00	<i>3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežu sadarbības projekti</i>	8 089	81 283
70.00.00	Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana	2 592 898	49 758
70.02.00	<i>Atmaksas valsts pamatbudžetā par finansējumu projektiem un pasākumiem Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanai 2015.gadā</i>	19 442	0
70.05.00	<i>Tehniskā palīdzība ERAF, ESF, KF apgūšanai (2007-2013)</i>	2 432 934	0
70.06.00	<i>Latvijas pārstāvju ceļa izdevumu kompensācija dodoties uz Eiropas Savienības Padomes darba grupu sanāksmēm</i>	64 605	49 758
70.20.00	<i>Projekti un pasākumi Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanai 2015.gadā</i>	75 917	0
71.00.00	Eiropas Ekonomiskās zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansēto programmu, projektu un pasākumu īstenošana	1 734 421	4 147 545
71.06.00	<i>Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansētie projekti</i>	1 734 421	4 147 545
96.00.00	Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšana 2015.gadā	1 301 441	0
97.00.00	Nozaru vadība un politikas plānošana	4 862 038	5 063 434
99.00.00	Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums	30 880	2 997 367

4. Personāls

EM ierēdņu un darbinieku amatu struktūra 2016.gadā bija apstiprināta ar 218 amata vietām, no tām - 164 ierēdņu amata vietas, 54 darbinieku amata vietas, tai skaitā piecas konsultatīvās amatpersonas, attiecīgi ministrijas struktūrā bija 75% ierēdņu amatu un 25% darbinieku amatu. Pārskata periodā darba attiecības ministrijā izbeiguši 21% ierēdņu/darbinieku, par 1% mazāk kā 2015.gadā, civildienesta/darba attiecības ministrijā uzsākuši 46 darbinieki. Ņemot vērā EM struktūras izmaiņas pārskata periodā, iekšējā rotācija skārusi 34% ierēdņu/darbinieku (2015.gadā - 18%), tai skaitā 3% ārējā rotācija starp valsts pārvaldes iestādēm, augstākā amatā iecelti 7% ierēdņu/darbinieku, uz līdzvērtīgu amatu rotējuši 26% (iepriekšējā gadā - 4%), savukārt pārcelti zemākā amatā - 1%.

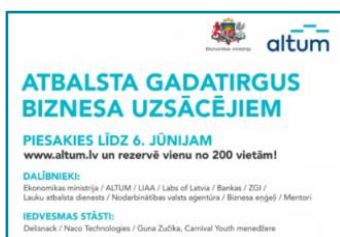
Avots: EM dati

Augstākā izglītība pārskata gadā bija 97% ministrijas darbinieku. No visiem EM nodarbinātajiem doktora grāds ir 3% darbinieku, maģistra grāds - 57% un un bakalaura grāds - 31%. Savukārt augstākā izglītība (izglītība, kas iegūta līdz 90.gadu sākumam) - 6% ministrijas darbinieku. Bez augstākās izglītības bija 3% darbinieku, t.sk. arī darbinieki, kuri turpina studijas, lai iegūtu bakalaura grādu. Sadalījumā pa iegūtās izglītības jomām 38% ministrijas darbinieku ir ekonomiskā izglītība un juridiskā izglītība (sadaloties pilnīgi līdzīgi - katrā pa 19%), 26% darbinieku ir augstākā izglītība vadībzinātnēs (tai skaitā arī uzņēmējdarbībā), 7% - inženierzinātnēs (tai skaitā būvniecībā), 6% - dabaszinātnēs, bet pārējie 23% - politikas zinātnēs, Eiropas Savienības studijās un humanitārajās zinātnēs.

2016.gadā EM darbinieki profesionālo izaugsmi pilnveidoja, piedaloties specifiskos, konkrētai nozarei atbilstošos mācību kursos. Valsts administrācijas skolas organizētajos apmācībasursos, tieši tā pat kā iepriekšējā pārskata gadā, piedalījušies 11% ministrijas darbinieku.

Vairāk kā divas trešdaļas (68%) no 2016.gadā EM nodarbinātajiem ir sievietes, vīrieši - 32%. Sadalījumā pa vecuma grupām būtisks īpatsvars ir vecuma grupai no 25 līdz 35 gadiem - 47% no kopējā ministrijas darbinieku skaita; no 36 līdz 45 gadiem - 28%, no 46 līdz 55 gadiem - 12%, vecuma grupā virs 55 gadiem - 10%, bet vecuma grupā līdz 25 gadiem ir 3% darbinieku.

5. Komunikācija ar sabiedrību

Sabiedrības informētībai par EM aktivitātēm, izstrādātajiem politikas plānošanas dokumentiem, normatīvo aktu projektiem, ministrijas pieņemto lēmumu skaidrošanai, ikdienas komunikācijas un viedokļu apmaiņas nodrošināšanai, 2016.gadā regulāri gatavota un izplatīta informācija plašsaziņas līdzekļiem, sniegtas intervijas un atbildes gan uz iedzīvotāju, gan žurnālistu jautājumiem par ministrijas kompetencē esošajiem jautājumiem, ministrijas pārstāvji piedalījušies dažādos televīzijas un radio raidījumos, organizētas konferences, semināri uzņēmējiem un citiem interesentiem, pilnveidota un regulāri aktualizēta ministrijas mājaslapa (www.em.gov.lv), īstenota aktīva komunikācija sociālajos tīklos.

Sabiedrisko attiecību nodaļa sadarbībā ar ministrijas struktūrvienībām 2016.gadā sagatavoja un plašsaziņas līdzekļiem nosūtīja 782 *preses relīzes* un *atbildes* uz žurnālistu jautājumiem. *Publikāciju* skaits plašsaziņas līdzekļos pārskata periodā ir saglabājies iepriekšējā gada līmenī (2015.gadā - 752). Saskaņā ar ziņu aģentūras LETA sagatavoto preses monitoringu, kurā tiek iekļautas publikācijas Latvijas laikrakstos, žurnālos, galvenajos ziņu portālos, televīzijas un radio kanālos, 2016.gada laikā bijušas vairāk kā 24 000 publikācijas (2015.gadā - 14 011), kurās sniegts EM vai ekonomikas ministra viedoklis. Pārskata gadā sagatavoti un EM kanālos www.youtube.com publicēti 140 videoklipi, kuru kopējais skatījumu skaits ir vairāk kā 20 000 (2015.gadā - 65, skatījumu skaits - 8 794). Kopš EM profila izveidošanas portālā www.twitter.com veikti 20 200 ieraksti (t.sk. pārsūtītie atbilstoši kompetencei), palielinājies sekotāju skaits līdz 6 615 sekotājiem.

EM profilā *Atbalsts uzņēmējiem* www.facebook.com tiek publicēta informācija par pieejamo atbalstu komersantiem, kanāla sekotāju skaits sasniedzis 2 634 (dubultojojoties 2015.gada rādītājam - 1 388).

Informatīvās kampaņas *Atbalsts uzņēmējiem* ietvaros ministrija sadarbībā ar AS "Attīstības finanšu institūcija Altum" organizēja 9 forumus Rīgā un Latvijas reģionos. Īpaši atzīmējams ir 2016.gadā organizētais forums *Atbalsta gadatirgus biznesa uzsācējiem*. Forumu *Atbalsts uzņēmējiem* ietvaros notika arī kontaktbiržas uzņēmējiem.

Pārskata gadā sadarbībā ar padotībā esošajām iestādēm un dažādām nevalstiskajām organizācijām tika organizētas vairākas konferences un semināri konkrētu mērķauditoriju izglītošanai un informēšanai par ministrijas kompetencē esošajiem jautājumiem, aktualitātēm normatīvajos aktos, kā arī pieejamo un plānoto atbalstu komersantiem, valsts un pašvaldību uzņēmumiem un iedzīvotājiem. Piemēram, pārskata periodā organizēti semināri dažādās Latvijas pilsētās par ES fondu atbalstu daudzdzīvokļu ēku energoefektivitātes uzlabošanai, par jaunajām *energoefektivitātes prasībām* uzņēmējiem un pašvaldībām, par kvalitatīvu ēku atjaunošanu projektētājiem un būvniekiem (sīkāk skatīt sadaļā par energoefektivitāti).

Sabiedrības apmierinātība ar ministrijas darba kvalitāti

2016.gadā ministrija saņēma atzinīgus vārdus par aktivitātēm konkrētas jomas sakārtošanai, darbinieku atsaucību un kompetenci dažādu jautājumu risināšanā, semināru un konferenču organizācijā. Atzinīgi novērtēti semināri uzņēmējdarbības, būvniecības un energoefektivitātes jomā. Respondenti aicināja turpmāk ministrijas darbībā vairāk koncentrēties uz *Latvijas ekonomikas izaugsmes sekmēšanu*, administratīvā sloga mazināšanu uzņēmējiem un mērķtiecīgu atbalsta instrumentu izstrādi uzņēmējdarbības attīstībai.

Vēl viens ministrijas klientu apmierinātības un ieinteresētības noskaidrošanas veids ir EM mājaslapas (www.em.gov.lv) apmeklētāju statistikas analīze. Kopumā 2016.gadā tika fiksēti - 147 037 ministrijas mājaslapas apmeklējumi, visbiežāk tika apmeklētas specifiskas sadaļas „ES fondi”, „Būvniecība” un „Dzīvo siltāk”, kā arī “Kontakti”. Lai nodrošinātu iespēju ministrijas sadarbības partneriem sniegt vērtējumu par ministrijas darbu, pieņemtajiem lēmumiem un sadarbības efektivitāti, ministrijas mājaslapā ir izveidota aptaujas anketa (http://www.em.gov.lv/lv/par_ministriju/aptauja/), kur to var tiešaistē aizpildīt jebkurš interesents.

Sadarbība ar nevalstisko sektoru

EM un tās padotībā esošajām iestādēm ir izveidojusies *aktīva un produktīva sadarbība ar dažādām nevalstiskajām organizācijām (NVO)*, kas regulāri tiek iesaistītas ministrijas kompetencē esošās politikas, lēmumu un normatīvo aktu izstrādē un pilnveidošanā. Aktīvākie sociālie partneri ir Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera, Latvijas Darba devēju konfederācija, Latvijas Tranzīta biznesa asociācija, Latvijas Pašvaldību savienība, savukārt, ikdienā ministrija sadarbojas ar vairāk kā 100 NVO un citām institūcijām dažādos ministrijas kompetencē esošajos jautājumos. Ministrija atzinīgi novērtē uzņēmēju, viņus pārstāvošo NVO, kā arī citu sadarbības partneru ieguldījumu normatīvās bāzes pilnveidošanā un uzņēmējdarbības vides uzlabošanā. 2016.gadā EM noslēdza divus sadarbības memorandus ar NVO - *Atbildīgo ministru kabineta locekļu un būvniecības nozares pārstāvju sadarbības memorandu un Saprašanās memorandu par Latvijas nacionālās standartizācijas sistēmas attīstību tautsaimniecības konkurētspējas un inovācijas veicināšanai* (par tiem sīkāk skatīt attiecīgajās sadaļās).

Lai īstenotu *NVO un Ministru kabineta sadarbības memoranda* mērķi - sekmēt efektīvas un sabiedrības interesēm atbilstošas valsts pārvaldes darbību, nodrošinot pilsoniskās sabiedrības iesaisti lēmumu pieņemšanas procesos visos līmeņos un stadijās valsts pārvaldē, tādējādi veicinot demokrātiskas valsts pamatelementa - pilsoniskās sabiedrības attīstību, 2016.gadā NVO pārstāvji aktīvi piedalījies ministrijas rīkotajos 37 pasākumos. Pārskata periodā ministrija organizēja sešas sabiedriskās apspriedes un sešas publiskās apspriešanas, saņemti 74 NVO atzinumi par ministrijas izstrādātajiem tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektiem, NVO deleģētie pārstāvji aktīvi darbojās arī ministrijas izveidotajās 11 konsultatīvajās padomēs un darba grupās (papildu informācija ministrijas mājaslapas sadaļā *Ministrija - Sabiedrības līdzdalība* https://www.em.gov.lv/lv/par_ministriju/sabiedrības_līdzdalība/).

6. Plānotie pasākumi 2017.gadā

*Uzņēmējdarbības,
investīciju piesaistes un
eksporta veicināšanai:*

Inovācijas veicināšanai:

*Tautsaimniecības
strukturpolitikas
īstenošanā:*

Pārskata periodā uzsākta *Ekonomikas ministrijas darbības stratēģija 2017.-2019.gadam* izstrāde, kurā noteikti nākamā perioda rīcības virzieni - *produktivitātes paaugstināšana, eksporta veicināšana, investīciju piesaiste, cilvēkkapitāla attīstība, inovāciju veicināšana, uzņēmējdarbības vides pilnveidošana un infrastruktūras attīstība.*

Ņemot vērā noteiktos virzienus, 2017.gadā paredzēts īstenot virkni pasākumu EM kompetences jomās.

- Nodrošināt efektīvu industriju attīstības veicināšanas politiku. Sagatavot starpposma novērtējumu par *Nacionālās industriālās politikas pamatnostādņēm 2014.-2020.gadam* un priekšlikumus turpmākās politikas veidošanai, lai sekmīgi īstenotu pamatnostādņēs ietvertos mērķus.
- Pilnveidot uzņēmējdarbības vidi un samazināt administratīvo slogu uzņēmējiem, īstenojot *Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānu* un ieviešot “*Konsultē vispirms*” principu valsts pārvaldes darbībā, sekmējot Latvijas uzņēmējdarbības vides reitinga paaugstināšanu Pasaules bankas pētījumā *Doing Business* un veicinot *Globālās konkurētspējas indeksa* reitinga pieaugumu.
- Uzlabot ar investīciju piesaisti saistītās proaktīvās aktivitātes valsts mērogā, lai mērķtiecīgi koncentrētu pieejamos resursus un palielinātu atdevi no tiem ārvalstu tiešo investīciju piesaistē.
- Ieviest konkurētspēju, augstu ienesīgumu un ekonomisko aktivitāti veicinošus vidēja termiņa atbalsta instrumentus (jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei kompetences centru ietvaros; nodarbināto apmācībām; nodokļu stimulus).
- Nodrošināt finansējuma pieejamību komersantiem (aizdevumi, garantijas, riska kapitāls); celt uzņēmumu konkurētspēju, veicinot godīgas konkurences apstākļus un sniedzot atbalstu komersantu savstarpējai sadarbībai, ārējo tirgu apgūšanai un ārējā mārketinga pasākumu īstenošanai; atbalstīt jaunu komersantu veidošanos un strauju to attīstību Latvijā (biznesa inkubatoru pakalpojumi, finanšu resursu pieejamība uzņēmējdarbības uzsācējiem, motivācijas pasākumi).
- Veicināt sadarbību starp pētniecības un rūpniecības sektoriem, sekmēt inovācijas, atbalstot jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešanu ražošanā, kompetences centru darbību, tehnoloģiju pārneses sistēmas pilnveidošanu, kā arī veicināt videi draudzīgu risinājumu īstenošanu dažādās nozarēs, attīstot „zaļās” inovācijas un „zaļo” uzņēmējdarbību.
- Izstrādāt sesto *Progresā ziņojumu par Latvijas nacionālās reformu programmas “Eiropa 2020” stratēģijas kontekstā īstenošanu*, izvērtēt Latvijas progresu ES Padomes rekomendāciju izpildē, sagatavot Latvijas nacionālās nostājas ar Eiropas semestri saistītajos jautājumos, nodrošināt ciešu sadarbību un divpusējo dialogu ar Eiropas Komisiju strukturālo reformu īstenošanas kontekstā.
- Nodrošināt sadarbību ar *OECD* tautsaimniecības attīstības un strukturālo reformu īstenošanas jautājumos, t.sk. līdzdarbojoties otrā *OECD Ekonomikas pārskata par Latviju* sagatavošanā un tajā atspoguļoto rekomendāciju izpildes progresa uzraudzībā.

Statistiskās informācijas nodrošināšanai:

Tūrisma politikas ieviešanai:

Iekšējā tirgus attīstības veicināšanai:

- Stiprināt uz pierādījumiem balstītu ekonomikas politikas īstenošanu un analīzi, pārņemot ES Padomes 2016.gada 20.septembra rekomendāciju Eirozonas valstīm - izveidot *Nacionālās produktivitātes padomi* Latvijā.
- Nodrošināt *Nodarbinātības padomes* darbu, padziļināti vērtējot efektīva un ilgtspējīga skolu tīkla veidošanu, profesionālās izglītības prestiža paaugstināšanu, darbaspēka vajadzības tautsaimniecības nozarēs, sabiedrības un darbaspēka novecošanās ietekmi uz darba tirgu u.c. jautājumus.
- Sagatavot pārskatu par *Reemigrācijas atbalsta pasākumu plāna 2013.-2016.gadam* īstenošanu un izstrādāt sarakstu ar profesijām, kurās prognozējams būtisks darbaspēka trūkums un kurās darbā Latvijas Republikā var tikt uzaicināti ārzemnieki.
- Nodrošināt pētījuma *Darba tirgus apsteidzošo pārkārtojumu sistēmas izveides iespējas un vidēja un ilgtermiņa darba tirgus prognožu sasaiste ar rīcībpolitiku* īstenošanu. Sagatavot darba tirgus prognozes vidējam termiņam, kā arī veikt *IKT, elektronikas, ķīmijas un farmācijas, mežsaimniecības un kokapstrādes, pārtikas, mašīnbūves un metālapstrādes* nozaru darbaspēka vajadzību analīzi.
- Regulāri veikt tautsaimniecības nozaru attīstības analīzi, veikt ietekmes izvērtējumus, izstrādāt ekonomikas attīstības scenārijus un prognozes, t.sk. divas reizes gadā izstrādāt ziņojumu *Latvijas tautsaimniecības attīstība*.
- Veikt *Statistikas likumā* paredzētos uzdevumus un *Oficiālās statistikas programmas 2017.-2019. gadam* izpildei nodrošināt statistiskās informācijas ieguvu, apstrādi un analīzi makroekonomiskās, uzņēmumu, lauksaimniecības un vides, cenu un sociālās statistikas jomā; teritoriālās statistikas iegūšanu un pieejamību. Nodrošināt statistisko datu lietotājus ar valsts ekonomisko situāciju raksturojošu statistisko informāciju.
- Turpināt paaugstināt statistikas kvalitāti un pilnveidot metodoloģiju, īstenot pasākumus respondentu noslodzes mazināšanai un paplašināt administratīvo datu avotu izmantošanu oficiālās statistikas nodrošināšanā. Attīstīt informācijas tehnoloģijas oficiālās statistikas nodrošināšanā un turpināt darbu pie *Statistikas portāla* projekta.
- Veikt tautas skaitīšanas datu ģeoreferencēšanu un izveidot pētniecības datu kopu un veikt sagatavošanas darbus 2021.gada tautas skaitīšanai.
- Panākt tūrisma pakalpojumu eksporta pieaugumu, īstenojot *Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam*, veicinot Latvijas tūrisma tēla un Latvijas kā tūrisma galamērķa atpazīstamību, īstenojot reklāmas kampaņas, publicitātes un mārketinga aktivitātes augsti prioritārajos tūrisma tirgos.
- Organizēt informatīvos pasākumus Latvijas tūrisma komersantiem par produktu attīstību un darbu prioritārajos tirgos. Attīstīt un uzturēt *Latvijas tūrisma portālu* un izmantot moderno tehnoloģiju iespējas tūrisma informācijas jomā. Nodrošināt tūrisma informācijas centru iesaisti tūrisma informācijas aprītē.
- Sekmēt veiksmīgu efektīva alternatīva strīdu izskatīšanas mehānisma praktisku darbību Latvijā, lai nodrošinātu ātrāku un efektīvāku procedūru, palielinātu pušu uzticību lēmumam par strīdu izskatīšanu un to lietu skaitu, kurās tiek panākts izlīgums. Izvērtēt jaunās patērētāju strīdu risināšanas kārtības efektivitāti un nepieciešamības gadījumā piedāvāt risinājumus kārtības uzlabošanai.

ES Vienotā preču un pakalpojumu tirgus pilnveidošanai:

- Turpināt darbu pie patērētāju hipotekārās kreditēšanas regulējuma pilnveidošanas, izstrādājot grozījumus *Noteikumos par kārtību, kādā izsniedz, pārreģistrē, aptur un anulē speciālo atļauju (licenci) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai un maksā valsts nodevu par speciālās atļaujas (licences) izsniegšanu un pārreģistrāciju, kā arī prasībām kapitālsabiedrībai speciālās atļaujas (licences) saņemšanai.*
- Turpināt darbu pie grozījumiem *Konkurences likumā*, lai likuma piemērošanu padarītu efektīvāku un ērtāku uzņēmējiem, un pilnveidot tiesisko regulējumu tirdzniecības nozarē, izstrādājot no *Negodīgas mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likuma* izrietošos noteikumus. Izstrādāt priekšlikumus jauna zaudējumu atlīdzināšanas mehānisma izveidei par konkurences tiesību pārkāpumiem un priekšlikumus, lai efektīvāk vērstos pret publisko personu īstenotajām darbībām, kas negatīvi ietekmē un kropļo konkurenci.
- Veikt pasākumus Nacionālās akreditācijas institūcijas (LATAK) darba un valsts akreditācijas sistēmas būtiskai pilnveidošanai, uzlabojot sadarbību ar citām uzraugošām iestādēm, kā arī pārskatot spēkā esošo normatīvo regulējumu attiecībā uz LATAK akreditēto tirgus dalībnieku pienākumiem un atbildību.
- Pārskatīt Standartizācijas biroja (LVS) struktūru un statusu, plašāk iesaistot uzņēmējus un citas standartizācijā iesaistītās puses lēmumu pieņemšanā un attīstības programmas izstrādē.
- Nodrošināt veiksmīgu efektīva alternatīva strīdu izskatīšanas mehānisma ieviešanu un praktisku darbību Latvijā, lai nodrošinātu ātrāku un efektīvāku procedūru, palielinātu pušu uzticību lēmumam par strīdu izskatīšanu un to lietu skaitu, kurās tiek panākts izlīgums.
- Organizēt informatīvos semināros par Iekšējā tirgus informācijas sistēmas (IMI) darbību un veicināt tās plašāku izmantošanu praksē. Iepazīstināt valsts iestādes ar IMI sistēmas darbību un tās izmantošanas priekšrocībām, lai īstenotu ES Vienotā tirgus tiesību aktus dažādās jomās.
- Informēt Eiropas Komisiju par *ES Vienotā tirgus stratēģijas* un *ES Digitālā Vienotā tirgus stratēģijas* darba semināros identificētajiem problēmjuautājumiem un to risinājumiem uzņēmējdarbībai aktuālās tēmās - regulējuma piemērošana sadarbības (*sharing*) ekonomikas uzņēmējdarbības modeļiem, publiskā iepirkuma elektronizācija, PVN administratīvā sloga mazināšana, kibernetikas drošības riski, e-pārvaldes uzlabošana u.c.
- Ieviest otrās paaudzes vienoto kontaktpunktu Latvijā saskaņā ar *Vienotā pakalpojumu kontaktpunkta hartā* noteikto, valsts portālā www.latvija.lv nodrošinot uzņēmējiem iespēju viegli piekļūt nepieciešamai informācijai par izpildāmajām procedūrām, kas veicamas, lai uzsāktu pakalpojumu sniegšanu, kā arī nodrošinot iespēju veikt visas procedūras vienuviet elektroniski.
- Turpināt „klusēšanas-piekrišanas” principa piemērošanu un paplašināšanu, līdz 2017.gada beigām ieviešot to vēl 16 publiskajos pakalpojumos.
- Organizēt Starpvaldību komisijas ar Baltkrieviju, Gruziju, Moldovu, Tadžikistānu, Armēniju, Uzbekistānu, kā arī Apvienotās komitejas sēdi ar Ķīnu.

Ārējo ekonomisko attiecību veicināšanai:

*Enerģētikā un
energoefektivitātes
veicināšanai:*

- Organizēt EM augstāko amatpersonu un uzņēmēju vizītes ārvalstīs, t.sk. Apvienotajos Arābu Emirātos, Kuveitā, Zviedrijā, Lietuvā, Francijā, ASV, Kanādā, Somijā u.c.
- Turpināt gāzes tirgus liberalizācijas procesu, izstrādājot nepieciešamo tiesisko regulējumu, lai sākot no 2017.gada 3.aprīļa Latvijas dabasgāzes tirgū darbotos brīvā tirgus darbības principi, kā arī izvērtējot nepieciešamību Latvijas valstij iegādāties kapitāldaļas nodalāmajā gāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatorā.
- Turpināt darbu pie elektroenerģijas infrastruktūras projektu (Kurzemes loks, Igaunijas-Latvijas 3.starpsavienojums) īstenošanas, Latvijas nostājas formulēšanas un Latvijas interešu aizstāvēšanas reģionālajā un Eiropas Savienības formātos par Baltijas valstu elektroenerģijas pārvades tīklu desinhronizācijas no *IPS/UPS* sistēmas un optimālāko ceļu sinhronas darbības nodrošināšanas ar Eiropas tīkliem.
- Apzināt Latvijai nozīmīgus energoapgādes projektus, lai tos iekļautu Trešajā Eiropas Savienības kopīgo interešu projektu (3.KIP) sarakstā, kuru paredzēts pieņemt 2017.gadā, kā arī nodrošināt kopīgu interešu projektu ieviešanas uzraudzību un ziņojuma iesniegšanu Eiropas Komisijai, pildot kompetentās iestādes funkcijas.
- Nodrošināt Latvijas interešu pārstāvību Enerģētikas savienības jautājumos un attiecībā uz Klimata un enerģētikas politikas veidošanu 2020.-2030.gadam, tostarp attiecībā uz Eiropas Komisijas likumdošanas aktu priekšlikumiem *Energoefektivitātes direktīvas* un *Atjaunojamo energoresursu direktīvas* pārskatīšanas ietvaros.
- Uzsākt atbalstu energoietilpīgiem apstrādes rūpniecības uzņēmumiem. Īstenot taisnīgākas cenas piemērošanu komersantiem, kas ražo elektroenerģiju no atjaunojamiem energoresursiem un augstas efektivitātes koģenerācijā, kā arī rosināt konceptuālus risinājumus *obligātā iepirkuma komponentes* saglabāšanai 26,79 euro/MWh apmērā.
- Turpināt Eiropas Savienības fondu apguvi energoefektivitātes paaugstināšanai dzīvojamās ēkās un valsts ēkās, sekmēt energoefektivitāti un vietējo atjaunojamo resursu izmantošanu centralizētajā siltumapgādē, kā arī energoefektivitātes pasākumus un pāreju uz atjaunojamo energoresursu izmantošanu apstrādes rūpniecībā.
- Uzraudzīt jaunā Būvniecības likuma un no tā izrietošo normatīvo aktu ieviešanu būvniecības procesā, nodrošinot būvniecības nozares pārvaldību un kvalitatīvas dzīves vides radīšanu.
- Turpināt uzsākto darbu pie grozījumu izstrādes *Būvniecības likumā* un *Vispārīgajos būvnoteikumos*, lai radītu efektīvāku un skaidrāku būvniecības regulējumu.
- Pilnveidot būvniecības normatīvo regulējumu atbilstoši Eiropas Savienības un jaunākajām prasībām būvniecības jomā, t.sk. pārstrādājot būvnormatīvus, kas saistīti ar būvju drošību un īpaši novecojušus būvnormatīvus.
- Nodrošināt Eirokodeksa standartu adaptāciju un Latvijas Nacionālo pielikumu prasību iekļaušanu būvniecību regulējošo normatīvo aktu sistēmā būvkonstrukciju projektēšanas jomās.
- Pāriet uz elektronisku būvniecības dokumentācijas apriti būvniecībā iesaistīto pušu - būvniecības pārvaldes, kontroles institūciju un būvniecības dalībnieku - darba atvieglošanai un dokumentu aprites paātrināšanai, nodrošinot arī vienādu pieeju lēmumu pieņemšanā būvniecībā un vienādu nozari reglamentējošo normatīvo aktu interpretāciju visā Latvijas teritorijā.

*Būvniecības nozares
attīstībai:*

Mājokļu politikas ieviešanai:

- Turpināt darbu pie likumprojekta *Dzīvojamo telpu īres likums* izstrādes un saskaņošanas, ar mērķi veicināt mājokļa pieejamību, nodrošinot taisnīgu līdzsvaru starp izīrētāja un īrnieka interesēm.
- Precizēt tiesisko regulējumu, lai padarītu skaidrāku, caurskatāmāku un iedzīvotājiem izsekojamāku dzīvojamo māju pārvaldīšanas procesu dzīvokļu īpašnieku pārvaldīšanā nepārņemtajās dzīvojamās mājās, pilnveidojot *Kārtībā, kādā aprēķināma maksa par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu*, ietverto regulējumu.
- Turpināt darbu pie likumprojekta *Valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizācijas pabeigšanas likums* izstrādes, lai pakāpeniski izbeigtu dzīvojamo māju privatizācijas procesu.

Pētījumi

2016.gadā EM veica vai arī uzsāka īstenot piecus pētījumus, kas sīkāk raksturoti attiecīgajās publiskā pārskata sadaļās izklāstā par pārskata periodā paveikto:

- *Darba tirgus apsteidzošo pārkārtojumu sistēmas izveides iespējas un vidēja un ilgtermiņa darba tirgus prognožu sasaiste ar rīcībpolitiku* (Eiropas Sociālā fonda līdzfinansēto pētījumu plānots pabeigt 2019.gada aprīlī);
- *Uzņēmēju aptauja par administratīvo procedūru un valsts pārvaldes iestāžu un pašvaldību sniegto pakalpojumu ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi Latvijā un priekšlikumu izstrāde*;
- *Priekšlikumu izstrāde kombinētā drošības garantijas modeļa ieviešanai Latvijā tūrisma pakalpojuma sniedzējiem* par garantijas fonda izveidi un individuālās apdrošināšanas garantijas piemērošanu, lai nodrošinātu *Direktīvas (ES) 2015/2302 par kompleksiem ceļojumiem un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem* pārņemšanu;
- *Enerģētikas attīstības pamatnostādņu 2007.-2016.gadam īstenošanas ietekmes uz vidi monitoringa ziņojuma izstrāde* atbilstoši likuma *Par ietekmes uz vidi novērtējumu* un Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 *Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums* 30.punkta nosacījumiem, perioda beigās tiek veikts plānošanas dokumenta īstenošanas monitorings;
- *Valsts energoefektivitātes rīcības plāna priekšlikumu izstrāde* atbilstoši *Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2012/27/ES par energoefektivitāti* XIV pielikuma 2.daļas prasībām.

2017.gadā EM plāno uzsākt *tautsaimniecības struktūrpoltikas, uzņēmējdarbības, tūrisma* un *energoefektivitātes* politikas jomās šādus pētījumus:

- Latvijas mikro un mazo uzņēmēju aptauja par problēmām un izaicinājumiem nodokļu sistēmā;
- Norvēģijas finanšu instrumenta līdzfinansētā programmas *Inovācijas “zaļās” ražošanas jomā* gala izvērtējums;
- Padziļinātas ekspertīzes pētījums *Elektroenerģijas cena un to ietekmējošie faktori*;
- Enerģijas patērētāju aptaujas metodisko norādījumu izstrāde informēšanas un izglītošanas pasākumu rezultātā panāktā enerģijas ietaupījuma novērtēšanai;
- Siltummaksas sadalītāju (alokatoru) tehniskās un ekonomiskās pamatotības novērtējums atbilstoši *Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2012/27/ES par energoefektivitāti* 9.panta prasībām.

Finanšu saistības

Ekonomikas ministrijai 2017. gadā *ilgtermiņa saistībās* plānoti **23 329 791 euro**:

- Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektiem (2014-2020) – 15 018 262 *euro*,
- Tehniskai palīdzībai Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) apgūšanai (2014-2020) – 1 174 055 *euro*;
- Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektiem (2014-2020) – 87 312 *euro*;
- Tehniskai palīdzībai Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektiem (2014-2020) – 38 696 *euro*;
- Eiropas Kopienas iniciatīvām – 1 623 166 *euro*;
- 3.mērķim „Eiropas teritoriālā sadarbība” – 485 055 *euro*, t.sk. atmaksai valsts pamatbudžetā – 122 676 *euro*;
- citiem Eiropas Savienības politiku instrumentiem – 98 255 *euro*;
- Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu finansētiem projektiem – 4 351 518 *euro*;
- pārējām saistībām – 453 472 *euro*, t.sk.:
 - saistībām 2021.gada tautas skaitīšanas sagatavošanai un organizēšanai – 223 389 *euro*;
 - starptautiskajai sadarbībai – 230 083 *euro*. Finansējums paredzēts biedru naudas iemaksām:
 - Starptautiskajai metroloģijas organizācijai (OIML),
 - Eiropas metroloģijas organizācijai (WELMEC),
 - Starptautiskajai standartizācijas organizācijai (ISO),
 - Starptautiskajai elektrotehniskajai komitejai (IEC),
 - Eiropas standartizācijas komitejai (CEN),
 - Eiropas elektrotehniskai komisijai (CENELEC),
 - Metra konvencijai (BIPM),
 - Eiropas Akreditācijas kooperācijai (EA),
 - Eiropas patērētāju organizāciju apvienībai (BEUC),
 - Starptautiskajai patērētāju organizāciju savienībai (CI),
 - Eiropas Enerģētikas Hartai,
 - Eiropas nacionālo metroloģijas institūciju asociācijai (EURAMET),
 - Eiropas ceļojumu komisijai (ETC),
 - Ziemeļu Ministru Padomes sadarbības programmai,
 - Starptautiskajai Atjaunojamo energoresursu aģentūrai (IRENA),
 - Eiropas būvniecības kontroles konsorcijs (CEBC).